

ความรู้และความตระหนักของประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน (กพสม.)

ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศึกษากรณี

อำเภอหาดใหญ่และอำเภอสบ้าย้อย จังหวัดสงขลา

Knowledge and Awareness of the Chieives of Village Women

Development Committee (VWDC) for Conserving Natural

Resource and Environment : A Case Study of

VWDC Amphoe Haadyai and Amphoe Sabayoi,

Changwat Songkhla

สมพร วิทวัสการเวช

Somporn Vittavatkarnvej

เลขที่	๙๙๖.๓๕.๗๕	ปี	๒๕๓๘	๒.๒
Order Key	๒๙๐๑๔			
Bib Key	๘๘๘๘๕			
๒.๑ ก.ค. ๒๕๔๓				

วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อม

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Master of Science Thesis in Environmental Management

Prince of Songkla University

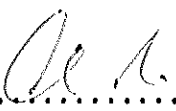
2538

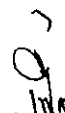
ชื่อวิทยานิพนธ์ ความรู้และความตระหนักของประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน(กนสม.)
ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศึกษากรณี อำเภอนาทม
และอำเภอสบเมย จังหวัดสงขลา

ผู้เขียน นางสาวสมพร วิทวัสการเวช

สาขาวิชา การจัดการสิ่งแวดล้อม

คณะกรรมการที่ปรึกษา

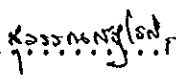
..........ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชัย กาญจนสุวรรณ)

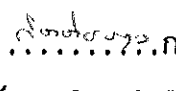
....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมพร เพื่องจันทร์)

คณะกรรมการสอบ

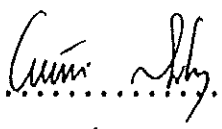
..........ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชัย กาญจนสุวรรณ)

....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมพร เพื่องจันทร์)

..........กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.รพีพรรณ สุวรรณโชติ)

..........กรรมการ
(อาจารย์เยวานิจ กิตติธกุล)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อม

....
(ดร.ไพรัตน์ สงวนไทร)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

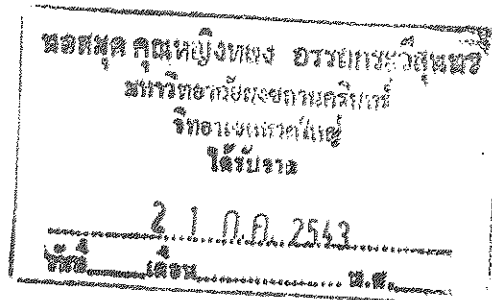
ชื่อวิทยานิพนธ์ ความรู้และความตระหนักของประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน(กผสม.)
ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศึกษากรณี อำเภอนาดใหญ่
และอำเภอสบ้าย้อย จังหวัดสงขลา

ผู้เขียน นางสาวสมพร วิทวัสการเวช

สาขาวิชา การจัดการสิ่งแวดล้อม

ปีการศึกษา 2538

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ในการศึกษา เพื่อศึกษาถึง ความรู้และความตระหนักของประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน (กผสม.) ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยศึกษาตัวแปร อายุ ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง การศึกษา อาชีพ การได้รับข่าวสาร การมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน รายได้ และจำนวนพื้นที่ที่ถือครองทางการเกษตรว่า มีผลต่อความรู้และความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือไม่อย่างไร และเพื่อสร้างสมการทำนายระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระที่ศึกษาร่วมกันหลายตัว ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามจากประธาน กผสม.ทุกหมู่บ้าน ๆ ละ 1 คน ของอำเภอนาดใหญ่ จำนวน 87 คน และประธาน กผสม. ทุกหมู่บ้านของอำเภอสบ้าย้อย จำนวน 61 คน รวม 148 คน ผลการวิจัย สรุปได้ ดังนี้

1. ประธาน กผสม.ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง และผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ปรากฏว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ในทิศทางเดียวกันมี 2 ตัว คือ

1.1 ประธาน กผสม.ที่มีระดับการศึกษาสูง จะมีความรู้มากกว่าประธาน กผสม.ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

1.2 ประธาน กผสม. ที่มีพื้นที่ที่ถือครองทางการเกษตรมาก จะมีความรู้มากกว่าประธาน กผสม.ที่มีจำนวนพื้นที่ที่ถือครองทางการเกษตรน้อยกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วน อายุ มีความสัมพันธ์กับความรู้ไปในทิศทางตรงกันข้าม คือ ประธาน กผสม.ที่มีอายุน้อยจะมีความรู้มากกว่าประธาน กผสม.ที่มีอายุมากกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สำหรับตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์และไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างของความรู้ความเข้าใจ ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ ระยะ เวลาในการดำรงตำแหน่ง อาชีพ การได้รับข่าวสาร การมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน และรายได้

2. ประธาน กพสม. ส่วนใหญ่มีความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง และมีตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน 3 ตัว คือ

2.1 ประธาน กพสม. ที่มีระดับการศึกษาสูง จะมีความตระหนักมากกว่า ประธาน กพสม. ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2.2 ประธาน กพสม. ที่มีรายได้มาก จะมีความตระหนักมากกว่าประธาน กพสม. ที่มีรายได้น้อยกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.3 ประธาน กพสม. ที่มีจำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตรมาก จะมีความตระหนักมากกว่าประธาน กพสม. ที่มีจำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตรน้อยกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สำหรับตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์และไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างของความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ อายุ ระยะ เวลาในการดำรงตำแหน่ง อาชีพ การได้รับข่าวสาร การมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน

3. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หาคู่ของตัวแปรที่ศึกษากับความรู้และความตระหนัก ปรากฏผลการศึกษา ดังนี้

3.1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หาคู่ของตัวแปรที่ศึกษากับความรู้ (V_k) มีค่า (R) 0.37462 ตัวทำนายที่ดีที่สุด ประกอบด้วย 3 ตัวทำนาย คือ การศึกษา (V_4) จำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร (V_{12}) และอายุ (V_2) ซึ่งสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนความรู้ได้ร้อยละ (R^2) 14.03

3.2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หาคู่ของตัวแปรที่ศึกษากับความตระหนัก (V_{kap}) มีค่า (R) 0.30997 ตัวทำนายที่ดีที่สุด ประกอบด้วย 2 ตัวทำนาย คือ การศึกษา (V_4) และจำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร (V_{12}) ซึ่งสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนความตระหนักได้ร้อยละ (R^2) 9.60

Thesis Title Knowledge and Awareness of the Chieves of Village Women
Development Committee (VWDC) for Conserving Natural
Resource and Environment : A Case Study of VWDC Amphoe
Haadyai and Amphoe Sabayoi, Changwat Songkhla
Author Miss Somporn Vittavatkarnvej
Major Program Environmental Management
Academic Year 1995

Abstract

This study is aimed to investigate factors related to the knowledge and awareness of the Chieves of Village Women Development Committee (VWDC) concerning natural resource and environmental conservation. The study covers the following factors : age, term of position, educational level, occupation, the frequency of gaining information, participation in community activities, income level and size of the owned arable land. Questionnaires were used for collecting data from 148 chieves of VWDC including 87 women in Amphoe Haadyai and 61 women in Amphoe Sabayoi. The findings of the study are as follows :

1. Most of the chieves of VWDC have knowledge of natural resource and environmental conservation at a medium level. The simple regression analysis shows that two factors have a positive relation to the knowledge of VWDC :

1.1 The chieves of VWDC with a higher education background have more knowledge of natural resource and environmental conservation than those of lower one at a significant level of 0.01 .

1.2 The chieives of VWDC with a larger plot of arable land have more knowledge than those with a smaller one at a significant level of 0.05 .

The simple regression analysis shows that age has negative relation to the knowledge. The younger chieives of VWDC significantly have more knowledge than the older ones ($P < 0.01$) .

The following factors are not significantly related to the knowledge ($P > 0.05$) : term of position, occupation, the frequency of gaining information, participation in community activities, and income level.

2. Most of the chieives of VWDC have awareness for conserving natural resource and environment at a medium level. The simple regression analysis shows that three factors have a positive relation to the awareness :

2.1 The chieives of VWDC with a high educational background have more awareness than those of lower one at a significant level of 0.01 .

2.2 The chieives of VWDC with high incomes have more awareness than those of lower incomes at a significant level of 0.05 .

2.3 The chieives of VWDC with a larger plot of arable land have more awareness than those with a smaller one at a significant level of 0.05 .

Age, term of position, occupation, the frequency of gaining information and participation in community activities are not significantly ($P > 0.05$) related to awareness of the chieives of VWDC.

3. The finding of the multiple regression analysis are as follows :

3.1 The multiple correlation coefficient (R) between the predictors (independent variables) and the knowledge (dependent variable) is 0.37462 . The significant predictors are educational level (V₄) and size of the owned arable land (V₁₂), and age (V₂) which could explain 14.03 percent of the variance.

3.2 The multiple correlation coefficient (R) between the predictors (independent variables) and the awareness (dependent variables) is 0.30997 . The significant predictors are educational level (V₄) and size of the owned arable land (V₁₂) which could explain 9.60 percent of the variance.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี ด้วยความกรุณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งสามท่านที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบ แก้ไข ให้กำลังใจผู้วิจัยมาโดยตลอด คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชัย กาญจนสุวรรณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมพร เนื่องจันทร์ และอาจารย์ทัศนีย์ นະແສ ผู้วิจัยรู้สึกเป็นพระคุณอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

โดยเฉพาะอาจารย์ทัศนีย์ นະແສ จากคณะพยาบาลศาสตร์ที่ได้ให้ความรู้ด้านสถิติเพื่อการวิจัยตลอดจนที่ปรึกษาการหาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ปราโมทย์ ทองสุข จากคณะพยาบาลศาสตร์ที่ได้กรุณาช่วยเหลือในการวิเคราะห์ข้อมูล SPSS

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมหมาย เขียววารีสังจะ จากคณะทรัพยากรธรรมชาติที่ได้กรุณาตรวจสอบความถูกต้องในการใช้ภาษา

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.รพีพรรณ สุวรรณรัฐโชติ และอาจารย์เขาวนิจ กิตติธรรกุล กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ตรวจสอบ แก้ไข ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ประธาน กพสม. และเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนจากกิ่งอำเภอคลองหอยโข่ง อำเภอหาดใหญ่ และ อำเภอสะบ้าย้อย ทุกท่านที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือ อำนวยความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูล จัดการประชุม และประธาน กพสม. ทุกท่านที่ได้ร่วมมือตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้สนับสนุนเงินอุดหนุนการวิจัยในครั้งนี้

สมพร วิหวัศการเวช

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(3)
Abstract.....	(5)
กิตติกรรมประกาศ.....	(8)
สารบัญ.....	(9)
รายการตาราง.....	(11)
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมุติฐานของการวิจัย.....	5
ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	9
2. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
3. วิธีการวิจัย.....	23
กลุ่มตัวอย่าง.....	23
เครื่องมือในการวิจัย.....	23
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	27
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	27
4. ผลการวิจัย.....	31
ส่วนที่ 1 ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ของข้อมูลทั่วไป.....	32
ส่วนที่ 2 ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ของตัวแปรที่ศึกษา.....	38
ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์ถดถอยอย่างง่าย.....	54
ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อันดับ.....	68

5. การอภิปรายผลการวิจัย.....	77
สรุปผลการวิจัย.....	77
การอภิปรายผลการวิจัย.....	82
ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย.....	86
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	87
บรรณานุกรม.....	89
ภาคผนวก.....	97
ประวัติผู้เขียน.....	112

รายการตาราง

ตาราง	หน้า
1. จำนวน ร้อยละของข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล.....	33
2. จำนวน ร้อยละของข้อมูลลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจ.....	35
3. ความถี่ ร้อยละของตัวแปรด้านความรู้ความเข้าใจ.....	39
4. จำนวน ร้อยละของระดับความรู้ความเข้าใจ.....	42
5. ความถี่ ร้อยละของตัวแปรด้านการเห็นคุณค่า.....	43
6. จำนวน ร้อยละของระดับการเห็นคุณค่า.....	46
7. ความถี่ ร้อยละของตัวแปรด้านการมีส่วนร่วม.....	47
8. จำนวน ร้อยละของระดับการมีส่วนร่วม.....	50
9. จำนวน ร้อยละของระดับความตระหนัก.....	52
10. ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรตาม.....	53
11. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ อายุ กับตัวแปรตาม ความรู้ความเข้าใจ.....	56
12. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในรูปคะแนนของตัวแปรอิสระ อายุ กับตัวแปรตามความรู้ความเข้าใจ.....	57
13. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ การศึกษา กับตัวแปรตาม ความรู้ความเข้าใจ.....	58
14. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในรูปคะแนนของตัวแปรอิสระ การศึกษา กับตัวแปรตามด้านความรู้ความเข้าใจ.....	59
15. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ จำนวนพื้นที่ที่ถือครองทาง การเกษตรกับตัวแปรตาม ความรู้ความเข้าใจ.....	60
16. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในรูปคะแนนของตัวแปรอิสระ จำนวนพื้นที่ ที่ถือครองทางการเกษตรกับตัวแปรตามด้านความรู้ความเข้าใจ.....	61
17. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ การศึกษา กับตัวแปรตามความตระหนัก.....	63
18. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในรูปคะแนนของตัวแปรอิสระ การศึกษา กับตัวแปรตามด้านความตระหนัก.....	64

19. คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ รายได้ กับตัวแปรตามความตระหนัก.....	65
20. คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในรูปคะแนนของตัวแปรอิสระ รายได้ กับตัวแปรตามความตระหนัก.....	66
21. คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ จำนวนพื้นที่ ที่ถือครองทางการเกษตรกับตัวแปรตามความตระหนัก.....	67
22. คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในรูปคะแนนของตัวแปรอิสระ จำนวนพื้นที่ ที่ถือครองทางการเกษตรกับตัวแปรตามความตระหนัก.....	68
23. คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หาคู่ของตัวแปรอิสระที่เข้าสมการ ทำนายกับตัวแปรตามความรู้ความเข้าใจ.....	71
24. คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หาคู่ในรูปคะแนนของตัวแปรอิสระที่เข้าสมการ ทำนายกับตัวแปรตามความรู้ความเข้าใจ.....	72
25. คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หาคู่ของตัวแปรอิสระที่เข้าสมการ ทำนายกับตัวแปรตามความตระหนัก.....	74
26. คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หาคู่ในรูปคะแนนของตัวแปรอิสระที่เข้าสมการ ทำนายกับตัวแปรตามความตระหนัก.....	76

1. ปัญหาและความเปราะบางของปัญหา

ปัจจุบันการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีกับการเพิ่มของประชากรเป็นเหตุให้เกิด "วิกฤตการณ์สิ่งแวดล้อม" (Environmental Crisis) ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 1970 โลกเผชิญปัญหาทางสิ่งแวดล้อมต่างๆ (ศุภวิทย์ เปี่ยมพงษ์สานต์, 2528 : 7) เช่นการร่อยหรอของป่าไม้เขตร้อน ผลกระทบจากการพัฒนาแหล่งน้ำ ภาวะมลพิษทางอากาศ ความเสื่อมโทรมของดินและการชะล้างพังทลายของดิน สารเคมีที่เป็นอันตราย มลพิษทางทะเลและการใกล้สูญพันธุ์ของสัตว์ป่า เป็นต้น ปัญหาสิ่งแวดล้อมมีปัญหามาจากการที่มนุษย์เข้าไปใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมในทางหนึ่งทางใดมากเกินไป จนทำให้ความสมบูรณ์ของสิ่งแวดล้อมต้องเสียไปในขณะที่สิ่งแวดล้อมนั้นมีลักษณะเป็นทรัพย์สินสาธารณะ (public goods) หรือเป็นทรัพยากรที่เป็นสมบัติส่วนรวม (common property resource) ที่ใครๆเข้าไปใช้ประโยชน์ได้ และทุกคนก็ใช้อย่างไม่เมื่อยทำให้ทรัพยากรธรรมชาติไม่อาจฟื้นฟูตัวเอง (regeneration) ทันกับการใช้ จึงทำให้เกิดการร่อยหรอหมดไปหรือมีฉะนี้ถูกทำลายของเสีย (waste) จนเกินขีดความสามารถ (capacity) ที่สิ่งแวดล้อมจะรับได้ทำให้เกิดความเสื่อมโทรมขึ้น และความสมดุลของสิ่งแวดล้อมต้องเสียไป การจะแก้ปัญหาสีสิ่งแวดล้อมให้ได้ผลนั้น จะต้องแก้ที่ตัวประชาชนที่มีความต้องการทรัพยากรสิ่งแวดล้อมเป็นประการสำคัญ โดยที่ชนบทเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ การดำรงชีวิตของประชาชนชนบทมีความผูกพันอยู่กับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติอย่างใกล้ชิด ด้วยอาศัยปัจจัยจากสิ่งแวดล้อมทั้งการประกอบอาชีพ ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก อาศัยทรัพยากรธรรมชาติพื้นฐานจากดิน และน้ำ เป็นปัจจัยการผลิต แต่เมื่อประชาชนเพิ่มจำนวนมากขึ้นในขณะที่พื้นที่เท่าเดิม ทำให้ต้องหาทางขยายพื้นที่ทำมาหากินบุกเบิกพื้นที่ป่า หรือพื้นที่รกร้างว่างเปล่าบุกรุกทำลายเขตป่าไม้ ส่งผลกระทบต่อต้นน้ำลำธาร ภูมิประเทศ ภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง เกิดฝนแล้งไม่ตกตามฤดูกาล ภัยจากน้ำหลาก น้ำท่วม และการใช้ที่ดินอย่างไม่ระมัดระวังและขณะนี้ชนบทกำลังประสบปัญหาความเสื่อมโทรมของคุณภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีอยู่ 2 ลักษณะ ด้วยกัน

(ศุภวิทย์ เปี่ยมพงษ์สานต์, อ้างแล้ว 2528 : 147) คือลักษณะที่หนึ่ง ภาวะมลพิษ และการร่อยหรอหมดไปของทรัพยากร คุณภาพสิ่งแวดล้อมในชนบทยังมีแนวโน้มที่จะเสื่อมโทรมลงเรื่อย ๆ ทั้งนี้เนื่องมาจากความต้องการใช้ทรัพยากรมีมาก ลักษณะที่สอง ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศยังมีฐานะยากจนขาดความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทำลายสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติเพื่อความอยู่รอดของตนเอง

การแก้ไขปัญหาลดลงจนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมนั้น จะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพไม่ได้เลย หากไม่ได้รับความร่วมมืออย่างจริงจังจากประชาชนทุกคนและการที่คนส่วนใหญ่จะเข้าร่วมในการแก้ไขปัญหาล้อมได้อย่างกว้างขวางนั้น สิ่งที่จะกระทำได้ก็คือ การให้ทุกคนได้ตระหนัก (awareness) ถึงภัยพิบัติจากภาวะแวดล้อมเสื่อมโทรมโดยการให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเป็นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ, 2528 : 1) และผู้ที่จะดูแลรักษาได้ดีที่สุด คือประชาชนในท้องถิ่นที่มีทรัพยากรธรรมชาติเหล่านั้นตั้งอยู่ โดยเฉพาะผู้นำท้องถิ่นในระดับหมู่บ้านเป็นหน่วยการปกครองที่ใกล้ชิดกับราษฎรมากที่สุด วิถีชีวิตของประชาชนในหมู่บ้านจะขึ้นอยู่กับ การดูแลและการชี้นำของผู้นำองค์กรในหมู่บ้าน ซึ่งปัจจุบันองค์กรประชาชนในท้องถิ่นที่ตั้งขึ้นในรูปคณะกรรมการมีหลายองค์กร เช่น คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) คณะกรรมการสภาตำบล (กสท.) และคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน (กพสม.)

คณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน (กพสม.) เป็นองค์กรหนึ่งที่เกิดขึ้นตามนโยบายกระทรวงมหาดไทย โดยกรมการพัฒนาชุมชน (กรมการพัฒนาชุมชน, 2531 : 5-9) ด้วยการรวมกลุ่มสมาชิกสตรีที่สมัครใจในหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้านขึ้น เรียกว่า "กลุ่มสตรีอาสาพัฒนา" และสมาชิกสตรีเหล่านี้ จะร่วมกันพิจารณาเลือกตั้งตัวแทนกลุ่มขึ้นหมู่บ้านละ 5-9 คน เรียกว่า คณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้านมีหัวหน้าคณะหนึ่งคน เรียกว่า "ประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน" (ประธาน กพสม.) อยู่ในตำแหน่งคราวละ 5 ปี วัตถุประสงค์ของการรวมกลุ่มสตรีเพื่อรณรงค์ให้สตรีในชนบทได้ตระหนักถึงบทบาทและศักยภาพของสตรีทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา ความถนัดและจิตใจเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน และท้องถิ่นของตนเอง ทั้งในด้านสังคมและเศรษฐกิจและโดยที่ประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน ยังมีตำแหน่งเป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ฝ่ายกิจการสตรีตามโครงสร้างคณะกรรมการหมู่บ้านฝ่ายที่ 8 ตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2535 ให้คณะกรรมการฝ่ายกิจการสตรีมีบทบาทในการจัดทำแผนงานและโครงการเพื่อพัฒนาสตรีและเด็กตลอดจนพัฒนาที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมในหมู่บ้าน เพื่อบรรจุงใน

แผนพัฒนาตำบล 5 ปี และแผนพัฒนาตำบลประจำปี ซึ่งเดิมโครงสร้างคณะกรรมการหมู่บ้านตาม พ.ร.บ.ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ปรับปรุงใหม่ตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2526 (กรรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2532 : 13) กำหนดให้มีคณะกรรมการหมู่บ้าน ฝ่ายกิจการต่าง 7 ฝ่าย คือ ฝ่ายพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ ฝ่ายปกครอง ฝ่ายป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย ฝ่ายการคลัง ฝ่ายสาธารณสุข ฝ่ายศึกษาและวัฒนธรรม ฝ่ายสวัสดิการและสังคม

นอกจากนี้ ประธาน กพสม. ในแต่ละหมู่บ้านยังมีบทบาทเป็นผู้นำสมาชิกกลุ่มสตรีในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสวัสดิการแก่สมาชิกและชุมชนในรูปแบบต่างๆ เช่น การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จัดตั้งกองทุนพัฒนาสตรีหมู่บ้าน/ตำบล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือสงเคราะห์สมาชิกเป็นค่าอุปการกิจ หรือในกรณีที่สมาชิกประสบภัยพิบัติด้าน อคคีภัย อุทกภัย วาตภัย เป็นต้น ขอบเขตของการให้ความช่วยเหลือจะอยู่ในขอบเขตของของแต่ละกลุ่มโดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน ในส่วนของการช่วยเหลือชุมชน ประธาน กพสม. จะเป็นผู้นำสมาชิกกลุ่มร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการสภาตำบล เพื่อจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันเด็กแห่งชาติ จะจัดทำอาหารเลี้ยงเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในหมู่บ้าน/ตำบล วันสงกรานต์ และวันสำคัญต่าง ๆ ในรอบปีในการปฏิบัติหน้าที่ของประธาน กพสม. ตามวาระนี้ จะไม่มีค่าตอบแทนใด ๆ ทั้งสิ้นจากทางราชการ จึงเป็นงานอาสาสมัครที่ผู้นำสตรีเหล่านี้ได้รับการคัดเลือกจากสมาชิกกลุ่มสตรีในหมู่บ้านยอมรับให้เป็นผู้นำของสมาชิกกลุ่มนั้น ๆ ด้วยการพิจารณาจากศักยภาพความพร้อมในหลาย ๆ ด้าน เช่น ความกล้าแสดงออก ความรับผิดชอบต่อบทบาทของผู้นำกลุ่ม ความคิดสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมเพื่อสมาชิกและชุมชนหรือแม้แต่ความพร้อมในด้านฐานะและการเสียสละเวลา เป็นต้น เมื่อสมาชิกกลุ่มคัดเลือกประธาน กพสม. และคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้านได้แล้วจึงเสนอชื่อให้นายอำเภอเป็นผู้ลงนามแต่งตั้ง

ปัจจุบัน ประเทศไทยมีประชากรเพศหญิงประมาณครึ่งหนึ่งของประเทศและสังคมชนบทไทยเพศหญิงยังเป็นผู้ที่มีบทบาทในการเลี้ยงดูบุตร จึงมีโอกาสดำเนินชีวิตตามวิถีชีวิตประจำวันให้แก่บุตรหลาน แม้ว่าบทบาทของสตรีในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่ดีของชาวชนบทในยุคสิบกว่าปีที่ผ่านมานั้น ยังไม่อาจเห็นภาพของผู้หญิงที่เข้าร่วมอย่างเป็นขบวนการได้ แต่กระนั้นความห่วงใยในเรื่องสิ่งแวดล้อมได้ก่อตัวหนาแน่นขึ้นกระทั่งมาถึงในยุคปัจจุบัน ยุคที่มีการเรียกร้องสิทธิสตรี สังคมไทยมีความตระหนักในเรื่องบทบาทของสตรีมากขึ้นจนเกิดกิจกรรมต่าง ๆ มากมาย ซึ่งรวมไปถึงเรื่องบทบาทของสตรีที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในแง่มุมต่าง ๆ คือ (นัสอิศวไชยชาญ , 2537 : 99) ผู้หญิงกับการพิทักษ์ป่าและที่ทำกิน ผู้หญิงกับการพิทักษ์น้ำ (จากเขื่อน

สู่คลอง) ผู้หญิงกับการทำเกษตรธรรมชาติ ผู้หญิงกับการต่อสู้เรื่องสารเคมีเป็นพิษ ผู้หญิงกับงานทอผ้าสีธรรมชาติเพื่อพิทักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น ฉะนั้น ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าการศึกษาดังกล่าวมีความตระหนักของประธาน กพสม. ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจเพื่อให้ทราบว่าบุคคลเหล่านี้มีความรู้ความตระหนักมากน้อยเพียงใด และเพื่อให้ผลการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแนวทางในการให้ความรู้และส่งเสริมให้เกิดความตระหนักกับบุคคลเหล่านี้ ซึ่งเป็นเสมือนตัวแทนทางความคิดและการปฏิบัติเพื่อนำไปถ่ายทอดให้แก่ สมาชิกกลุ่มและประชาชนในชุมชนต่อไป กลุ่มเป้าหมายที่จะศึกษา คือ ประธาน กพสม. ทุกหมู่บ้านของอำเภอหาดใหญ่และทุกหมู่บ้านของอำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา เนื่องจากอำเภอหาดใหญ่เป็นอำเภอหนึ่งที่น่าจะมีความเจริญที่สุดในจังหวัดสงขลาเป็นเมืองศูนย์กลางด้านการค้าธุรกิจ สำหรับอำเภอสะบ้าย้อยเป็นอำเภอที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศมาเลเซียบางส่วน และสภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นป่าเขาสลับซับซ้อนผู้วิจัยเห็นว่าทั้งสองอำเภอนี้มีสภาพทางภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด จึงได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายในสองอำเภอดังกล่าวเพื่อทำการศึกษา

อำเภอหาดใหญ่ อยู่ห่างจากตัวจังหวัดเพียง 26 กิโลเมตร เป็นอำเภอหนึ่งที่เป็นศูนย์กลางด้านการค้าธุรกิจและการคมนาคม เป็นเมืองหลักในการพัฒนาของภาคใต้ที่มีความเจริญอย่างรวดเร็วด้วยอยู่ห่างจากชายแดนไทย-มาเลเซีย เพียง 60 กิโลเมตร จึงเป็นเมืองเสมือนประตูผ่านไปยังประเทศมาเลเซีย และสิงคโปร์อีกทั้งเป็นที่ตั้งของสนามบินนานาชาติ สถานีชุมทางรถไฟระหว่างจังหวัดในภาคใต้กับประเทศมาเลเซียและกรุงเทพมหานคร ตลอดจนมีรถโดยสารบริการติดต่อได้ทั่วทุกจังหวัดในภาคใต้และประเทศใกล้เคียง อำเภอหาดใหญ่ยังเป็นอำเภอที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม จำนวนมากที่สุดในภาคใต้ถึง 568 โรง (สำนักงานจังหวัดสงขลา บรรยายสรุปจังหวัดสงขลา : 2537) จากการเพิ่มและขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมที่ตั้งกระจายอยู่ในพื้นที่หมู่บ้านตำบล ตลอดจนการแผ่ขยายของธุรกิจบ้านจัดสรร เป็นเหตุผลหนึ่งที่พื้นที่ในชนบทของอำเภอหาดใหญ่เปลี่ยนสภาพจากพื้นที่เกษตรกรรมมาเป็นอุตสาหกรรม ปัญหาการปล่อยน้ำเสียจากโรงงาน และการถมพื้นที่เพื่อขยายระดับในการสร้างบ้านจัดสรร ส่งผลให้เกิดการปิดกั้นทางเดินของน้ำ เกิดน้ำท่วมขังบริเวณบ้านเรือนราษฎรบางพื้นที่ในฤดูฝน

อำเภอหาดใหญ่ แบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 1 เทศบาลเมือง 1 เทศบาลตำบล 1 สุขาภิบาล 12 ตำบล 87 หมู่บ้าน ประชากรทั้งสิ้น 285,657 คน (สำนักงานจังหวัดสงขลา บรรยายสรุปจังหวัดสงขลา : 2537) และจากแผนพัฒนาตำบล 5 ปี ของอำเภอหาดใหญ่ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ได้สรุปปัญหาในกลุ่มการ

อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ตำบลต่าง ๆ ดังนี้ ให้นำป่าไม้ถูกทำลาย ปัญหาการบุกรุกที่สาธารณะ ปัญหาขาดการอนุรักษ์แหล่งน้ำธรรมชาติแหล่งน้ำต้นเขิน ปัญหาการทิ้งขยะมูลฝอยลงในแม่น้ำลำคลอง น้ำในลำคลองเน่าเหม็นในฤดูแล้ง ปัญหาผักตบชวาในแม่น้ำลำคลอง และปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมชุมชนที่อยู่อาศัยไม่เหมาะสม

สำหรับอำเภอสบ้าย้อย อยู่ห่างจากตัวจังหวัดสงขลา 105 กิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 1 สุขาภิบาล 9 ตำบล 61 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น 46,133 คน (ที่ทำการปกครองอำเภอสบ้าย้อย แผนพัฒนาอำเภอ 5 ปี พ.ศ.2535 - 2539 : 2535) เป็นอำเภอที่มีอาณาเขตทางทิศใต้ติดต่อกับประเทศมาเลเซีย สภาพพื้นที่ทั่วไปเป็นป่าเขาสลับซับซ้อนสภาพหมู่บ้านทั้งแนวชายแดนและหมู่บ้านทั่วไป บางหมู่บ้านยังมีการเคลื่อนไหวของขบวนการโจรก่อการร้ายในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งเป็นอำเภอที่มีสภาพเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างจากอำเภอขนาดใหญ่อย่างมาก ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายในสองอำเภอดังกล่าว เพื่อศึกษาถึงความรู้ความตระหนักของประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อนำผลการศึกษาเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำไปพิจารณาว่าสมควรจะดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างไรต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาถึง ความรู้และความตระหนักของประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน (ภพสม.) ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของอำเภอหาดใหญ่ และอำเภอสบ้าย้อย
- 2.2 เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความรู้และความตระหนักของประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้านในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของอำเภอหาดใหญ่และอำเภอสบ้าย้อย
- 2.3 เพื่อสร้างสมการทำนาย (Predicted Models) ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระที่ศึกษาร่วมกันหลายตัว

3. สมมุติฐานของการวิจัย

- 3.1 ประธาน ภพสม. ส่วนใหญ่มีความรู้และความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระดับปานกลาง

3.2 ลักษณะส่วนบุคคล ตัวแปรด้าน อายุ การศึกษา อาชีพ และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง น่าจะมีความสัมพันธ์กับความรู้และความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน

3.2.1 ด้านความรู้และความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (V_k)

- ประธาน กพสม. ที่มีอายุมากจะมีความรู้ความเข้าใจมากกว่าผู้ที่มีอายุน้อย
- ประธาน กพสม. ที่มีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งนานกว่าจะมีความรู้ความเข้าใจมากกว่าผู้ที่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งน้อยกว่า
- ประธาน กพสม. ที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีความรู้ความเข้าใจมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า
- ประธาน กพสม. ที่มีอาชีพเกษตรกรรมจะมีความรู้ความเข้าใจมากกว่าผู้ที่ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม

3.2.2 ด้านความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (V_{kap})

- ประธาน กพสม. ที่มีอายุมากจะมีความตระหนักมากกว่าผู้ที่มีอายุน้อย
- ประธาน กพสม. ที่มีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งนานกว่า จะมีความตระหนักมากกว่าผู้ที่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งน้อยกว่า
- ประธาน กพสม. ที่มีระดับการศึกษาสูง จะมีความตระหนักมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำกว่า
- ประธาน กพสม. ที่มีอาชีพเกษตรกรรม จะมีความตระหนักมากกว่าผู้ที่ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม

3.3 ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจ ตัวแปรด้าน ความถี่ในการรับรู้ข่าวสาร การมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน รายได้ และจำนวนพื้นที่ที่ถือครองทางการเกษตร น่าจะมีความสัมพันธ์กับความรู้และความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประธาน กพสม.

3.3.1 ด้านความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (V_k)

- ประธาน กพสม. ที่มีความถี่ในการรับรู้ข่าวสารมาก จะมีความรู้ความเข้าใจมากกว่าผู้ที่มิได้มีโอกาสได้รับข่าวสารน้อยกว่า
- ประธาน กพสม. ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนมาก จะมีความรู้ความเข้าใจมากกว่าผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมชุมชนน้อยกว่า

- ประธาน กพสม. ที่มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า จะมีความรู้ความเข้าใจมากกว่า
ผู้ที่มีรายได้น้อยกว่า

- ประธาน กพสม. ที่มีจำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตรมากกว่า จะมีความรู้
ความเข้าใจมากกว่าผู้ที่มีจำนวนพื้นที่ถือครองน้อยกว่า

3.3.2 ด้านความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (Vkap)

- ประธาน กพสม. ที่มีความถี่ในการรับรู้ข่าวสารมาก จะมีความตระหนักมาก
กว่าผู้ที่มีโอกาสได้รับข่าวสารน้อยกว่า

- ประธาน กพสม. ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนมาก จะมีความตระหนักมากกว่า
ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมชุมชนน้อยกว่า

- ประธาน กพสม. ที่มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า จะมีความตระหนักมากกว่าผู้ที่มี
รายได้น้อยกว่า

- ประธาน กพสม. ที่มีจำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตรมากกว่า จะมีความ
ตระหนักมากกว่าผู้ที่มีจำนวนพื้นที่ถือครองน้อยกว่า

4. ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

4.1 ทำให้ทราบถึงระดับความรู้และความตระหนักของประธาน กพสม. ในการอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะผู้นำชุมชน ว่ามีระดับใด

4.2 ได้ทราบถึงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระที่ศึกษา

4.3 นำผลการวิจัยไปประกอบการพิจารณาเพื่อให้ความรู้อย่างประธาน กพสม. ในเรื่องการ
อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาถึงความรู้และความตระหนักของประธาน กพสม. ทุกหมู่บ้าน
ในเขตอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จาก 12 ตำบล 87 หมู่บ้าน ๗ ละ 1 คน และ
ประธาน กพสม. ทุกหมู่บ้านในเขตอำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา จาก 9 ตำบล 61 หมู่บ้าน ๗
ละ 1 คนรวมทั้งสิ้น 148 คน ซึ่งอยู่ระหว่างการดำรงตำแหน่งในปี พ.ศ. 2536

6. ข้อตกลงเบื้องต้น

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้น และให้ประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้านอ่านแบบสอบถามและตอบแบบสอบถามเอง ยกเว้นกรณีที่ผู้ตอบแบบสอบถามมองข้อความถามไม่ชัดเจนจึงจะให้เจ้าหน้าที่ช่วยอ่านแบบสอบถามให้ผู้ตอบฟัง

7. นิยามศัพท์เฉพาะ

ความรู้ หมายถึง ความเข้าใจและความจำที่ได้จากการรับรู้ หรือประสบการณ์ในเรื่องเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความตระหนัก หมายถึง การแสดงออกของความสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การอนุรักษ์ หมายถึง การรู้จักใช้ทรัพยากรให้เป็นประโยชน์มากที่สุดและใช้ได้นานที่สุด

ทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและมีประโยชน์สามารถสนองความต้องการของมนุษย์ได้ หรือมนุษย์สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ เช่น อากาศ ดิน น้ำ ป่าไม้ สัตว์ป่า

สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต และสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นได้แก่ พืช สัตว์ มนุษย์ อากาศ แหล่งน้ำ ถ้ำ ทะเล ชายหาด ขนบธรรมเนียม ประเพณี สิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ

คณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน (กพสม.) หมายถึง กลุ่มบุคคลที่เป็นสตรีที่มีลักษณะเป็นผู้ที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นตัวแทนของสตรีในหมู่บ้าน มีจำนวนตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขนาดของหมู่บ้านในจำนวนที่เหมาะสมโดยมีตำแหน่งประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้านหมู่บ้านละ 1 คน และคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ที่มีอายุการดำรงตำแหน่งคราวละ 5 ปี ทำหน้าที่เป็นองค์กรในการบริหารงานพัฒนาสตรีของหมู่บ้านสำรวจปัญหาและความต้องการของสตรีในหมู่บ้านเสนอต่อคณะกรรมการหมู่บ้าน

ประธานคณะกรรมการสตรีหมู่บ้าน (ประธาน กพสม.) หมายถึง หัวหน้าคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้านที่ได้รับการเลือกตั้งจากคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน ให้ดำรงตำแหน่งประธานหมู่บ้าน ๑ ละ 1 คน

8. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ

- ลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย
 - อายุ
 - ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง
 - การศึกษา
 - อาชีพ
- ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจ ประกอบด้วย
 - การรับรู้ข่าวสาร
 - การมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน
 - รายได้
 - จำนวนเงินที่ถือครองทางการเงิน

ตัวแปรตาม (Dependent variable) คือ

- ความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (V_k)
- ความตระหนักในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($V_{k ap}$) ซึ่งประกอบ

ด้วย 3 ส่วน คือ

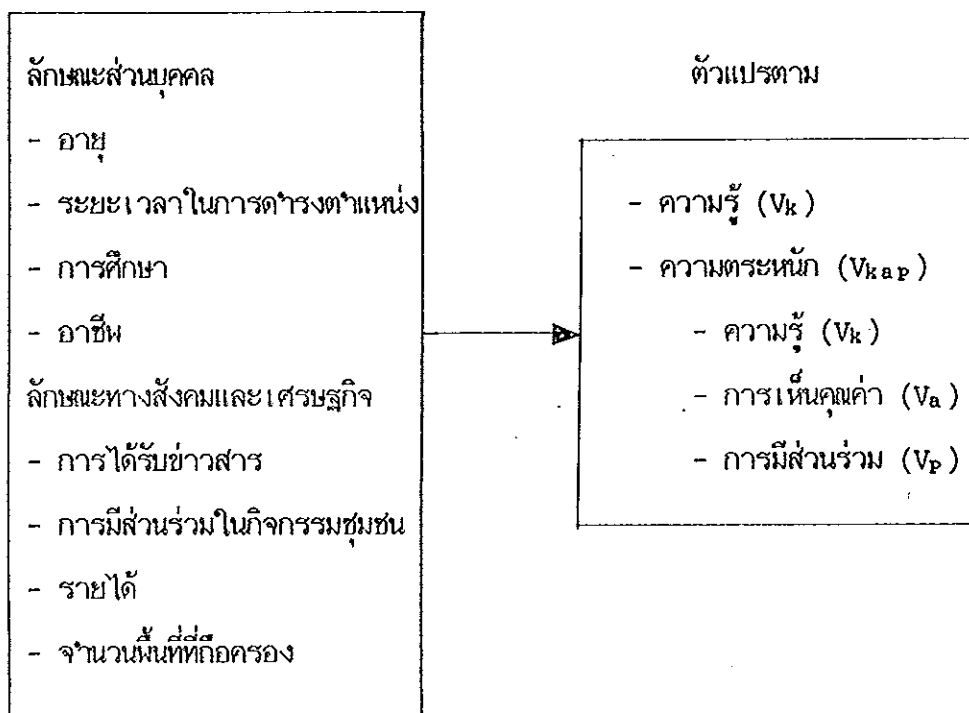
ส่วนที่ 1 ความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (V_k)

ส่วนที่ 2 การเห็นคุณค่าและประโยชน์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (V_a)

ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (V_p)

กรอบแนวความคิด

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรและระดับการวัด

ตัวแปร	ระดับการวัด
ตัวแปรอิสระ	
- อายุ	Ratio Scale
- ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง	Ratio Scale
- การศึกษา	Ordinal Scale
- อาชีพ	Nominal Scale
- ความถี่ในการได้รับข่าวสาร	Ordinal Scale
- ความถี่ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน	Ordinal Scale
- รายได้	Ratio Scale
- จำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร	Ratio Scale

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

ตัวแปรอิสระมี 8 ตัว คือ

- V₂ หมายถึง อายุ
- V₃ หมายถึง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง
- V₄ หมายถึง การศึกษา
- V₅ หมายถึง อาชีพ
- V₆ หมายถึง รายได้
- V₈ หมายถึง ความถี่ในการได้รับข่าวสาร
- V₉ หมายถึง ความถี่ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน
- V₁₂ หมายถึง จำนวนพื้นที่ที่ถือครองทางการเกษตร

ตัวแปรตามมี 2 ตัว คือ

V_k (variable of knowledge) หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

V_{kap} (variables of knowledge, attitude, participation) หมายถึง ความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมประเด็น แนวความคิดจากผลงานวิจัยที่มีผู้วิจัยในอดีตได้ค้นพบ และศึกษาทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษาซึ่งจะได้นำเสนอในบทที่ 2 ต่อไป

บทที่ 2

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาความรู้และความตระหนักของประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศึกษากรณีอำเภอหาดใหญ่และ อำเภอสบไชย จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี เอกสารต่าง ๆ และผลงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็น พื้นฐานและเป็นแนวทางการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

- 1 แนวความคิดเกี่ยวกับความรู้
- 2 แนวความคิดเกี่ยวกับความตระหนัก
- 3 แนวความคิดในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรอิสระ

1. แนวความคิดเกี่ยวกับความรู้ (knowledge)

พจนานุกรมทางการศึกษา ได้ให้ความหมายของ "ความรู้" ว่า ความรู้เป็นข้อเท็จจริง (facts) ความจริง (truth) กฎเกณฑ์ และข้อมูลต่างๆ ที่มนุษย์ได้รับและรวบรวมสะสมไว้จาก มวลประสบการณ์ต่าง ๆ (Carter V.Good, 1973 : 325)

ชาวล แพร่ตูล (2526 : 201) ให้ความหมายของความรู้ว่า คือ "การแสดงออก ของสมรรถภาพสมองด้านความจำโดยใช้วิธีให้ระลึกออกมาเป็นหลัก"

ธวัชชัย ชัยจิรธยากุล (ม.ป.ป. : 63) กล่าวว่า "ความรู้ หมายถึงการเรียนรู้ ที่เน้นถึงความจำและการระลึกได้ที่มีต่อความคิด วัตถุ และปรากฏการณ์ต่าง ๆ เป็นความจำที่เริ่ม จากสิ่งง่าย ๆ ที่เป็นอิสระแก่กันไปจนความจำในสิ่งที่ยากซับซ้อน และมีความหมายต่อกัน"

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520 : 10) กล่าวถึงความรู้ว่า "เป็นพฤติกรรมขั้นต้นซึ่ง ผู้เรียน เพียงแต่จำได้ อาจโดยการฝึกหรือโดยการมองเห็นได้จนจำได้ความรู้ขั้นนี้ ได้แก่ ความรู้ เกี่ยวกับคำจำกัดความ ความหมาย ทฤษฎี ข้อเท็จจริง กฎ โครงสร้างและวิธีการแก้ปัญหาเหล่านี้"

เบนจามิน เอส.บลูม (Bloom , Benjamin S.,1971 : 271) นักการศึกษาชาวอเมริกันกล่าวถึงความหมายของความรู้ไว้ว่า "เป็นสิ่งที่เกี่ยวกับการระลึกถึงสิ่งเฉพาะเรื่องหรือสิ่งทั่ว ๆ ไป ระลึกถึง วิธีการ กระบวนการ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ โดยเน้นความจำ"

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ พอสรุปได้ว่า ความรู้ คือ บรรดาประสบการณ์หรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่บุคคลได้รับมา และสามารถจดจำได้ อีกทั้งยังสามารถให้บุคคลอื่นทราบได้ และการจะเกิดมีความรู้ขึ้นได้นั้น จะต้องผ่านกระบวนการเรียนรู้ในสิ่งนั้น ๆ เสียก่อน

เอียร์ศรี วิวิธสิริ (2527 : 19-20) กล่าวว่า การเรียนรู้ในผู้ใหญ่เกิดจากประสบการณ์ 3 ประการ คือ

1. การเรียนรู้ที่เกิดจากสภาพการณ์ทางธรรมชาติ (Natural Setting) คือ การเรียนรู้จากสภาพธรรมชาติที่อยู่ใกล้ ๆ ตัว
2. การเรียนรู้จากสภาพการณ์ทางสังคม (Society Setting) มีอยู่ทั่วไปในชีวิตประจำวัน เช่น การเรียนรู้จากการอ่านหนังสือพิมพ์ ดูโทรทัศน์ เป็นต้น
3. การเรียนรู้จากประสบการณ์ของการจัดการเรียนการสอน (Formal Instructional Setting) คือ มีผู้แทนจากสถาบันจัดลำดับการเรียนรู้อย่างมีจุดหมายและต่อเนื่อง

ส่วนในเรื่องระดับความรู้ เบนจามิน เอส บลูม (อ้างแล้ว, 1971 : 919) ได้แบ่งพฤติกรรมด้านความรู้ หรือความสามารถทางสติปัญญา (cognitive domain) เป็น 6 ระดับ เรียงจากพฤติกรรมขั้นง่ายไปสู่พฤติกรรมขั้นยาก ดังนี้

ความรู้ (knowledge) หมายถึง การจำและการระลึกได้ที่มีต่อ ความคิด วัตถุ และปรากฏการณ์ต่าง ๆ

ความเข้าใจ (comprehension) หมายถึง การแสดงออกของพฤติกรรมเมื่อเผชิญกับสื่อความหมาย และสามารถแปล สรุป หรือขยายความสื่อความหมายนั้น

การนำไปใช้ (application) หมายถึง การนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง ๆ

การวิเคราะห์ (analysis) หมายถึง การพิจารณาแยกแยะเนื้อหาออกเป็นส่วนย่อย ๆ ที่มีความสัมพันธ์กัน

การสังเคราะห์ (synthesis) หมายถึง ความสามารถในการรวบรวมส่วนประกอบย่อย ๆ เข้าด้วยกัน ซึ่งเป็นกระบวนการที่ต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์

การประเมินผล (evaluation) หมายถึง ความสามารถในการตัดสินเกี่ยวกับค่านิยม ความคิด ผลงาน คำตอบ วิชาการและเนื้อหาสาระ เพื่อวัตถุประสงค์บางอย่างโดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาตัดสิน

เนื่องจากความรู้เป็นเรื่องของความจำ ดังนั้น การวัดความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมก็คือ การวัดความจำที่ได้รับจากประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ในเรื่องเกี่ยวกับการรักษาไว้ซึ่งสภาพทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อประโยชน์ในด้านเศรษฐกิจและสังคม และสามารถถ่ายทอดความรู้ไปยังบุคคลอื่นได้

2. แนวความคิดเกี่ยวกับความตระหนัก (awareness)

โดยที่การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมนั้น จะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพไม่ได้เลยหากไม่ได้รับความร่วมมืออย่างจริงจังจากประชาชนทุกคน และการที่คนส่วนใหญ่จะเข้าร่วมในการแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมได้อย่างกว้างขวางนั้น สิ่งที่จะกระทำได้ก็คือการให้ทุกคนได้ "ตระหนัก" ถึงภัยพิบัติจากภาวะแวดล้อมเสื่อมโทรมโดยการให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเป็นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ , 2528 : 1) ปัจจุบันทรัพยากรธรรมชาติเริ่มเสื่อมโทรมลงอย่างเห็นได้ชัดและที่อยู่อาศัยของมนุษย์เริ่มถูกรบกวนด้วยสารพิษและอันตรายต่าง ๆ การเรียกร้องให้ทุก ๆ คน ตระหนักในปัญหาที่เกิดขึ้น จึงถึงเวลาแล้วที่นักสิ่งแวดล้อมศึกษาจะเรียกร้องการศึกษาแบบใหม่โดยเปลี่ยนการมองสิ่งแวดล้อม หรือทรัพยากรในฐานะปัจจัยการผลิตมาเป็นการมองสิ่งแวดล้อมในฐานะเป็นที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิต ฉะนั้น นักสิ่งแวดล้อมศึกษาควรเร่งส่งเสริมให้บุคคลตระหนักและมีความรู้สึกตอบสนองต่อคุณค่าของสิ่งแวดล้อมในฐานะที่เป็นที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตทั้งหลาย ซึ่งมีระบบความสัมพันธ์ที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและมนุษย์ไม่อาจหลุดพ้นไปจากระบบความสัมพันธ์นี้ได้โดยคาดหวังถึงว่าเมื่อส่งเสริมให้บุคคลผู้นั้นมีความตระหนักแล้วยังสามารถขึ้นนำพฤติกรรมการใช้ทรัพยากรที่เหมาะสมแก่บุคคล กลุ่ม และสังคมโดยส่วนรวมต่อไปได้อีกด้วย (วราพร ศรีสพรรณ , 2534 : 199)

การวิจัยครั้งนี้ จึงศึกษาถึงความตระหนักของประชาชน กทม. ว่ามีอยู่ในระดับใด และมีปัจจัยตัวใดที่ส่งผลให้เกิดความตระหนักบ้าง โดยผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเพื่อวัดความตระหนัก ซึ่งจะได้กล่าวในบทที่ 3 ต่อไป สำหรับความหมายและความคิดเกี่ยวกับความตระหนักมีผู้ให้ความหมายตามที่ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมไว้ ดังนี้

ไวลแมน (Wolman Benjamin B., 1973 : 38) กล่าวว่า "ความตระหนักเป็นภาวะที่บุคคลเข้าใจหรือสำนึกถึงบางสิ่งบางอย่างของเหตุการณ์ ประสบการณ์ หรือวัตถุสิ่งของได้"

อีเซนค์ และ อาร์โนลด์ (Eysenck H.J., and ARNOLD, W., 1972 : 110) ได้กล่าวว่า "ความตระหนักเป็นความสัมพันธ์ของความสำนึกและเจตคติ ความตระหนักเป็นภาวะของจิตใจ ซึ่งไม่อาจแยกเป็นความรู้สึกหรือความคิดเพียงอย่างเดียวโดยเด็ดขาด"

รูเนส (Runes, Dagabert D., 1971 : 11) ให้ความหมายของความตระหนักว่า "เป็นการกระทำที่เกิดจากความสำนึก"

พจนานุกรมทางการศึกษา คาร์เตอร์ วี กู๊ด (Good , 1975 : 54) ได้ให้ความหมายของความตระหนักไว้ว่า หมายถึง การกระทำที่แสดงว่า จำได้ การรับรู้ หรือ มีความสำนึก (consciousness)

สรุปได้ว่า ความตระหนักก็คือ การแสดงออกของความสำนึก เป็นภาวะที่บุคคลเข้าใจและประเมินประสบการณ์ที่เกิดขึ้นที่เกี่ยวข้องกับตนเองได้เมื่อเผชิญกับเหตุการณ์หรือสภาพแวดล้อมอย่างหนึ่งอย่างใด

องค์ประกอบของความสำนึก

เนลสัน (Thomas Nelson, 1937 : 309) กล่าวถึงองค์ประกอบของความสำนึกซึ่งจะนำไปสู่การมีพฤติกรรมในรูปต่าง ๆ กันไป ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

1. ส่วนที่เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ (cognition)
2. ส่วนที่เกี่ยวกับความรู้สึก (feeling)
3. ส่วนที่เกี่ยวกับความต้องการหรือเจตนาธรรมณ์ (will)

เนื่องจากความตระหนักเป็นการแสดงออกของความสำนึก การวัดความตระหนักของบุคคลโดยบุคคลหนึ่ง ก็คือการวัดความสำนึกของเขานั้นเอง การวัดความตระหนักนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการวัดไว้ ดังนี้

- ขั้นที่ 1 ขั้นความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ขั้นที่ 2 ขั้นการเห็นคุณค่าและประโยชน์
- ขั้นที่ 3 ขั้นการมีส่วนร่วมในการสงวนรักษาไว้ใช้ประโยชน์

การวัดความตระหนัก

ความตระหนัก เป็นพฤติกรรมเกี่ยวกับความรู้สึกว่ามีสิ่งนั้นอยู่ (Conscious of Something) จำแนกและรับรู้ (Recognitive) ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ละเอียดอ่อน เกี่ยวกับด้านความรู้สึกและอารมณ์ ดังนั้น การที่จะนำการวัดและการประเมินผล และวิธีการทดลองจนเทคนิคเฉพาะจึงจะวัดความรู้และอารมณ์ดังกล่าวออกมาให้เที่ยงตรงและเชื่อมั่นได้ เครื่องมือที่ใช้วัดความรู้สึกและอารมณ์นั้นมีหลายประเภทด้วยกัน ซึ่งจะได้้นำมากล่าวไว้ดังนี้ คือ (ชาวล แพร่รัตกุล, 2526 : 201-225)

1. วิธีการสัมภาษณ์ (interview) อาจเป็นการสัมภาษณ์ชนิดที่มีโครงสร้างแน่นอน (Structured item) โดยสร้างคำถามและมีคำตอบให้เลือกเหมือน ๆ กับแบบสอบถามชนิดเลือกตอบและคำถามจะต้องตั้งไว้ก่อนเรียงลำดับก่อนหลังไว้อย่างดี หรืออาจเป็นแบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured item) ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ที่มีไว้แต่หัวข้อใหญ่ ๆ ให้ผู้ตอบมีเสรีภาพในการตอบมาก ๆ และคำถามก็เป็นไปตามโอกาสสนทนาในขณะนั้น

2. แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบสอบถามอาจเป็นชนิดเปิดหรือปิดหรือแบบผสมระหว่างเปิดกับปิดก็ได้

3. แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เป็นเครื่องมือวัดชนิดที่ให้ตรวจสอบว่า เห็นด้วย-ไม่เห็นด้วย หรือ มี-ไม่มี สิ่งที่กำหนดตามรายการอาจอยู่ในรูปของการทำเครื่องหมายตอบ หรือเลือกว่า ใช่-ไม่ใช่ ก็ได้

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามและแบบตรวจสอบรายการ เป็นเครื่องมือวัดความตระหนักของประชาชน กทม. ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3. แนวความคิดในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความหมายของการอนุรักษ์ (conservation) (อำนาจ เจริญศิลป์, 2528 : 81) ให้คำจำกัดความว่า หมายถึงการใช้และการระวังรักษาด้วยวิธีที่ฉลาดและให้เกิดประโยชน์มากที่สุด เป็นเรื่องระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อม โดยมุ่งหมายที่จะรักษาสวัสดิภาพของสังคมหรือคนส่วนรวม การปฏิบัติของมนุษย์ อย่างรู้เท่าไม่ถึงการณ์ต่อสภาพแวดล้อม เป็นผลให้เกิดมีอันตรายย้อนกลับมาหามวลมนุษย์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ย่อมมีผลต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์ เป้าหมายที่ได้รับอันยั่งยืนจากการอนุรักษ์นั้นมุ่งหวังที่จะให้มันตลอดไป ไม่มีวันสิ้นสุด

ความหมายของทรัพยากรธรรมชาติ (สำนักนโยบายและแผนมหาดไทย, ม.ป.ป. : 32)

ให้คำจำกัดความว่า หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและให้ประโยชน์ต่อมนุษย์ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง ในโลกเรามีทรัพยากรธรรมชาติอยู่มากมาย เช่น ดิน น้ำ ป่าไม้ สัตว์ป่า แร่ธาตุ พลังงาน ฯลฯ

ทรัพยากรธรรมชาติทุกอย่าง มีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ทั้งสิ้น โดยทั่วไปมีการแบ่งประเภทของทรัพยากรธรรมชาติไว้ 3 ประเภท คือ

1. ทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่หมดสิ้น ได้แก่ อากาศ น้ำ แสงอาทิตย์ ดิน เป็นต้น
2. ทรัพยากรธรรมชาติที่ทดแทนได้ หมายถึง ทรัพยากรธรรมชาติที่มนุษย์นำมาใช้แล้วสามารถจะเกิดทดแทนได้ ซึ่งการทดแทนนั้น อาจใช้เวลาสั้น หรือ ยาวนานก็ได้ ได้แก่ ต้นไม้ สัตว์ป่า สัตว์ทะเล ดิน และทุ่งหญ้า เป็นต้น ซึ่งมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งสิ้น
3. ทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วหมดไป ได้แก่ แร่ธาตุ น้ำมัน และก๊าซธรรมชาติ เป็นต้น

ความหมายของสิ่งแวดล้อม (สำนักนโยบายและแผนมหาดไทย, อ้างแล้ว : 32)

หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเราทั้งที่มีอยู่ทั่วไป ซึ่งมีอิทธิพลที่จะเป็นตัวกำหนดชีวิตความเป็นอยู่ของคนเราในสังคมโดยทั่วไป เราอาจแบ่งสิ่งแวดล้อมออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ ซึ่งแบ่งย่อยออกเป็น 2 ชนิด ได้แก่
 - 1.1 สิ่งแวดล้อมที่มีชีวิต ได้แก่ นก สัตว์ มนุษย์
 - 1.2 สิ่งแวดล้อมที่ไม่มีชีวิต ได้แก่ ลม น้ำ อากาศ น้ำ เป็นต้น
2. สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นส่วนใหญ่ จะเป็นรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในสังคมอันได้แก่ ขนบธรรมเนียม ประเพณี สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ เป็นต้น

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรอิสระ

4.1 อายุ

อายุนั้นเป็นตัวกำหนดความแตกต่างของบุคคลได้อย่างหนึ่ง บุคคลเดียวกันในช่วงอายุที่ต่างกันจะมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งต่างกัน (สุโท เจริญสุข, 2515 : 89-90) ดังนั้น คนที่มีระดับอายุที่ต่างกัน จึงน่าจะมีความรู้ความเข้าใจต่างกันด้วย จากรายงานการวิจัยของ เสน่ห์ พบพาน (2526 : บทคัดย่อ) เรื่องความตื่นตัวของประชาชนเกี่ยวกับสภาวะแวดล้อม ภายหลังการก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรม ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลบ่อโพง ตำบลคลองสระแก และ

ตำบลปากจั่น อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 31 ปี ขึ้นไปจะมีความรู้เกี่ยวกับสภาวะแวดล้อมได้ดีกว่าประชาชนที่มีอายุน้อยกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อีกทั้งผู้ที่มีอายุมากกว่า จะมีแนวโน้มทางอนุรักษ์นิยม และเห็นคุณค่าของสิ่งเก่า ๆ มากกว่าคนอายุน้อย ฉะนั้น ความแตกต่างของอายุ จึงน่าจะมีผลต่อความรู้และเนื่องจากความรู้ก็เป็นส่วนหนึ่งของความตระหนักด้วย ความแตกต่างของอายุจึงน่าจะมีผลต่อความตระหนักด้วยเช่นกัน

ดังนั้น จึงตั้งสมมุติฐานว่า ประธาน กทม. ที่มีอายุมาก จะมีความรู้และความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มากกว่าผู้ที่มีอายุน้อย

4.2 ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง

ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ประธาน กทม. ผู้ที่ดำรงตำแหน่งนานกว่า ย่อมจะมีระยะเวลาที่ใกล้ชิดกับสมาชิกกลุ่ม ผู้ที่ดำรงตำแหน่งนานกว่า อาจหมายถึง การได้รับเลือกเข้ามาดำรงตำแหน่งตามวาระเกินกว่า 1 วาระ ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าเป็นผู้ได้รับความไว้วางใจมากเป็นพิเศษจากการศึกษาของ ประพนธ์ โยมพณ (2527 : บทคัดย่อ) ในเรื่อง "ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์นกน้ำ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนการอนุรักษ์นกน้ำของครูประถมศึกษาในเขตหามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย" พบว่า ครูที่มีจำนวนปีที่สอนในเขตหามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย 10-14 ปี มีความรู้มากกว่า ครูที่มีจำนวนปีที่สอนต่ำกว่า และจากการรายงานการวิจัยของ เศกสิน ศรีวัฒนากุลและคณะ (2529 : 124) เรื่อง "ขีดความสามารถในการวางแผนพัฒนาของผู้นำท้องถิ่นระดับตำบล" พบว่า กรรมการสภาตำบลที่ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป ร้อยละ 85.58 มีความรู้ความสนใจเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน ซึ่งจากผลการวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่าจำนวนปีที่ดำรงตำแหน่งน่าจะมีผลต่อความรู้ เนื่องจากความรู้เป็นส่วนหนึ่งของความตระหนัก ดังนั้น จำนวนปีที่ดำรงตำแหน่ง จึงน่าจะมีผลต่อความตระหนักด้วย

ดังนั้น จึงตั้งสมมุติฐานว่า ประธาน กทม. ที่อยู่ในตำแหน่งนานกว่า จะมีความรู้และความตระหนัก ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มากกว่าผู้ที่อยู่ในตำแหน่งสั้นกว่า

4.3 การศึกษา

ระดับการศึกษาเป็นตัวกำหนดความรู้และก่อให้เกิดความตระหนัก จากการศึกษาของ จิราพร จักรโหวด (2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาในการบริโภคอาหารที่มีวัตถุเจือปน และเครื่องปรุงรสของแม่บ้าน ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มประชากรที่มีการศึกษาสูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จะมีความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาในการ

บริโภคอาหารที่มีวัตถุเจือปนและเครื่องปรุงรสมากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อัครวรรณี อินสว่าง (2532 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องความรู้และความตระหนักของพนักงานขับเรือหางยาวที่มีต่อมลพิษทางเสียงของเรือหางยาว พบว่า ระดับการศึกษามีผลต่อความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับมลพิษทางเสียงซึ่งสอดคล้องกับ จินตนา เลิศทวีสินธุ์ (2527 : บทคัดย่อ) ศึกษาในเรื่องความรู้ความตระหนัก และการปฏิบัติของตำรวจจราจรเพื่อบริการป้องกันอันตรายจากมลพิษทางอากาศและเสียงในกรุงเทพมหานคร พบว่า ตำรวจที่มีการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรีมีความตระหนักมากกว่าตำรวจที่มีการศึกษาต่ำกว่า

ดังนั้น จึงตั้งสมมติฐานว่า ประธาน กนสผ. ที่มีระดับการศึกษาสูง จะมีความรู้และความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า

4.4 อาชีพ

ลักษณะอาชีพ ในการวิจัยครั้งนี้ คาดว่า อาชีพที่ต่างกัน จะมีการรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ ตลอดจนมีความตระหนักที่ต่างกัน บุญลือ ศษเสณีย์ (2532 : 90) ได้ศึกษาถึงความรู้และความตระหนักของประชาชนในท้องถิ่นที่มีผลต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวชายทะเล : ศึกษาเฉพาะกรณีเกาะเสม็ด จังหวัดระยอง พบว่า ผู้ที่ประกอบอาชีพหลักเกี่ยวกับการท่องเที่ยว จะมีความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวชายทะเล มากกว่ากลุ่มอื่น ๆ และ บุญลือ ศษเสณีย์ (อ้างแล้ว : 35) ยังได้อ้างถึงรายงานของ พรทิพย์ ลีลาน เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังของครอบครัวกับทัศนคติ และความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนโพธิ์ทองจินตามณี พบว่า อาชีพที่ประกอบข้อมหาให้บุคคลมองเห็นสิ่งแวดล้อมในแง่ต่าง ๆ กัน บุคคลส่วนใหญ่ย่อมสนใจแต่สิ่งแวดล้อมที่อำนวยความสะดวกให้แก่งานอาชีพของตนเท่านั้น ฉะนั้น ผู้วิจัย เห็นว่าอาชีพเกษตรกรในชนบทไทยยังเป็นอาชีพที่ต้องอาศัยทรัพยากรดินและน้ำจากธรรมชาติตามฤดูกาลเป็นส่วนใหญ่ ในการที่จะเอื้ออำนวยกับผลผลิต เกษตรกรจึงน่าจะให้ความสนใจและมีความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มากกว่ากลุ่มอาชีพอื่น ๆ

ดังนั้น จึงได้ตั้งสมมติฐานว่า ประธาน กนสผ. ที่ประกอบอาชีพเกษตรกร จะมีความรู้ความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากกว่าประธาน กนสผ. ที่ประกอบอาชีพอื่น

4.5 การได้รับข่าวสาร

การได้รับข่าวสารมากมีส่วนสร้างความรู้ และก่อให้เกิดความตระหนัก ชุมน ฉัตรทอง (2533: บทคัดย่อ) ศึกษาในเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมชุมชน ของเจ้าหน้าที่บริหารงานพัฒนาชุมชน พบว่า ความถี่ในการติดตามข่าวสารสิ่งแวดล้อมมีผลต่อความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมชุมชน อัครวรรณี อินสว่าง (อ้างแล้ว, 2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพบว่า พนักงานขับเรือหางยาวที่สนใจข่าวสารมลพิษทางเสียงจะมีผลต่อความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับมลพิษทางเสียง ชลาพรรณ ลิขิตาศินกุล (2532 : 128) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของมัคคุเทศก์ พบว่า พฤติกรรมการรับข่าวสารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตระหนักและการสนใจปฏิบัติในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ จึงตั้งสมมุติฐานว่า ประธาน กพสม. ที่มีความถี่ในการได้รับข่าวสารมาก จะมีความรู้และความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากกว่าประธาน กพสม. ที่ได้รับข่าวสารน้อยกว่า

4.6 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ดิเรก ฤกษ์ห่วย (2522 : 71) กล่าวถึงการมีส่วนร่วม (participation) ในท้องถิ่นว่า หมายถึง กระบวนการที่สมาชิกของชุมชนมีการกระทำออกมาในลักษณะของการทำงานร่วมกันในการแสดงให้เห็นถึงความต้องการร่วม ความสนใจร่วม มีความต้องการที่จะบรรลุถึงเป้าหมายทางเศรษฐกิจและสังคม หรือการเมืองหรือการดำเนินการร่วมกันเพื่อให้เกิดอิทธิพล หรืออำนาจตัดสินใจไม่ว่าจะเป็นทั้งทางตรงหรือทางอ้อม หรืออาจเป็นการดำเนินการในการเพิ่มอำนาจต่อรองทางการเมือง เศรษฐกิจ การปรับปรุงสภาพทางสังคม ในกลุ่มชน จะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนของผู้นำชุมชนเป็นสิ่งที่สำคัญเพราะเป็นตัวกำหนดประสิทธิภาพในการทำงาน อีกทั้งเป็นการแสดงออกซึ่งความสนใจต่อประชาชนหรือสิ่งที่เกิดขึ้นในชุมชนนั้น ๆ การจะร่วมในกิจกรรมใด ๆ ก็แสดงให้เห็นว่า จะต้องมีความรู้ในเรื่องนั้น และการมีส่วนร่วมก็เป็นส่วนหนึ่งที่ก่อให้เกิดความตระหนัก ชวัญ สงวนเสริมศรี (2529 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "ความรู้และความตระหนักของคณะกรรมการหมู่บ้านในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า คณะกรรมการหมู่บ้านที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนมาก จะยังมีความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมมากขึ้นด้วย ดรุณี อุษตระกูล (2532 : 156-157) ได้ศึกษาเรื่องความรู้และความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

เขาเขียว-เขาชมภู่ พบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนมีผลต่อความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ฉะนั้น การมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน จึงน่าจะมีผลต่อความรู้และความตระหนักด้วย

ดังนั้น จึงตั้งสมมุติฐานว่า ประธาน กพสม. ที่ร่วมกิจกรรมของชุมชนมากจะมีความรู้และความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากกว่าประธาน กพสม. ที่เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนน้อยกว่า

4.7 รายได้

รังสี จรุงรัตน์ (2524 : ก-ข) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความรู้ความตระหนักของพนักงานขับรถโดยสารประจำทางขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงภาวะประชากรในกรุงเทพ" พบว่า พนักงานขับรถมีความตระหนักแตกต่างกันค่อนข้างมากตามรายได้ จิราพร จักรไพวงศ์ (อ้างแล้ว 2527 : 90) ได้ศึกษาเรื่อง "ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาในการบริโภคอาหารที่มีวัตถุเจือปน และเครื่องปรุงรสของแม่บ้านในเขตกรุงเทพฯ" พบว่า รายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกันก่อให้เกิดความแตกต่างกันในเรื่องของความรู้ความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาในการบริโภคอาหารที่มีวัตถุเจือปน และเครื่องปรุงรส อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สุภัตรา สุภาพ (2522 : 163) กล่าวว่า ระดับฐานะทางเศรษฐกิจของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ย่อมจะมีอิทธิพลต่อทัศนคติของบุคคลนั้น เนื่องจากบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกันย่อมมีประสบการณ์การเรียนรู้และโอกาสในสังคมแตกต่างกัน รัฐ จาปาทอง (2528 : 124) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติเมื่อบริโภคผัก ศึกษากรณีแม่บ้านในเขตกรุงเทพมหานคร" ผลการวิจัย พบว่า แม่บ้านกลุ่มตัวอย่าง ที่มีรายได้ของครอบครัวสูงกว่า 7,000 บาท มีความรู้และทัศนคติและการปฏิบัติ เมื่อบริโภคผักดีที่สุด รองลงมาได้แก่ กลุ่มที่มีรายได้ 3,001-7,000 บาท และกลุ่มที่มีรายได้ 3,000 บาทต่อเดือน และต่ำกว่าตามลำดับก่อให้เกิดความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.001 ฉะนั้น แสดงให้เห็นว่า ระดับรายได้ย่อมจะมีผลต่อความรู้และความตระหนัก

ดังนั้น จึงตั้งสมมุติฐานว่า ประธาน กพสม. ที่มีรายได้ต่อเดือนมากกว่าจะมีความรู้และความตระหนักในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากกว่าประธาน กพสม. ที่มีระดับรายได้น้อยกว่า

4.8 จำนวนพื้นที่ถือครอง

จำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร ชัยโรจน์ ธนสันติ (2535 : 125) ได้ศึกษาเรื่อง "การมีส่วนร่วมของกรรมการสภาตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ศึกษากรณีจังหวัดอุบลราชธานี" พบว่า จำนวนพื้นที่ถือครองที่แตกต่างกันจะก่อให้เกิดความแตกต่างกันในเรื่องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กรรมการสภาตำบลที่มีขนาดที่ดินที่ถือครองมากกว่า 28 ไร่ จะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติมากกว่ากรรมการสภาตำบลที่มีขนาดของที่ดินถือครองน้อยกว่า 27 ไร่ ลงมา กรมการพัฒนชุมชน (2519 : 66-90) ได้ทำการศึกษาโครงการสำรึก ตำบลขาม่ม อําเภอสํารึก จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า บุคคลที่มีจำนวนที่ดินถือครองทำมาหากินมาก เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการมากกว่าผู้ที่มีจำนวนที่ดินถือครองน้อยกว่า และ วลัยลักษณ์ จาสวรรณ (2533 : 65) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบึงขุนทะเล พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีที่ดินถือครองมากกว่า 20 ไร่ มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีที่ดินถือครองน้อยกว่า 20 ไร่ อุดลย์ ต้นประยูร (2533 : 66) กล่าวว่า ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศประกอบอาชีพทางเกษตรและส่วนใหญ่อาศัยธรรมชาติเป็นเครื่องช่วยในการประกอบอาชีพโดยอาศัยน้ำ แหล่งน้ำธรรมชาติที่มีขนาดของที่ดินที่มากจึงจำเป็นต้องพึ่งพาแหล่งน้ำธรรมชาติมากกว่าผู้ที่มีขนาดที่ดินน้อยกว่า ฉะนั้น ผู้ที่มีขนาดที่ดินถือครองทางการเกษตรมาก จะให้ความสนใจ และมีส่วนร่วมในการดูแลสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของแหล่งน้ำ ฉะนั้น จำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตรมาก จึงน่าจะมีความรู้ความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่มีจำนวนพื้นที่ถือครองน้อยกว่า

ดังนั้น จึงได้ตั้งสมมุติฐานไว้ว่า ประธาน กสม. ที่มีจำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตรมากจะมีความรู้ความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากกว่าประธาน กสม. ที่มีจำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตรน้อยกว่า

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) คือ มุ่งศึกษาถึง ความรู้และความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังรายละเอียดของการ ดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ ประธาน กพสม. ของทุกหมู่บ้านในเขตอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาจาก 12 ตำบล 87 หมู่บ้าน ๗ ละ 1 คน และประธาน กพสม. ทุกหมู่บ้านในเขต อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลาจาก 9 ตำบล 61 หมู่บ้าน ๗ ละ 1 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 148 คน ซึ่งอยู่ระหว่างการดำรงตำแหน่งในปี พ.ศ. 2536

2. เครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัย ได้สร้างแบบสอบถาม สำหรับให้กลุ่มตัวอย่างอ่าน และตอบด้วยตนเองโดยได้ สร้างแบบสอบถามความรู้และความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของ ประธาน กพสม. ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล และลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจ ของประธาน กพสม. ได้แก่ อายุ ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง การศึกษา อาชีพ ความถี่ใน การได้รับข่าวสาร ความถี่ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน รายได้ จำนวนพื้นที่ที่ถือครองทาง การเกษตร ลักษณะคำถามเป็นทั้งแบบปลายปิดและปลายเปิดผสมกัน รวมจำนวน 11 ข้อ ซึ่งเป็น ตัวแปรอิสระ

สำหรับตัวแปรอิสระได้กำหนดหลักเกณฑ์ระดับการวัด ดังนี้

อายุ ใช้ระดับการวัดตามจำนวนปีของอายุจริงของผู้ตอบแบบสอบถาม

ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ใช้ระดับการวัดตามจำนวนปีที่ดำรงตำแหน่ง

การศึกษา ใช้ระดับการวัดตามจำนวนชั้นปีของการศึกษา เช่น จบประถมศึกษาปีที่ 4

ให้ค่า 4

อาชีพ ใช้ระดับการวัด แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

- อาชีพอื่นที่ไม่ใช่เกษตรกร ให้ค่า 0
- อาชีพเกษตรกร ให้ค่า 1

ความถี่ในการได้รับข่าวสาร แบ่งเป็น 5 กลุ่ม คือ

- ไม่ได้รับเลย ให้ค่า 0
- เดือนละครั้ง ให้ค่า 1
- สัปดาห์ละครั้ง ให้ค่า 2
- 2-3 วัน/ครั้ง ให้ค่า 3
- ทุกวัน ให้ค่า 4

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน แบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ

- ไม่เคย ให้ค่า 0
- นาน ๆ ครั้ง ให้ค่า 1
- เกือบทุกครั้ง ให้ค่า 2
- ทุกครั้ง ให้ค่า 3

รายได้ ใช้ระดับการวัดตามจำนวนเงิน (บาท) ที่ได้รับในครอบครัวต่อเดือน

จำนวนพื้นที่ที่ถือครองทางการเกษตร ใช้ระดับการวัดตามจำนวนพื้นที่(ไร่)ที่ถือครอง

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามที่วัดความรู้และความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย

1. คำถามเพื่อวัดความรู้ จำนวนทั้งสิ้น 20 ข้อ 20 คะแนน ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด 4 ตัวเลือก จำนวน 3 ข้อ มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ข้อ 1,2 ตอบ ก. ให้ 1 คะแนน

ข้อ 3 ตอบ ค. ให้ 1 คะแนน

และมีคำถามที่ใช้วัด 2 ระดับ คือ ใช่ ไม่ใช่ จำนวน 17 ข้อ มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คำถามเชิงบวก ได้แก่ ข้อ 6,11,13,16,18,19,20

ตอบ ไม่ใช่ ให้ 0 คะแนน

ตอบ ใช่ ให้ 1 คะแนน

คำถามเชิงลบ ได้แก่ ข้อ 4,5,7,8,9,10,12,14,15,17

ตอบ ไม่ใช่ ให้ 1 คะแนน

ตอบ ใช่ ให้ 0 คะแนน

จากนั้น ได้นำคะแนนความรู้จากผลรวมของคะแนนจากแบบสอบถาม (ส่วนที่ 2 ของแบบสอบถาม) คะแนนเต็ม 20 คะแนน แบ่งเป็น 3 ระดับ โดยใช้ค่าเฉลี่ย $\bar{X} \pm 1/2 SD$ เป็นเกณฑ์การแบ่ง

- ระดับต่ำ
- ระดับปานกลาง
- ระดับสูง

2. คำถามเพื่อวัดการเห็นคุณค่าและประโยชน์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีคำถามที่ใช้วัด 2 ระดับ คือ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย จำนวน 16 ข้อ 16 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คำถามเชิงบวก ได้แก่ ข้อ 1,2,3,5,6,7,11,13,14,16

ตอบไม่เห็นด้วย ให้ 0 คะแนน

ตอบเห็นด้วย ให้ 1 คะแนน

คำถามเชิงลบ ได้แก่ ข้อ 4,8,9,10,12,15

ตอบไม่เห็นด้วย ให้ 1 คะแนน

ตอบเห็นด้วย ให้ 0 คะแนน

3. คำถามเพื่อวัดการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีคำถามที่ใช้วัด 2 ระดับ คือ ใช่ ไม่ใช่ จำนวน 22 ข้อ 22 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คำถามเชิงบวก ได้แก่ ข้อ 1,2,3,4,5,8,10,11,12,13,14,17,18,19,20,21,22

ตอบไม่ใช่ ให้ 0 คะแนน

ตอบใช่ ให้ 1 คะแนน

คำถามเชิงลบ ได้แก่ ข้อ 6,7,9,15,16

ตอบไม่ใช่ ให้ 1 คะแนน

ตอบใช่ ให้ 0 คะแนน

จากนั้นได้นำคะแนนในส่วนการวัดความรู้ คะแนนเต็ม 20 บวกกับคะแนนการวัดการเห็นคุณค่า
คะแนนเต็ม 16 คะแนน บวกกับคะแนนการวัดการมีส่วนร่วม คะแนนเต็ม 22 คะแนน (จากส่วนที่
2,3,4 ในแบบสอบถาม) จะได้เป็นคะแนนของความตระหนัก ซึ่งมีคะแนนเต็ม $(20+16+22) =$
58 คะแนน แบ่งเป็น 3 ระดับ โดยใช้ค่าเฉลี่ย $\bar{X} \pm 1/2 SD$ เป็นเกณฑ์การแบ่ง

- ระดับต่ำ
- ระดับปานกลาง
- ระดับสูง

ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับแนวความคิดในเรื่อง
ความรู้และความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. สร้างแบบวัดความรู้โดยนำเนื้อหาในแต่ละรายการ ที่จะทำการศึกษาโดยพยายาม
ให้ข้อความตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง เพื่อให้ผู้ตอบอ่านแล้วสามารถเข้าใจและคิดตามได้
และสามารถตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของการศึกษาได้
3. สร้างแบบวัดความตระหนักโดยกำหนดการวัดความตระหนักไว้เป็น 3 ส่วน คือ
ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การเห็นคุณค่าและประโยชน์ในการ
อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม
4. นำแบบสอบถามที่ได้ไปตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity)
โดยปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ซึ่งประกอบด้วย
ผศ.ดร.วิชัย กาญจนสุวรรณ
ผศ.ดร.สมพร เฟื่องจันทร์
อาจารย์ทัศนีย์ นนแส
เพื่อตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงเพื่อความชัดเจนถูกต้อง และตรงตามเนื้อหา
5. นำแบบสอบถามไปหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยนำไปทดสอบ
(pre-test) กับประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน กิ่งอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา
จำนวน 29 หมู่บ้าน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของการศึกษาในครั้งนี้ เพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถาม
โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ Coefficient Alpha ของครอนบาช (Cronbach) ดังนี้

$$\infty = n/(n - 1)(1 - S_i^2/S_t^2)$$

∞ = ค่าความเชื่อถือได้ของแบบทดสอบ

n = จำนวนข้อในแบบทดสอบทั้งหมด

S_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
(variance of a single item)

S_t^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวมของแบบทดสอบ
(variance of total test)

จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์ค่าความเที่ยงด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical package for social science) ผลจากการวิเคราะห์ได้ค่าความเที่ยง (Reliability) เท่ากับ 0.68 แยกแต่ละส่วนดังนี้

ส่วนที่ 2 ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.74

ส่วนที่ 3 ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.50

ส่วนที่ 4 ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.58

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัย ได้ขอความร่วมมือไปยังพัฒนาการอำเภอ พัฒนาการประจำตำบลของอำเภอ หาดใหญ่ และอำเภอสะบ้าย้อย ในการนัดหมาย ประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน เพื่อตอบแบบสอบถาม โดยการนัดกลุ่มตัวอย่าง แยกรายตำบล ซึ่งผู้วิจัยและผู้ช่วยอีก 2 คน จะชี้แจงวัตถุประสงค์ และวิธีตอบแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่างก่อนการตอบแบบสอบถาม โดยใช้เวลารวบรวมข้อมูลทั้งสิ้น 4 เดือน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Science) ดังนี้

4.1 แจกแจงความถี่ ร้อยละ ของข้อมูลทั่วไป (ส่วนที่ 1 ของแบบสอบถาม) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

4.2 แจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต (Arithmetic Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของตัวแปรที่ศึกษาด้านความรู้ การเห็นคุณค่า การมีส่วนร่วม และความตระหนัก(ส่วนที่ 2,3,4 ของแบบสอบถาม) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบ การบรรยาย

4.3 วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis)

การวิเคราะห์การถดถอย เป็นวิธีการทางสถิติอีกวิธีหนึ่งที่จะศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ประเภท โดยสามารถนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์นั้นไปทำนายค่าตัวแปรตัวหนึ่ง เมื่อค่าตัวแปรอีกตัวหนึ่งเปลี่ยนไป จึงจะกำหนดให้ตัวแปรที่มีการเปลี่ยนแปลงค่าไปแล้วมีผลกระทบต่อตัวแปรอีกประเภทหนึ่งว่า ตัวแปรอิสระ (independent variable : X) ส่วนตัวแปรที่มีการเปลี่ยนแปลงตามค่าของตัวแปรอิสระนั้นเรียกว่า ตัวแปรตาม (dependent variable : Y) ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดตัวแปรอิสระและตัวแปรตามแล้วดังกรอบแนวความคิดที่กล่าวไว้ในบทที่ 1

การวิเคราะห์การถดถอยเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระเพื่ออธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามด้วยตัวแปรอิสระเพียงตัวเดียว สร้างรูปแบบความสัมพันธ์ (Model) ในรูปสมการ ดังนี้

$$\hat{Y} = a + bx$$

$\hat{Y}$: ค่าของตัวแปรตาม

a : ค่าคงที่ (constant)

b : ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระ X

X : ค่าของตัวแปรอิสระ

จากสมการ ทำให้ทราบว่า (ศิริชัย พงษ์วิชัย , 2532 : 310) ตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามไปในทิศทางใด (บวกหรือลบ) และมีความสัมพันธ์มากน้อยเพียงใด และตัวแปรอิสระนั้น ๆ มีอิทธิพล (effect) ต่อตัวแปรตาม คิดเป็นร้อยละเท่าไร

4.4 วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เป็นการศึกษาเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระโดยใช้ตัวแปรอิสระมากกว่า 1 ตัว ซึ่งจะช่วยให้การทำนายมีความถูกต้องมากขึ้น เพราะในความเป็นจริงนั้นมักจะมีตัวแปรที่เกี่ยวข้องมากกว่า 1 ตัว การใช้ตัวแปรเพียงตัวเดียว (Simple Regression) มาอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามนั้นอาจจะไม่พอเพียง รูปแบบ

ของสมการการถดถอย ดังนี้

$$\hat{Y} = a + b_1 x_1 + b_2 x_2 + b_3 x_3 + \dots + b_k x_k$$

$\hat{Y}$: ค่าของตัวแปรตาม

a : ค่าคงที่ (constant)

b_1 : ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรอิสระที่ 1 ที่ได้จากตัวอย่าง $x_1 b_1$ จะแสดงอัตราการเปลี่ยนแปลงของค่า X ตัวที่ 1 ต่อค่า Y คือ ถ้าค่า X ตัวที่ 1 เปลี่ยนไป 1 หน่วย จะทำให้ค่า Y เปลี่ยนไป b_1 หน่วย

x_1 : ค่าของตัวแปรอิสระตัวที่ 1

k : จำนวนตัวแปรอิสระที่ใช้ในสมการถดถอย

จากสมการจะทำให้ทราบว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมด (8 ตัว) นี้ มีตัวใดบ้างที่เข้าสมการ เพื่อร่วมกันทำนายพร้อมกันได้ครั้งละหลายตัว โดยมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งหมดที่เข้าสมการกับตัวแปรตามมากน้อยเพียงใด และตัวแปรอิสระเหล่านั้นมีอิทธิพล (effect) ต่อตัวแปรตามคิดเป็นร้อยละเท่าไร

ในการวิจัยครั้งนี้ จะใช้วิธีการคัดเลือกตัวแปรอิสระที่จะเข้าสมการทำนายโดยวิธี Stepwise Multiple Regression Analysis ในขั้นแรกจะเป็นการคัดเลือกตัวแปรอิสระเข้าไปในสมการทีละตัวแปร โดยพิจารณาเลือกตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์สูงสุดกับตัวแปรตามเข้าไปในสมการแล้วจึงพิจารณาตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์เชิงส่วน (ความสัมพันธ์ที่กำหนดให้ตัวแปรอิสระที่เข้าไปในสมการแล้วคงที่) กับตัวแปรตามมากที่สุดเข้าไปในสมการก่อนหน้านี้ทุกตัวแปรยังคงจะอยู่ในสมการอีกหรือไม่ ถ้าไม่คงอยู่ก็ตัดออกแล้วดำเนินการคัดเลือกตัวแปรอิสระใหม่ ถ้าคงอยู่ก็ดำเนินการคัดเลือกตัวแปรอิสระใหม่ โดยจะมีการพิจารณาตัวแปรที่ถูกคัดเลือกเข้าไปอยู่ในสมการใหม่อีกทุกครั้งที่มีการเพิ่มตัวแปรอิสระเข้าไปใหม่ เพราะวิธี Stepwise Multiple Regression ถือว่า เมื่อตัวแปรอิสระอยู่ในสมการแล้วอาจจะมีผลต่อสมการแบบหนึ่งและเมื่อเพิ่มตัวแปรใหม่เข้าไป ตัวแปรอิสระนั้นอาจจะมีผลต่อสมการแตกต่างจากเดิมก็ได้ การคัดเลือกตัวแปรอิสระดำเนินการ จนกระทั่งไม่มีตัวแปรอิสระใดเข้าไปหรือถูกตัดออกจากสมการได้อีก ซึ่งในการวิเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดสัญลักษณ์ตัวแปรอิสระและตัวแปรตามที่ใช้วิเคราะห์ในโปรแกรม SPSS ดังนี้

ตัวแปรอิสระ มี 8 ตัว ดังนี้

- V₂ : อายุ
- V₃ : ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง
- V₄ : การศึกษา
- V₅ : อาชีพ
- V₆ : รายได้
- V₈ : ความถี่การรับรู้ข่าวสาร
- V₉ : ความถี่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน
- V₁₂ : จำนวนพื้นที่ที่ถือครองทางการเกษตร

ตัวแปรตาม มี 2 ตัว ดังนี้

- V_k : ความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- V_{kap} : ความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ได้มีการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อน (Residual analysis) ในรูปกราฟ เพื่อเป็นการทดสอบความเหมาะสมของสมการหาทำนายที่ได้จากการวิเคราะห์การถดถอย ซึ่งการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนกำหนดไว้ว่า (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2532 : 436) ความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนต้องเป็นเอกภาพกันหรือมีค่าคงที่ (Homoscedasticity) โดยที่กราฟจะแสดงค่าของความคลาดเคลื่อนมีขอบเขตอยู่ในช่วง -1 กับ 1 และมีการกระจายรอบ ๆ ค่า 0 และไม่มีรูปแบบของความสัมพันธ์ที่แน่นอนจึงถือว่าความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนกับค่าของตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนเป็นเอกภาพ กล่าวคือ ความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนทุกค่าสังเกตที่เก็บมาได้จริงจะมีค่าเท่ากันตลอด แสดงว่า สมการหาทำนายที่ได้เมื่อนำไปทำนายแล้ว ความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนทุกค่าสังเกตจะมีค่าคงที่เท่ากันตลอด โดยค่าความคลาดเคลื่อนจะไม่เพิ่มขึ้นหรือลดลงเมื่อค่าประมาณเพิ่มขึ้นหรือลดลง (ดูภาพประกอบในภาคผนวก 2 หน้า 108-111)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ความถี่ ร้อยละ ของข้อมูลทั่วไป ลักษณะส่วนบุคคล และข้อมูลลักษณะทางสังคม และเศรษฐกิจ

ส่วนที่ 2 ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของตัวแปรที่ศึกษาด้านความรู้ (V_k) การเห็นคุณค่าและประโยชน์ (V_a) การมีส่วนร่วม (V_p) และความตระหนัก (V_{kap}) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์การถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression)

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Regression)

ส่วนที่ 1 ความถี่ ร้อยละของข้อมูล ลักษณะส่วนบุคคลดังแสดงในตาราง 1 และข้อมูลลักษณะทางสังคม และเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่าง ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 1 จำนวน ร้อยละของข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามอำเภอ

อำเภอ	หาดใหญ่(n=87)		สะบ้าย้อย(n=61)		รวม(n=148)	
ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. อายุ						
ไม่เกิน 30 ปี	11	12.64	18	29.5	29	19.59
31-40 ปี	32	36.78	25	41.00	57	38.52
41-50 ปี	24	27.59	13	21.31	37	25.00
51-60 ปี	16	18.40	5	8.20	21	14.20
61-70 ปี	4	4.60	-	-	4	2.71
2. ระดับการศึกษา						
ประถมศึกษาตอนต้น	64	73.56	29	47.50	93	62.84
ประถมศึกษาตอนปลาย	10	11.49	15	24.60	25	16.89
มัธยมศึกษาตอนต้น	1	1.14	13	21.31	14	9.46
มัธยมศึกษาตอนปลาย	5	5.75	1	1.64	6	4.05
ประกาศนียบัตร/อนุปริญญา	6	6.90	3	4.92	9	6.08
ปริญญาตรี	1	1.14	-	-	1	1.60
3. อาชีพหลัก						
เกษตรกร	51	41.37	45	73.77	96	64.86
ไม่ใช่เกษตรกร	36	58.62	16	26.23	52	35.14

ตาราง 1 (ต่อ)

อำเภอ	หาดใหญ่(n=87)		สะบ้าย้อย(n=61)		รวม(n=148)	
ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
4. ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง กพสม.						
ไม่เกิน 5 ปี	77	88.51	59	96.72	136	91.90
6-10 ปี	9	10.34	1	1.64	10	6.76
11 ปีขึ้นไป	1	1.15	1	1.64	2	1.34

จากตาราง 1 ลักษณะส่วนบุคคล จากกลุ่มตัวอย่างอำเภอหาดใหญ่และอำเภอสะบ้าย้อย รวม 184 ราย ปรากฏผลการศึกษา ดังนี้

อายุ พบว่า ประธาน กพสม. ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.52

ระดับการศึกษา พบว่า ประธาน กพสม. จบชั้นประถมศึกษาตอนต้นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.84

อาชีพหลัก พบว่า ประธาน กพสม. ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 64.86

ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง พบว่า ประธาน กพสม. ส่วนใหญ่อยู่ในตำแหน่งไม่เกิน 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 91.90

ตาราง 2 จำนวน ร้อยละ ของข้อมูลลักษณะทางสังคม และเศรษฐกิจ จำแนกตามอำเภอ

อำเภอ	หาดใหญ่(n=87)		สะบ้าย้อย(n=61)		รวม(n=148)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. แหล่งความรู้ที่ได้รับมากที่สุด						
หนังสือพิมพ์/วารสาร/เอกสารเผยแพร่	14	16.09	5	8.20	19	12.83
วิทยุ/โทรทัศน์/ภาพยนตร์	44	50.57	44	72.13	88	59.46
เพื่อน/ญาติ/บุคคลในครอบครัว	3	3.45	2	3.28	5	3.38
การอบรม/การบรรยายจากเจ้าหน้าที่	19	21.84	7	11.48	26	17.58
การสังเกตเอง	7	8.05	3	4.91	10	6.76
2. ความถี่ของการได้รับข้อมูลจากข้อ 1						
ในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา						
ไม่ได้รับเลย	2	2.30	1	1.64	3	2.03
1 เดือน/ครั้ง	38	43.68	14	22.95	52	35.14
1 สัปดาห์/ครั้ง	12	13.79	9	14.75	21	14.19
2-3 วัน/ครั้ง	11	12.64	21	34.43	32	21.62
ได้รับทุกวัน	24	27.59	16	26.23	40	27.03
3. จำนวนครั้งของการเข้าร่วมประชุม กนส. ในรอบปีที่ผ่านมา						
ไม่ได้เข้าประชุมเลย	1	1.15	-	-	1	0.68
1-10 ครั้ง	81	93.10	56	91.80	137	92.56
11-20 ครั้ง	4	4.60	5	8.20	9	6.08
21-30 ครั้ง	-	-	-	-	-	-
31-33 ครั้ง	1	1.14	-	-	1	0.68

ตาราง 2 (ต่อ)

อำเภอ ลักษณะทางสังคม/เศรษฐกิจ	หาดใหญ่(n=87)		สะบ้าย้อย(n=61)		รวม(n=148)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
4. การเข้าร่วมงานพิธีต่าง ๆ						
ไม่เคยเข้าร่วม	-	-	-	-	-	-
เข้าร่วมนาน ๆ ครั้ง	2	2.20	7	11.50	9	6.10
เข้าร่วมเกือบทุกครั้ง	35	40.20	32	52.50	67	45.30
เข้าร่วมทุกครั้ง	50	57.50	22	36.10	72	48.60
5. การเป็นสมาชิกของกลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้านนอกเหนือจากการเป็น กพสม.						
ไม่เป็น	34	39.08	28	45.90	62	41.89
เป็น (เช่น พสส., อสม., กลุ่มออมทรัพย์)	53	60.92	33	54.10	86	58.11
6. จำนวนเงินที่ถือครอง						
ไม่มี	12	13.79	2	3.27	14	9.45
ไม่เกิน 10 ไร่	46	52.87	18	29.51	64	43.24
11-20 ไร่	12	13.79	14	22.96	26	17.57
21-30 ไร่	12	13.79	17	27.89	29	19.60
31-40 ไร่	1	1.14	2	3.27	3	2.03
41-50 ไร่	1	1.14	5	8.20	6	4.05
51 ไร่ขึ้นไป	3	3.45	3	4.92	6	4.05

ตาราง 2 (ต่อ)

อำเภอ	หาดใหญ่(n=87)		สะบ้าย้อย(n=61)		รวม(n=148)	
ลักษณะทางสังคม/เศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
7. รายได้ของครอบครัวต่อเดือน						
ไม่เกิน 3,000 บาท	27	31.0	19	31.15	46	31.08
3,001- 6,000 บาท	43	59.50	27	44.26	70	47.30
6,001- 9,000 บาท	4	4.60	14	22.96	18	12.16
9,001-12,000 บาท	10	11.49	-	-	10	6.76
12,001-15,000 บาท	1	1.14	1	1.64	2	1.35
15,001 บาทขึ้นไป	2	2.29	-	-	2	1.35

จากตาราง 2 ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจ ปรากฏผลการศึกษา ดังนี้

แหล่งความรู้ที่ได้รับ พบว่า ประธาน กพสม. ได้รับความรู้จากสื่อประเภท วิทยุ/โทรทัศน์ /ภาพยนตร์ มากกว่าสื่อประเภทอื่น คิดเป็นร้อยละ 59.46

ความถี่ในการได้รับข่าวสาร พบว่า ประธาน กพสม. ส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารเดือนละ 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 35.14

การเข้าร่วมประชุม พบว่า ในรอบปีที่ผ่านมา ประธาน กพสม. ส่วนใหญ่เข้าร่วมประชุม 1-10 ครั้ง ต่อปี คิดเป็นร้อยละ 92.56

การเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน พบว่า ประธาน กพสม. ส่วนใหญ่ให้ความสนใจเข้าร่วมจัดกิจกรรมงานพิธีการต่าง ๆ ของชุมชนทุกครั้ง คิดเป็นร้อยละ 48.60

การเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ พบว่า ประธาน กพสม. ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ นอกเหนือจาก กพสม. เช่น ผู้สื่อข่าวสารสาธิตสุข อาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต คิดเป็นร้อยละ 58.11

จำนวนพื้นที่ที่ถือครองทางการเกษตร พบว่า ประธาน กพสม. มีพื้นที่ถือครองส่วนใหญ่ไม่เกิน 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 43.24

รายได้ พบว่า ประธาน กพสม.ส่วนใหญ่มีรายได้ของครอบครัว 3,001-6,000 บาท/
เดือน คิดเป็นร้อยละ 47.30

ข้อที่น่าสนใจของข้อมูลระหว่างอำเภอหาดใหญ่ กับอำเภอสะบ้าย้อย

ข้อคำถามเกี่ยวกับแหล่งความรู้ที่ได้รับมากที่สุด คือ อำเภอหาดใหญ่ได้รับจาก วิทยุ/
โทรทัศน์/ภาพยนตร์ คิดเป็นร้อยละ 50.57 อำเภอสะบ้าย้อยได้รับ คิดเป็นร้อยละ 72.13 ผู้วิจัย
มองว่า สื่อประเภนี้มีอิทธิพลต่อการรับรู้ข่าวสารมากกว่าสื่อประเภทอื่น ๆ รองลงมา คือ การเข้า
รับการอบรมจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่จัดขึ้น

ส่วนที่ 2 ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของตัวแปรด้านความรู้ (V_k) การเห็นคุณค่าและประโยชน์ (V_a) การมีส่วนร่วม (V_p) และความตระหนัก (V_{kap}) ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตาราง 3 ความถี่ และ ร้อยละ ของตัวแปรด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (V_k) จำแนกตามอำเภอ

อำเภอ	หาดใหญ่ (n=87คน)				สะบ้าย้อย (n=61คน)				รวม (n=148คน)			
	ตอบถูก		ตอบผิด		ตอบถูก		ตอบผิด		ตอบถูก		ตอบผิด	
อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (V_k)	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ความหมายของทรัพยากรธรรมชาติ	58	66.70	29	33.30	41	67.20	20	32.80	99	66.90	49	33.10
2. ความหมายของการอนุรักษ์	48	55.20	39	44.80	35	57.40	26	42.60	83	56.10	65	43.90
3. วันสิ่งแวดล้อมไทย	8	9.20	79	90.80	3	4.90	58	95.10	11	7.40	137	92.60
4. วิธีการขจัดขยะมูลฝอย	82	95.40	4	4.60	56	91.80	5	8.20	139	93.90	9	6.10
5. การทิ้งขยะลงในแม่น้ำลำคลอง	78	89.70	9	10.30	54	88.50	7	11.50	132	89.20	16	10.80
6. การลดหย่อนน้ำบริเวณที่พักอาศัย	73	83.90	14	16.10	53	86.90	8	13.10	126	85.10	22	14.90
7. สาเหตุที่ทำให้แหล่งน้ำเน่าเสีย	26	29.90	61	70.10	32	52.50	29	47.50	58	39.20	90	60.80
8. การรั่วไหลของน้ำมันจากเรือบรรทุกน้ำมัน	40	40.60	47	54.00	26	42.60	35	57.40	66	44.60	82	55.40
9. ทรัพยากรป่าไม้	73	83.90	14	16.10	54	88.50	7	11.50	127	85.80	21	14.20
10. ปริมาณป่าไม้ในเนื้อที่ไทย	78	89.70	9	10.30	52	85.20	9	14.80	130	87.80	18	12.20
11. สาเหตุที่ทำให้ป่าไม้ลดลง	54	62.10	33	37.90	41	67.20	20	32.80	95	64.20	53	35.80
12. บทบาทหน้าที่ในการปลูกป่า	64	73.60	23	26.40	54	88.50	7	11.50	118	79.70	30	20.30

ตาราง 3 (ต่อ)

อำเภอ	ภาคใต้ (n=87คน)				สະຍາຍอย (n=61คน)				รวม (n=148คน)			
	ตอบถูก		ตอบผิด		ตอบถูก		ตอบผิด		ตอบถูก		ตอบผิด	
ความรู้ความเข้าใจเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม(VL)	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
13.สาเหตุการเกิดน้ำท่วมภูเขา	83	95.40	4	4.60	56	91.80	5	8.20	139	93.90	9	6.10
กลุ่ม												
14. ป่ามีความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม	23	26.40	64	73.60	39	63.90	22	36.10	62	41.90	86	58.10
15. การรักษาคุณภาพดินกับการใช้	68	78.20	19	21.80	50	82.00	11	18.00	118	79.70	30	20.30
ปุ๋ย												
16. การปลูกพืชให้ช่วยรักษา	66	75.90	21	24.10	57	93.40	4	6.60	123	83.10	25	16.90
คุณภาพดิน												
17. การลดใช้น้ำนมลงกับ	39	44.80	48	55.20	50	82.00	11	18.00	89	60.10	59	39.90
สารพิษตกค้าง												
18. สิ่งของเครื่องใช้ที่มาจาก	79	90.80	8	9.20	57	93.40	4	6.60	136	91.10	12	8.10
หนังสือกับการลดปริมาณสัตว์												
19. การกินเนื้อสัตว์ไม่กับการลด	81	93.10	6	6.90	60	98.40	1	1.60	141	95.30	7	4.70
ปริมาณสัตว์												
20. ผลของเสียงดังและควันพิษต่อ	82	94.30	5	5.70	55	90.20	6	9.80	137	92.60	11	7.40
สุขภาพมนุษย์												

จากตาราง 3 เป็นการแสดงความถี่และร้อยละของตัวแปรด้านความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จากข้อคำถามจำนวน 20 ข้อ คะแนนเต็ม 20 คะแนน กลุ่มตัวอย่าง 148 ราย มีผลการศึกษาที่น่าสนใจจากการวัดความรู้ ดังนี้

ข้อคำถาม ข้อ 3 เกี่ยวกับวันสิ่งแวดล้อมไทย พบว่า เป็นข้อที่ประธาน กทม. ตอบถูกน้อยที่สุด จากคำถามทั้งหมด 20 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 9.20 ถ้าเกอสะบาย้อยตอบถูกเพียงร้อยละ 4.90

ข้อคำถาม ข้อ 7 เกี่ยวกับการหาพื้นที่ทำให้แหล่งน้ำเน่าเสีย พบว่า ประธาน กพสม. ตอบถูกน้อยเพียงร้อยละ 39.20 อำเภอหาดใหญ่ ตอบถูกเพียงร้อยละ 29.90 แต่อำเภอสะบ้าย้อย ตอบถูกมากกว่า คิดเป็นร้อยละ 52.50

ข้อคำถาม ข้อ 14 เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยเคมีกับความเสื่อมของดิน พบว่า ประธาน กพสม. ตอบถูกน้อยร้อยละ 41.90 อำเภอหาดใหญ่ตอบถูกเพียงร้อยละ 26.40 แต่อำเภอสะบ้าย้อย ตอบถูกมากกว่า คิดเป็นร้อยละ 63.90

ข้อคำถาม ข้อ 17 เกี่ยวกับการฉีดยาฆ่าแมลงกับสารพิษตกค้าง พบว่า ประธาน กพสม. ตอบถูกเพียงร้อยละ 60.10 อำเภอหาดใหญ่ ตอบถูกเพียงร้อยละ 44.80 แต่อำเภอสะบ้าย้อยตอบถูกถึงร้อยละ 82.00

สำหรับข้อคำถามอื่น ๆ ผลการศึกษาพบว่า ทั้งสองอำเภอตอบได้ในอัตราที่ใกล้เคียงกัน ข้อสังเกตจากตาราง 3 เปรียบเทียบระหว่างอำเภอหาดใหญ่กับอำเภอสะบ้าย้อย ดังนี้ ความรู้เกี่ยวกับวันสิ่งแวดล้อมไทย มีผู้ตอบถูกน้อยที่สุด คือ ประธาน กพสม. อำเภอหาดใหญ่ ตอบถูกเพียงร้อยละ 9.20 อำเภอสะบ้าย้อยตอบถูกเพียงร้อยละ 4.90 น่าจะเป็นข้อมูลให้นักสิ่งแวดล้อมและหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ได้พิจารณาเผยแพร่วันสำคัญนี้แก่ผู้นำท้องถิ่นและผู้นำองค์กรประชาชนร่วมจัดกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในหมู่บ้าน ตำบล อย่างแพร่หลายสืบทอดกิจกรรมเช่นเดียวกับวันสำคัญอื่น ๆ ที่ถือปฏิบัติ

ความรู้เกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้แหล่งน้ำเน่าเสีย ประธาน กพสม. จากอำเภอหาดใหญ่ ตอบถูกเพียงร้อยละ 29.90 แต่อำเภอสะบ้าย้อย ตอบถูกถึงร้อยละ 52.50 ซึ่งอาจเป็นเพราะอำเภอสะบ้าย้อย ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่ยังต้องอาศัยแหล่งน้ำธรรมชาติในการดำรงชีพเป็นสำคัญ จึงมองปัญหาในส่วนนี้ได้ชัดเจนกว่า เช่นเดียวกับความรู้ในเรื่องของปุ๋ยเคมีกับความเสื่อมของดิน อำเภอหาดใหญ่ ตอบถูกเพียงร้อยละ 26.40 อำเภอสะบ้าย้อย ตอบถูกถึงร้อยละ 63.90 รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับการฉีดยาฆ่าแมลงกับสารพิษตกค้าง อำเภอหาดใหญ่ ตอบถูกเพียงร้อยละ 44.80 แต่อำเภอสะบ้าย้อย ตอบถูกร้อยละ 82.00

1. ความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

คะแนนความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จากผลรวมของคะแนนจากแบบสอบถามในส่วนของการวัดความรู้ (ส่วนที่ 2 ของแบบสอบถาม) จำนวน 20 ข้อ คะแนนเต็ม 20 คะแนน แบ่งเป็น 3 ระดับ โดยใช้ค่าเฉลี่ย $\bar{X} \pm 1/2 SD$ เป็นเกณฑ์การแบ่ง

ระดับต่ำ 6 - 12

ระดับปานกลาง 13 - 16

ระดับสูง 17 - 19

(คะแนนต่ำสุด 6 คะแนนสูงสุด 19)

ตาราง 4 แสดงจำนวนและร้อยละของระดับความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	148	100
ระดับต่ำ (6-12 คะแนน)	33	22.30
ระดับปานกลาง (13-16 คะแนน)	87	58.78
ระดับสูง (17-19 คะแนน)	28	18.92
$\bar{X} = 14.24$, $SD = 2.78$		

จากตาราง 4 พบว่า ในเรื่องความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประชาชน กทม. ส่วนใหญ่มีความรู้ระดับปานกลาง คือ อยู่ในช่วงคะแนนระหว่าง 13-16 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 58.78 มีจำนวน 87 ราย

ฉะนั้น จึงเป็นการทดสอบสมมติฐานตรงตามที่ตั้งไว้ว่า ประชาชน กทม. ส่วนใหญ่จะมีความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง

ตาราง 5(ต่อ)

อำเภอ	หาดใหญ่ (n=87คน)				สะบ้าย้อย (n=61คน)				รวม (n=148คน)			
	ตอบถูก		ตอบผิด		ตอบถูก		ตอบผิด		ตอบถูก		ตอบผิด	
การเห็นคุณค่าและประโยชน์ใน												
การดำรงรักษาทรัพยากร												
และสิ่งแวดล้อม(V ₄)	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
14.การให้ความสำคัญเรื่องการรักษาอนุรักษ์	83	95.40	4	4.60	52	85.20	9	14.80	138	93.20	10	6.80
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาทุกแห่ง												
15.ความเข้าใจในการอนุรักษ์	29	33.30	58	66.70	40	65.60	21	34.40	69	46.60	79	53.40
ทรัพยากรธรรมชาติของประชาชนส่วนใหญ่												
16.การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	84	96.60	3	3.40	59	96.70	2	3.30	143	96.60	5	3.40
และสิ่งแวดล้อมการเริ่มปฏิบัติให้เป็นตัวอย่างในครอบครัว												

จากตาราง 5 เป็นการแสดงความถี่ ร้อยละ ของตัวแปรด้านการเห็นคุณค่าและประโยชน์ในการดำรงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจากข้อคำถาม จำนวน 16 ข้อ คะแนนเต็ม 16 คะแนน กลุ่มตัวอย่าง 148 ราย มีผลการศึกษที่น่าสนใจ ดังนี้

ข้อคำถาม ข้อ 10 เกี่ยวกับการดูแลรับผิดชอบแหล่งน้ำและสาธารณะสมบัติ พบว่า ประชาชน กทม. ตอบถูกร้อยละ 79.10 อำเภอหาดใหญ่ ตอบถูกเพียงร้อยละ 69.00 อำเภอสะบ้าย้อย ตอบถูกถึงร้อยละ 93.40

ข้อคำถาม ข้อ 13 เกี่ยวกับการได้รับโทษของผู้ทำลายแหล่งน้ำสาธารณะประโยชน์ พบว่า ประชาชน กทม. ตอบถูกร้อยละ 83.80 อำเภอหาดใหญ่ ตอบถูกร้อยละ 77.00 แต่ อำเภอสะบ้าย้อย ตอบถูกมากกว่า คือร้อยละ 93.40

ข้อคำถาม ข้อ 15 เกี่ยวกับความเข้าใจในวิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประชาชน พบว่า ประชาชน กทม. ตอบถูกร้อยละ 46.60 อำเภอหาดใหญ่ ตอบถูกร้อยละ 33.30 แต่อำเภอสะบ้าย้อย ตอบถูกมากกว่า คือร้อยละ 65.60

สำหรับข้อคำถามอื่น ๆ พบว่า ทั้งสองอำเภอตอบได้ในอัตราที่ใกล้เคียงกัน

ข้อที่นำสังเกตจากราย 5 พบว่า ประธาน กพสม.อำเภอสะบ้าย้อย สามารถตอบคำถามได้ดีกว่าประธาน กพสม.อำเภอหาดใหญ่ เกี่ยวกับหน้าที่ในการดูแลรับผิดชอบแหล่งน้ำและสาธารณสมบัติส่วนรวม การลงโทษผู้ที่ทำให้แหล่งน้ำเน่าเสีย และยังมองว่าประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจวิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อาจเป็นเพราะว่า ประธาน กพสม.อำเภอสะบ้าย้อยส่วนใหญ่มีอาชีพหลักเป็นเกษตรกร และยังคงมีความผูกพันต้องพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติในการประกอบอาชีพสูงกว่าประธาน กพสม.อำเภอหาดใหญ่ ซึ่งส่วนใหญ่มีอาชีพหลักที่ไม่ใช่เกษตรกร

2. การเห็นคุณค่าและประโยชน์ในการดำรงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

คะแนนการเห็นคุณค่าและประโยชน์ในการดำรงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จากผลรวมของคะแนนจากแบบสอบถามในส่วนของการเห็นคุณค่าและประโยชน์ (ส่วนที่ 3 ของแบบสอบถาม) จำนวน 16 ข้อ คะแนนรวม 16 คะแนน โดยแบ่งเป็น 3 ระดับใช้ค่าเฉลี่ย $\bar{X} \pm 1/2 SD$ เป็นเกณฑ์ในการแบ่ง

ระดับต่ำ	8 - 11
ระดับปานกลาง	12 - 14
ระดับสูง	15 - 16
(คะแนนต่ำสุด 8 คะแนนสูงสุด 16)	

ตาราง 6 แสดงจำนวนและร้อยละของระดับการเห็นคุณค่าและประโยชน์ในการดำรงรักษา
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การเห็นคุณค่าและประโยชน์ในการดำรง รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	148	100
ระดับต่ำ (8-10 คะแนน)	33	22.30
ระดับกลาง (12-14 คะแนน)	85	57.43
ระดับสูง (15-16 คะแนน)	30	20.27
$\bar{X} = 12.99$ $SD = 1.85$		

จากตาราง 6 พบว่า การเห็นคุณค่าและประโยชน์ในการดำรงรักษาทรัพยากร
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประชาชน กทม. ส่วนใหญ่เห็นคุณค่าและประโยชน์ในการดำรงรักษา
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง คือ อยู่ในช่วงคะแนนระหว่าง 12-14
คะแนน มีจำนวน 85 ราย คิดเป็นร้อยละ 57.43

ตาราง 7 ความถี่ และ ร้อยละ ของตัวแปรด้านการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากร

ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (V_p) จำแนกตามอำเภอ

อำเภอ	หาดใหญ่ (n=87คน)				สะบ้าย้อย (n=61คน)				รวม (n=148คน)			
	ตอบถูก		ตอบผิด		ตอบถูก		ตอบผิด		ตอบถูก		ตอบผิด	
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม(V_p)	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.การเสนอข้อที่ประชุม ทนสม. ในการ จัดกิจกรรมเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในวันสำคัญ ต่าง ๆ ของหมู่บ้านด้วยตนเอง	43	49.40	44	50.60	14	23.00	47	77.00	57	38.50	91	61.50
2.การเสนอแผนงาน/โครงการ ที่เกี่ยวข้อง เรื่อง กับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่อ คณะกรรมการหมู่บ้าน	47	54.00	40	46.00	17	27.90	44	72.10	64	43.20	84	56.80
3.การร่วมกิจกรรมปลูกต้นไม้ในโอกาส ในโอกาสต่าง ๆ ในหมู่บ้าน ในหมู่บ้าน	80	92.00	7	8.00	51	83.60	10	16.40	131	88.50	17	11.50
4.การชักชวนให้สมาชิกกลุ่มสตรีปลูก ต้นไม้ในบริเวณที่รกร้างว่างเปล่า	68	78.20	19	21.80	36	59.00	25	41.00	104	70.30	44	29.70
5.การลงมือปลูกต้นไม้/ไม้ยืนต้นใน บริเวณบ้าน	82	94.30	5	5.70	56	91.80	5	8.20	138	93.20	10	6.80
6.การงดตัดไม้มาทำรั้วบ้าน	60	69.00	27	31.10	36	59.00	25	41.00	96	64.90	52	35.10
7.การงดตัดไม้มาทำพื้นหรือเพดาน	67	77.00	20	23.00	33	54.10	28	45.90	100	67.60	48	32.40
8.การพูดคุยกับเพื่อน/ญาติ/สมาชิกกลุ่ม เรื่องประโยชน์ของป่าไม้	74	85.40	134	14.90	38	62.30	23	37.70	112	72.70	36	24.30
9.การใช้ประโยชน์บนพื้นที่เดิมในการปลูกพืช	57	65.50	30	34.50	43	70.50	18	29.50	100	67.60	48	32.40
10.การหาประโยชน์ไว้ใช้เพื่อการเกษตร	55	63.20	32	36.80	31	50.80	30	49.20	86	58.10	62	41.90
11.การปลูกพืชตระกูลถั่วต่าง ๆ	62	71.30	25	28.70	51	83.60	10	16.40	113	76.40	35	23.60

จากตาราง 7 เป็นการแสดงความถี่ ร้อยละ ของตัวแปรด้านการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจากข้อความ จำนวน 22 ข้อ คะแนนเต็ม 22 คะแนน กลุ่มตัวอย่าง 148 ราย มีผลการศึกษที่น่าสนใจ ดังนี้

ข้อความ ข้อ 1 การมีส่วนร่วมในการเสนอการจัดกิจกรรมเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่อที่ประชุม พบว่า ประธาน กพสม.ยังมีส่วนร่วมน้อย เพียงร้อยละ 38.50 อำเภอบาดใหญ่ ร้อยละ 49.40 และอำเภอสบ้าย้อย ร้อยละ 23.00

ข้อความ ข้อ 2 การมีส่วนร่วมในการเสนอแผนงาน/โครงการ พบว่า ประธาน กพสม.ยังมีส่วนร่วมน้อย ร้อยละ 43.20 อำเภอบาดใหญ่ ร้อยละ 54.00 และอำเภอสบ้าย้อย ร้อยละ 27.90

ข้อความ ข้อ 12 การร่อนน้ำฝนไว้ใช้ พบว่า ประธาน กพสม.อำเภอบาดใหญ่ มีการร่อนไว้ใช้เพียงร้อยละ 48.30 อำเภอสบ้าย้อย มีการร่อนน้ำฝนไว้ใช้ ร้อยละ 70.50

ข้อความ ข้อ 16 การงดซื้อผลิตภัณฑ์ที่บรรจุในโฟม/กระป๋องสเปรย์ พบว่า ประธาน กพสม. ยังมีส่วนร่วมน้อย คิดเป็นร้อยละ 43.90 อำเภอบาดใหญ่ จะมีส่วนร่วมมากกว่าอำเภอสบ้าย้อย คิดเป็นร้อยละ 55.20 และ 27.90 ตามลำดับ

ข้อที่น่าสนใจจากตาราง 7 ในเรื่องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เปรียบเทียบระหว่างอำเภอบาดใหญ่ กับอำเภอสบ้าย้อย พบว่า โดยภาพรวมแล้ว ประธาน กพสม.อำเภอบาดใหญ่ จะมีส่วนร่วมมากกว่าประธาน กพสม.อำเภอสบ้าย้อย เช่น การเสนอต่อที่ประชุม กพสม.ในการจัดกิจกรรมเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในวันสำคัญต่าง ๆ ของหมู่บ้านตนเอง การเสนอแผนงาน/โครงการ การงดซื้อผลิตภัณฑ์ที่บรรจุในโฟม/กระป๋องสเปรย์ การใช้น้ำมันเครื่องรถจักรยานยนต์ประเภทลดควันขาว อาจเป็นเพราะว่า ประธาน กพสม.อำเภอบาดใหญ่ได้มีโอกาสเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานที่รับผิดชอบมากกว่าอำเภอสบ้าย้อย จึงมีความรู้ในบทบาทของประธาน กพสม.ตลอดจนความรู้ทางวิชาการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติมากกว่า แต่ข้อความเกี่ยวกับการร่อนน้ำฝนไว้ใช้ ปรากฏว่าประธาน กพสม. อำเภอสบ้าย้อยมองเห็นประโยชน์จากน้ำฝนซึ่งเป็นน้ำจากธรรมชาติ จึงมีการร่อนน้ำฝนไว้ใช้มากกว่าอำเภอบาดใหญ่ จากการสอบถามประธาน กพสม.อำเภอบาดใหญ่ ทราบว่า ส่วนใหญ่พื้นที่ใช้อุปโภค จะใช้น้ำจากบ่อในลักษณะบ่อน้ำตื้นบ้าง น้ำจากการเจาะบ่อบาดาลบ้าง สำหรับน้ำบริโภคจะซื้อน้ำที่บรรจุขวดขายโดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่บ้านที่มีเส้นทางคมนาคมสะดวกจะมีรถออกจากหมู่บ้านบรรจุขวดถึงหมู่บ้าน

3. การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้จากผลรวมของคะแนน จากแบบสอบถามในส่วนของการมีส่วนร่วม (ส่วนที่ 4 ของแบบสอบถาม) จำนวน 22 ข้อ คะแนนรวม 22 คะแนน แบ่งเป็น 3 ระดับ โดยใช้ค่าเฉลี่ย $\bar{X} \pm 1/2 SD$ เป็นเกณฑ์ในการแบ่ง

ระดับต่ำ	3-12
ระดับปานกลาง	13-17
ระดับสูง	18-22
(คะแนนต่ำสุด 3 คะแนนสูงสุด 22)	

ตาราง 8 แสดงจำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	148	100
ระดับต่ำ (3-12 คะแนน)	32	21.62
ระดับกลาง (13-17 คะแนน)	67	42.27
ระดับสูง (18-22 คะแนน)	49	33.11
$\bar{X} = 15.37$ $SD = 3.91$		

จากตาราง 8 พบว่า การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน (กพสม.) ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับปานกลาง คือ อยู่ในช่วงคะแนน 13-17 คะแนน มีจำนวน 67 ราย คิดเป็นร้อยละ 42.27

4. ความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จากผลรวมของคะแนนจากแบบสอบถาม ในส่วนของการวัดความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การเห็นคุณค่าและประโยชน์ในการดำรงรักษาคุณค่าของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ส่วนที่ 2, 3 และ 4 ของแบบสอบถาม) จำนวน 58 ข้อ คะแนนรวม 58 คะแนน โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ โดยใช้ค่าเฉลี่ย $\bar{X} \pm 1/2 SD$ เป็นเกณฑ์การแบ่ง

ระดับต่ำ 26-39

ระดับปานกลาง 40-45

ระดับสูง 46-58

(คะแนนต่ำสุด 26 คะแนนสูงสุด 54)

ตาราง 9 แสดงจำนวนและร้อยละของระดับความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	148	100
ระดับต่ำ (26-39 คะแนน)	42	28.38
ระดับปานกลาง (40-45 คะแนน)	54	36.49
ระดับสูง (46-58 คะแนน)	52	35.13
$\bar{X} = 42.60$ $SD = 5.74$		

จากตาราง 9 พบว่า ในเรื่องความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมประชาชน กทม. ส่วนใหญ่มีความตระหนักในระดับปานกลาง คือ อยู่ในช่วงคะแนน 40-45 คะแนน มีจำนวน 54 ราย คิดเป็นร้อยละ 36.49 ฉะนั้น จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า "ประชาชน กทม. ส่วนใหญ่จะมีความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง"

ตาราง 10 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร ความรู้ความเข้าใจ (V_k) การเห็นคุณค่าและประโยชน์ (V_a) การมีส่วนร่วม (V_p) และความตระหนัก (V_{kap}) จำนวนตามอำเภอ

อำเภอ	หาดใหญ่			สงขลา			รวม		
	(n=87คน)			(n=61คน)			(n=148คน)		
ตัวแปร	%	$\bar{X}$	SD	%	$\bar{X}$	SD	%	$\bar{X}$	SD
V_k : ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	68.10	13.62	2.67	75.65	15.13	2.71	71.20	14.24	2.78
V_a : การเห็นคุณค่าและประโยชน์ในการดำรงรักษาคุณค่าของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	79.38	12.70	1.84	83.69	13.39	1.80	81.19	12.99	1.86
V_p : การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	74.77	16.45	3.23	62.82	13.82	4.30	69.86	15.37	3.92
V_{kap} : ความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	73.76	42.78	5.63	73.00	42.34	5.92	73.45	42.60	5.74

จากตาราง 10 แสดงค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร ด้านความรู้ การเห็นคุณค่า การมีส่วนร่วมและความตระหนักของกลุ่มตัวอย่าง 148 ราย ผลการศึกษา ปรากฏ ดังนี้

ด้านความรู้ พบว่า จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน ประธาน กพสม. ตอบคำถามได้ถูกต้อง มีคะแนนเฉลี่ย 14.24 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 71.20 ของคะแนนเต็ม โดยที่อำเภอสะบ้าย้อยตอบถูก มากกว่าอำเภอหาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 75.60 และ 68.10 ตามลำดับ

ด้านการเห็นคุณค่า พบว่า จากคะแนนเต็ม 16 คะแนน ประธาน กพสม. ตอบคำถามได้ถูกต้อง มีคะแนนเฉลี่ย 12.99 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81.19 ของคะแนนเต็ม และอำเภอสะบ้าย้อย ตอบถูกมากกว่าอำเภอหาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 83.69 และ 79.38 ตามลำดับ

ด้านการมีส่วนร่วม พบว่า จากคะแนนเต็ม 22 คะแนน ประธาน กพสม. ตอบคำถามได้ถูกต้อง มีคะแนนเฉลี่ย 15.37 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 69.86 ของคะแนนเต็ม โดยที่อำเภอหาดใหญ่ ตอบถูกมากกว่าอำเภอสะบ้าย้อย คิดเป็นร้อยละ 74.77 และ 62.82 ตามลำดับ

ด้านความตระหนัก พบว่า จากคะแนนเต็ม 58 คะแนน ประธาน กพสม. ตอบคำถามได้ถูกต้อง มีคะแนนเฉลี่ย 42.60 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 73.45 ของคะแนนเต็ม โดยที่ทั้งสองอำเภอ มีคะแนนด้านความตระหนักใกล้เคียงกันคือ อำเภอหาดใหญ่ มีคะแนน 42.78 คิดเป็นร้อยละ 73.76 ของคะแนนเต็ม อำเภอสะบ้าย้อยมีคะแนน 42.34 คิดเป็นร้อยละ 73.00 ของคะแนนเต็ม

จากตาราง 10 เปรียบเทียบระหว่างอำเภอหาดใหญ่กับอำเภอสะบ้าย้อย จะเห็นว่า ในส่วนของความรู้ความเข้าใจและการเห็นคุณค่าในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉลี่ย ประธาน กพสม. อำเภอสะบ้าย้อยจะมีมากกว่า ประธาน กพสม. อำเภอหาดใหญ่ แต่ในเรื่องของการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประธาน กพสม. อำเภอหาดใหญ่ จะมีส่วนร่วมมากกว่า อำเภอสะบ้าย้อย แม้คะแนนที่ได้จะมีความแตกต่างกันบ้างระหว่างสองอำเภอ แต่ก็แตกต่างกันไม่มากนักก็ถือว่ายังอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน ในส่วนของความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งสองอำเภอมีความตระหนักไม่แตกต่างกันคือ อำเภอหาดใหญ่ มีคะแนนเฉลี่ย 42.78 คะแนน และอำเภอสะบ้าย้อย มีคะแนนเฉลี่ย 42.34 คะแนน จากคะแนนเต็ม 58 คะแนน

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis)

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยอย่างง่าย จะนำเสนอค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ ที่ละ 1 ตัว ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามด้านความรู้และความตระหนักเฉพาะตัวแปรที่ผ่านการทดสอบสมมติฐานแล้วว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เท่านั้น โดยมีขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 148 ราย ดังนี้

1. แสดงตารางค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม
2. แสดงตารางค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนของตัวแปรอิสระที่เข้าสมการทำนายกับตัวแปรตาม
3. แสดงรูปแบบสมการทำนาย (Predicted Models) ที่ได้จากการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย

ผลการวิเคราะห์ในส่วนที่ 3 จะใช้ทดสอบสมมติฐานการวิจัยในครั้งนี้ แยกนำมาเสนอตามตัวแปร ดังนี้

1. ความรู้ (V_k)
2. ความตระหนัก ($V_{k \& p}$)

1. ความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (V_k)

ความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (V_k) มีตัวแปรอิสระเพียง 3 ตัวแปร เท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม (V_k) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ

ลักษณะส่วนบุคคล

V_2 : อายุ

V_4 : การศึกษา

ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจ

V_{12} : จำนวนเงินที่ถือครองทางการเงิน

โดยจะนำเสนอในรูปแบบของตาราง ดังนี้

ตาราง 11 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) ระหว่างตัวแปรอิสระ อายุ (V_2) กับตัวแปรตามด้านความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (V_k) ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ค่าสัมประสิทธิ์การถ่วงน้ำหนัก (R^2) และค่าเอฟ (F)

ตัวแปรอิสระ	R	R^2	Adjusted R^2	F
V_2 : อายุ	.23920	.05722	.05076	8.86093**

** $P < .01$

จากตาราง 11 พบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับความรู้แต่ไม่มากนัก โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) = .23920 และอายุมีอิทธิพลต่อความรู้ (R^2 = .05722) คิดเป็นร้อยละ 5.72 อีกร้อยละ $(100 - 5.72)$ 94.28 เกิดจากอิทธิพลอื่น ๆ ที่ไม่ทราบสาเหตุ หลังจากปรับค่าแล้ว (Adjusted R Square = .05076) เหลือเพียงร้อยละ 5.07 ความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่าความรู้โดยจำนวนอายุนั้นมีค่า 2.53229 (Standard Error = 2.53229)

ตาราง 12 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในรูปคะแนนดิบ (b) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของตัวแปรอิสระ อายุ (V_2) ที่เข้าสมการ (S.E.b) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) ค่าที (t) สำหรับทดสอบสมมติฐานโดยทดสอบนัยสำคัญของ b ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการทำนาย (S.E.est) และค่าคงที่ของสมการทำนาย (a) ที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตัวแปรอิสระ	β	b	S.E.b	t
V_2 : อายุ	-.23920	-.06115	.02054	-2.977**

$$R = .23920$$

$$S.E.est = 2.53229$$

$$a = 16.81644$$

$$** P < .01$$

จากตาราง 12 สามารถเขียนสมการทำนายตัวแปรตามด้านความรู้ (V_k) กับตัวแปรอิสระ คือ อายุ (V_2) ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดได้ดังนี้

สมการในรูปของคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = a + bx$$

$$\text{ความรู้} = 16.81644 - .06115 (\text{อายุ})$$

จากผลการแสดงว่า อายุ (V_2) มีความสัมพันธ์กับความรู้ แต่มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงกันข้ามคือ เมื่อประธาน กทม. มีอายุน้อยลง 1 หน่วยจะมีคะแนนความรู้เพิ่มขึ้น .06115 หน่วย (พิจารณาจากค่า $b = -.06115$) ที่ค่าคงที่ของคะแนนความรู้เท่ากับ 16.81644

ฉะนั้น จากผลการวิเคราะห์ที่ออกมาจึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ประธาน กทม. ที่มีอายุมากจะมีความรู้มากกว่าผู้ที่อายุน้อย เพียงแต่ความรู้มีความสัมพันธ์กับอายุ แต่สัมพันธ์ไปในทิศทางตรงข้าม ซึ่งไม่ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 13 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) ระหว่างตัวแปรอิสระ การศึกษา (V_4) กับตัวแปรตามด้านความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (V_k) ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (R^2) และค่าเอฟ (F)

ตัวแปรอิสระ	R	R^2	Adjusted R^2	F
V_4 : การศึกษา	.26879	.07225	.06589	11.36987**

** $P < .01$

จากตาราง 13 พบว่า การศึกษามีความสัมพันธ์กับความรู้แต่ไม่มากนักโดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) = .26879 และการศึกษามีอิทธิพลต่อความรู้ (R^2 = .07225) คิดเป็นร้อยละ 7.22 อีกร้อยละ (100 - 7.22) 92.78 เกิดจากอิทธิพลอื่น ๆ ที่ไม่ทราบสาเหตุ หลังจากปรับค่าแล้ว (Adjusted R Square = .06589) เหลือเพียงร้อยละ 6.58 ความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่าความรู้โดยระดับการศึกษานี้มีค่า 2.51203 (Standard Error = 2.51203)

ตาราง 14 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในรูปคะแนนดิบ (b) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของตัวแปรอิสระ การศึกษา (V_4) ที่เข้าสมการ (S.E.b) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) ค่าที (t) สำหรับทดสอบสมมติฐานโดยทดสอบนัยสำคัญของ b ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการทำนาย (S.E.est) และค่าคงที่ของสมการทำนาย (a) ที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตัวแปรอิสระ	β	b	S.E.b	t
V_4 : การศึกษา	.26879	.22415	.06647	3.372**

$$R = .26879$$

$$S.E.est = 2.51203$$

$$a = 13.07205$$

$$** P < .01$$

จากตาราง 14 สามารถเขียนสมการทำนายตัวแปรตามด้านความรู้ (V_k) กับตัวแปรอิสระ คือ ระดับการศึกษา (V_4) ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดได้ดังนี้

สมการในรูปของคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = a + bx$$

$$\text{ความรู้} = 13.07205 + .22415 (\text{การศึกษา})$$

จากผลการแสดงว่า การศึกษา (V_4) มีความสัมพันธ์กับความรู้ ไปในทิศทางเดียวกัน คือ เมื่อประธาน กทม. มีระดับการศึกษาสูงขึ้น 1 หน่วยจะมีคะแนนความรู้เพิ่มขึ้น .22415 หน่วย (พิจารณาจากค่า $b = .22415$) ที่ค่าคงที่ของคะแนนความรู้เท่ากับ 13.07205

ฉะนั้น จากผลการวิเคราะห์ที่ออกมา จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าประธาน กทม. ที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีความรู้มากกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำกว่า

ตาราง 15 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) ระหว่างตัวแปรอิสระ จำนวนพื้นที่ที่ถือครองทางการเกษตร (V_{12}) กับตัวแปรตามด้านความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (V_k) ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ค่าสัมประสิทธิ์การทวนาย (R^2) และค่าเอฟ (F)

ตัวแปรอิสระ	R	R^2	Adjusted R^2	F
V_{12} : จำนวนพื้นที่ที่ถือครอง	.18642	.03475	.02814	5.25678*

* $P < .05$

จากตาราง 15 พบว่า จำนวนพื้นที่ที่ถือครองทางการเกษตรมีความสัมพันธ์กับความรู้ แต่ไม่มากนักโดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) = .18642 และจำนวนพื้นที่ที่ถือครองทางการเกษตรมีอิทธิพลต่อความรู้ ($R^2 = .03475$) คิดเป็นร้อยละ 3.47 อีกร้อยละ (100 - 3.47) 96.53 เกิดจากอิทธิพลอื่น ๆ ที่ไม่ทราบสาเหตุหลังจากปรับค่าแล้ว (Adjusted R Square = .02814) เหลือเพียงร้อยละ 2.81 ความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่าความรู้โดยจำนวนพื้นที่ที่ถือครองทางการเกษตรนั้นมีค่า 2.56229 (Standard Error = 2.56229)

ตาราง 16 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในรูปคะแนนดิบ (b) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (ρ) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของตัวแปรอิสระจำนวนเงินที่ถือครองทางการเงิน (V_{12}) ที่เข้าสมการ (S.E.b) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) ค่าที่ (t) สำหรับทดสอบสมมติฐานโดยทดสอบนัยสำคัญของ b ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการทำนาย (S.E.est) และค่าคงที่ของสมการทำนาย (a) ที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตัวแปรอิสระ	ρ	b	S.E.b	t
V_{12} : จำนวนเงินที่ถือครอง	.18642	.02809	.01225	2.293*
$R = .18642$ $S.E.est = 2.56229$ $a = 13.91884$				

* $P < .05$

จากตาราง 16 สามารถเขียนสมการทำนายตัวแปรตามด้านความรู้ (V_k) กับตัวแปรอิสระ คือ จำนวนเงินที่ถือครอง (V_{12}) ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดได้ดังนี้

สมการในรูปของคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = a + bx$$

$$\text{ความรู้} = 13.91884 + .02809 (\text{จำนวนเงินที่ถือครอง})$$

จากสมการแสดงว่า จำนวนพื้นที่ที่ถือครองทางการเกษตร (V_{12}) มีความสัมพันธ์กับความรู้ไปในทิศทางเดียวกันคือ เมื่อประธาน กพสม. มีจำนวนพื้นที่ที่ถือครองทางการเกษตร 1 หน่วย จะมีคะแนนความรู้เพิ่มขึ้น .02809 หน่วย (พิจารณาจากค่า $b = .02809$) ที่ค่าคงที่ของคะแนนความรู้เท่ากับ 13.91884

ฉะนั้น จากผลการวิเคราะห์ที่ออกมา จึงเป็นการยอมรับสมมุติฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตรงตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่าประธาน กพสม. ที่มีจำนวนพื้นที่ที่ถือครองทางการเกษตรมาก จะมีความรู้มากกว่าผู้ที่มีจำนวนพื้นที่ที่ถือครองทางการเกษตรน้อยกว่า

2. ความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (V_{kap})

ความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (V_{kap}) มีตัวแปรอิสระเพียง 3 ตัวแปรเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามความตระหนักอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ

ลักษณะส่วนบุคคล

V_4 : การศึกษา

ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจ

V_6 : รายได้

V_{12} : จำนวนพื้นที่ที่ถือครองทางการเกษตร

โดยจะนำเสนอในรูปของตาราง ดังนี้

ตาราง 17 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) ระหว่างตัวแปรอิสระ ระดับการศึกษา (V_4) กับตัวแปรตามด้านความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (V_{kap}) ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (R^2) และค่าเอฟ (F)

ตัวแปรอิสระ	R	R^2	Adjusted R^2	F
V_4 : การศึกษา	.25234	.06367	.05726	9.92866*

* $P < .05$

จากตาราง 17 พบว่า การศึกษามีความสัมพันธ์กับความตระหนักแต่ไม่มากนักโดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) = .25234 และการศึกษามีอิทธิพลต่อความตระหนัก (R^2 = .06367) คิดเป็นร้อยละ 6.36 อีกร้อยละ (100 - 6.36) 93.64 เกิดจากอิทธิพลอื่น ๆ ที่ไม่ทราบสาเหตุ หลังจากปรับค่าแล้ว (Adjusted R Square = .05726) เหลือเพียงร้อยละ 5.72 ความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่าความตระหนักโดยระดับการศึกษานั้นมีค่า 5.42559 (Standard Error = 5.42559)

ตาราง 18 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในรูปคะแนนดิบ (b) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของตัวแปรอิสระ การศึกษา (V_4) ที่เข้าสมการ (S.E.b) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) ค่าที (t) สำหรับทดสอบสมมติฐานโดยทดสอบนัยสำคัญของ b ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการทำนาย (S.E.est) และค่าคงที่ของสมการทำนาย (a) ที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตัวแปรอิสระ	β	b	S.E.b	t
V_4 : การศึกษา	.25234	.45240	.14358	3.151**

$$R = .25234$$

$$S.E.est = 5.42559$$

$$a = 40.06599$$

$$** P < .01$$

จากตาราง 18 สามารถเขียนสมการทำนายตัวแปรตามด้านความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (V_{kap}) กับตัวแปรอิสระ คือ การศึกษา (V_4) ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดได้ดังนี้

สมการในรูปของคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = a + bx$$

$$\text{ความตระหนัก} = 40.06599 + .45240 (\text{การศึกษา})$$

จากสมการแสดงว่า ระดับการศึกษา (V_4) มีความสัมพันธ์กับความตระหนัก และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน คือ เมื่อประธาน กทม. ที่มีระดับการศึกษาสูงขึ้น 1 หน่วย จะมีคะแนนความตระหนักเพิ่มขึ้น .45240 หน่วย (พิจารณาจากค่า $b = .45240$) ที่ค่าคงที่ของคะแนนความตระหนักเท่ากับ 40.06599

ฉะนั้น จากผลการวิเคราะห์ที่ออกมา จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ตรงตามที่ตั้งไว้ว่าประธาน กทม. ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าจะมีความตระหนักมากกว่าประธาน กทม. ที่มีระดับการศึกษาน้อยกว่า

ตาราง 19 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) ระหว่างตัวแปรอิสระรายได้ (V_6) กับตัวแปรตามด้านความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (V_{kap}) ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (R^2) และค่าเอฟ (F)

ตัวแปรอิสระ	R	R^2	Adjusted R^2	F
V_6 : รายได้	.18487	.03418	.02756	5.16623*

* $P < .05$

จากตาราง 19 พบว่า รายได้มีความสัมพันธ์กับความตระหนักแต่ไม่มากนักโดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) = .18487 และรายได้มีอิทธิพลต่อความตระหนัก (R^2 = .03418) คิดเป็นร้อยละ 3.41 อีกร้อยละ 96.59 เกิดจากอิทธิพลอื่น ๆ ที่ไม่ทราบสาเหตุ หลังจากปรับค่าแล้ว (Adjusted R Square = .02756) เหลือเพียงร้อยละ 2.75 ความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่าความตระหนักโดยจำนวนรายได้ใน 5.51040 (Standard Error = 5.51040)

ตาราง 20 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในรูปคะแนนดิบ (b) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของตัวแปรอิสระรายได้ (V_6) ที่เข้าสมการ ($S.E.b$) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) ค่า t (t) สำหรับทดสอบสมมติฐานโดยทดสอบนัยสำคัญของ b ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการทำนาย ($S.E.est$) และค่าคงที่ของสมการทำนาย (a) ที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตัวแปรอิสระ	β	b	$S.E.b$	t
V_6 : รายได้	.18487	.00030	.00013	2.273*

$$R = .18487$$

$$S.E.est = 5.51040$$

$$a = 41.15860$$

$$* P < .05$$

จากตาราง 20 สามารถเขียนสมการทำนายตัวแปรตามด้านความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (V_{kap}) กับตัวแปรอิสระ คือ รายได้ (V_6) ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดได้ดังนี้

สมการในรูปของคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = a + bx$$

$$\text{ความตระหนัก} = 41.15860 + .00030 (\text{รายได้})$$

จากผลการแสดงว่า รายได้ (V_6) มีความสัมพันธ์กับความตระหนักไปในทิศทางเดียวกัน คือเมื่อประธาน กพสม. มีรายได้เพิ่มขึ้น 1 หน่วยจะมีคะแนนความตระหนักจะเพิ่มขึ้น .00030 หน่วย (พิจารณาจากค่า $b = .00030$) ที่ค่าคงที่ของคะแนนความตระหนักเท่ากับ 41.15860

ฉะนั้น จากผลการวิเคราะห์ที่ออกมา จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตรงตามที่ตั้งไว้ว่า ประธาน กพสม. ที่มีรายได้มากกว่าจะมีความตระหนักมากกว่าประธาน กพสม. ที่มีรายได้น้อยกว่า

ตาราง 21 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) ระหว่างตัวแปรอิสระจำนวนพื้นที่ที่ถือครองทางการเกษตร (V_{12}) กับตัวแปรตามด้านความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (V_{kap}) ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ค่าสัมประสิทธิ์การทวนาย (R^2) และค่าเอฟ (F)

ตัวแปรอิสระ	R	R^2	Adjusted R^2	F
V_{12} : จำนวนพื้นที่ที่ถือครอง	.17687	.03128	.02465	4.71469*

* $P < .05$

จากตาราง 21 พบว่า จำนวนพื้นที่ที่ถือครองทางการเกษตรมีความสัมพันธ์กับความตระหนักแต่ไม่มากนักโดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) = .17687 และจำนวนพื้นที่ที่ถือครองทางการเกษตรมีอิทธิพลต่อความตระหนัก ($R^2 = .03128$) คิดเป็นร้อยละ 3.12 อีกร้อยละ 96.88 เกิดจากอิทธิพลอื่น ๆ ที่ไม่ทราบสาเหตุ หลังจากปรับค่าแล้ว (Adjusted R Square = .02456) เหลือเพียงร้อยละ 2.46 ความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่าความตระหนักโดยจำนวนพื้นที่ 5.51864 (Standard Error = 5.51864)

ตาราง 22 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในรูปคะแนนดิบ (b) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของตัวแปรอิสระจำนวนพื้นที่ที่ถือครองทางการเกษตร (V_{12}) ที่เข้าสมการ ($S.E.b$) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) ค่าที่ (t) สำหรับทดสอบสมมติฐานโดยทดสอบนัยสำคัญของ b ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการทำนาย ($S.E.est$) และค่าคงที่ของสมการทำนาย (a) ที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตัวแปรอิสระ	β	b	$S.E.b$	t
V_{12} : จำนวนพื้นที่ที่ถือครอง	.17687	.05729	.02639	2.171*
$R = .17687$ $S.E.est = 5.51864$ $a = 41.76510$				

* $P < .05$

จากตาราง 22 สามารถเขียนสมการทำนายตัวแปรตามด้านความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (V_{kap}) กับตัวแปรอิสระ คือ จำนวนพื้นที่ที่ถือครองทางการเกษตร (V_{12}) ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดได้ดังนี้

สมการในรูปของคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = a + bx$$

$$\text{ความตระหนัก} = 41.76510 + .05729 (\text{จำนวนพื้นที่ที่ถือครอง})$$

จากผลการแสดงว่า จำนวนพื้นที่ที่ถือครอง (V_{12}) มีความสัมพันธ์กับความตระหนักไป ในทิศทางเดียวกัน คือ เมื่อประธาน กทส. มีจำนวนพื้นที่ที่ถือครองทางการเกษตรเพิ่มขึ้น 1 หน่วยจะมีคะแนนความตระหนักเพิ่มขึ้น .05729 หน่วย (พิจารณาจากค่า $b = .05729$) ที่ค่า คงที่ของคะแนนความตระหนักเท่ากับ 41.76510

สรุปผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis) ในการทดสอบสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญ .05 ปรากฏว่า มีตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ ไปในทิศทางเดียวกันซึ่งเป็นการยอมรับสมมติฐาน ดังนี้

1. ตัวแปรตามด้านความรู้ (V_k) มีตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์จำนวน 2 ตัว คือ การศึกษา (V_4) และจำนวนพื้นที่ที่ถือครองทางการเกษตร (V_{12}) สำหรับตัวแปรอิสระด้านอายุ (V_2) แม้จะมีความสัมพันธ์กับความรู้แต่ก็เป็นไปในทิศทางตรงข้าม จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้
2. ตัวแปรตามด้านความตระหนัก (V_{kap}) มีตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์จำนวน 3 ตัว คือ การศึกษา (V_4) รายได้ (V_6) และจำนวนพื้นที่ที่ถือครองทางการเกษตร (V_{12}) อย่างไรก็ตาม ขนาดของความสัมพันธ์ค่อนข้างต่ำ (Weak relationship) เนื่องจาก ในทุกสมการค่า R^2 ไม่เกิน .07

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณ เพื่อหาความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรอิสระร่วมกันหลายตัว คือ ตัวแปรด้านอายุ ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง การ ศึกษา อาชีพ ความถี่ในการรับรู้ข่าวสาร การมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน รายได้ และจำนวนพื้นที่ ที่ถือครองทางการเกษตร จะนำเสนอเฉพาะตัวแปรที่ผ่านการทดสอบสมมติฐานแล้วว่ามีความสัมพันธ์ กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับตัวแปรตามด้านความรู้และความตระหนัก และตัวแปร อิสระตัวใดที่เข้าสมการและมีความสัมพันธ์สูงที่สุดกับตัวแปรตามด้านความรู้ และความตระหนักโดยมี ขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 148 ราย ดังนี้

1. แสดงตารางค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรอิสระที่เข้าสมการ เพื่อ ร่วมกันทำนายความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม และลำดับขั้นของการเข้าสมการของตัวแปรอิสระนั้น ๆ
2. แสดงตารางค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ในรูปคะแนนของตัวแปรอิสระที่เข้า สมการร่วมกัน

3. แสดงรูปแบบสมการทำนาย (Predicted Models) ที่ได้จากการวิเคราะห์การ

ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิเคราะห์แยกนำเสนอตามตัวแปรตาม ดังนี้

1. ความรู้ (V_k)
2. ความตระหนัก (V_{kap})

1. ความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (V_k)

ความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (V_k) มีตัวแปรอิสระ จำนวน 3 ตัว ที่มีความสัมพันธ์และเข้าสมการทำนายร่วมกันกับตัวแปรตามความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ

ลักษณะส่วนบุคคล

V_2 : อายุ

V_4 : การศึกษา

ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจ

V_{12} : จำนวนเงินที่ถือครองทางการเงิน

เรียงตามลำดับการเข้าสมการทำนาย ดังนี้

ตัวที่ 1 V_4 : การศึกษา

ตัวที่ 2 V_{12} : จำนวนเงินที่ถือครอง

ตัวที่ 3 V_2 : อายุ

โดยจะนำเสนอในรูปแบบของตาราง ดังนี้

ตาราง 23 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อันดับ (R) ระหว่างตัวแปรอิสระจำนวนที่เข้าสมการกับตัวแปรตามด้านความรู้ (V_k) ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ค่าสัมประสิทธิ์การทํานาย (R^2) และค่าเอฟ (F)

ลำดับชั้นการ เข้าสมการ	ตัวแปร อิสระ	R	R^2	R^2 change	F
1	V_4 : การศึกษา	.26879	.07225	.07225	11.36978**
2	V_{12} : จำนวนพื้นที่ ที่ถือครอง	.32904	.10827	.03602	8.82041**
3	V_2 : อายุ	.37462	.14034	.03207	7.83619**

** P < .01

จากตาราง 23 พบว่า ตัวแปรอิสระ การศึกษา (V_4) เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความรู้มากที่สุด โดยเข้าสมการทํานายเป็นลำดับที่ 1 ได้ค่าสัมประสิทธิ์การทํานาย (R^2) .07225 ตัวแปรอิสระตัวที่เข้าสมการเป็นลำดับที่ 2 คือ จำนวนพื้นที่ที่ถือครองทางการเกษตร (V_{12}) ปรากฏว่าค่าสัมประสิทธิ์การทํานาย (R^2) เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เป็น .10827 และตัวแปรอิสระตัวที่เข้าสมการเป็นลำดับที่ 3 คือ อายุ (V_2) ค่าสัมประสิทธิ์การทํานาย (R^2) เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเป็น .14034 ต่อจากนั้น ปรากฏว่า ไม่มีตัวแปรอิสระอื่น ๆ ที่ให้ค่าสัมประสิทธิ์การทํานายเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอีก ฉะนั้น การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อหาตัวแปรอิสระที่เข้าสมการทํานายกับความรู้จึงมีเพียง 3 ตัว เท่านั้น

สรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระที่ทํานายกับตัวแปรตามด้านความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประธาน กงสม. ที่ดีที่สุด คือ ระดับการศึกษา (V_4) จำนวนพื้นที่ที่ถือครองทางการเกษตร (V_{12}) และอายุ (V_2) ตามลำดับ โดยตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความรู้ได้ร้อยละ 14.03 ($R^2 = .14034$) การใช้ตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัว มาประมาณค่าความรู้ มีความคลาดเคลื่อน 2.43482 (Standard Error = 2.43482)

สำหรับตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัว (V_4, V_{12}, V_2) ได้ทดสอบ Pearson Correlation Matrix แล้วได้ค่า ดังนี้

	V_2	V_4	V_{12}
V_2	1.000		
V_4	-.343	1.000	
V_{12}	.110	-.012	1.000

แสดงว่า ไม่มีปัญหาในการเข้าสมการเพราะค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) ระหว่างตัวแปรอิสระมีค่าต่ำกว่า 0.5

ตาราง 24 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในรูปคะแนนดิบ (b) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของตัวแปรอิสระที่เข้าสมการ ($S.E.b$) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) ค่า t (t) สำหรับทดสอบสมมติฐานโดยทดสอบนัยสำคัญของ b ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการทำนาย ($S.E.est$) และค่าคงที่ของสมการทำนาย (a) ที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตัวแปรอิสระ ที่เข้าสมการ	β	b	$S.E.b$	t
V_4 : การศึกษา	.20557	.17143	.06862	2.498**
V_{12} : จำนวนเงินที่ ที่ก่อครอง	.20019	.03167	.01172	2.703**
V_2 : อายุ	-.19190	-.04906	.02117	-2.318**

$$R = .37462$$

$$S.E.est = 2.43482$$

$$a = 14.80566$$

$$** P < .01$$

จากตาราง 24 จะเห็นว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 3 ตัว กับตัวแปรความรู้ มีค่า .37462 ($R = .37462$) ซึ่งมีค่าสูงกว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัวกับตัวแปรตาม แสดงว่า การใช้ตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวร่วมกันทำนายสามารถอธิบายความแปรปรวนของความรู้ได้ดีกว่าการใช้ตัวทำนายเพียงตัวเดียว โดยตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวต่างก็สามารถอธิบายความแปรปรวนของความรู้ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระในรูปของคะแนนดิบ (b) พบว่าตัวแปรอิสระที่มีค่า b สูงสุด คือ การศึกษา (V_4) $b = .17143$ รองลงมา คือ จำนวนเงินที่ถือครองครองทางการเงิน (V_{12}) $b = .03167$ และต่ำสุด คือ อายุ (V_2) $b = -.04906$ สามารถสร้างสมการทำนาย (Predicted Model) ความรู้ ได้ดังนี้

สมการในรูปของคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = a + b_1 x_1 + b_2 x_2 + b_3 x_3$$

$$\begin{aligned} \text{ความรู้} &= 14.80566 + .17143 (\text{การศึกษา}) \\ &+ .03167 (\text{จำนวนเงินที่ถือครอง}) - .04906 (\text{อายุ}) \end{aligned}$$

จากสมการ แสดงว่า ตัวแปรอิสระ การศึกษา จำนวนเงินที่ถือครองทางการเงิน และอายุ ร่วมกันมีอิทธิพลต่อความรู้ของประธาน กทสม. ที่ค่าคงที่ของคะแนนความรู้เท่ากับ 14.80566 โดยที่การศึกษา และจำนวนเงินที่ถือครองทางการเงิน จะมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน เพราะ b มีค่าเป็นบวก แต่อายุจะมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงกันข้าม เพราะ b มีค่าเป็นลบ

ฉะนั้น ตัวแปรอิสระ การศึกษา (V_4) มีผลต่อตัวแปรตามด้านความรู้ (V_k) มากที่สุด รองลงมาคือ จำนวนเงินที่ถือครองทางการเงิน (V_{12}) และอายุ (V_2) พิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระตามลำดับ (จากค่า b ในตาราง) ดังนี้

1. ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปร การศึกษา คือ .17143
2. ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปร จำนวนเงินที่ถือครองทางการเงิน คือ .03167
3. ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปร อายุ คือ -.04906

โดยค่าคงที่ของคะแนนความรู้คือ 14.80566

2. ความตระหนักรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (V_{kap})

ความตระหนักรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (V_{kap}) มีตัวแปรอิสระ จำนวน 2 ตัว ที่มีความสัมพันธ์และเข้าสมการทำนายร่วมกันกับตัวแปรตามความตระหนักรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ

ลักษณะส่วนบุคคล

V_4 : การศึกษา

ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจ

V_{12} : จำนวนเงินที่ถือครองทางการเงิน

เรียงตามลำดับการเข้าสมการทำนาย ดังนี้

ตัวที่ 1 V_4 : การศึกษา

ตัวที่ 2 V_{12} : จำนวนเงินที่ถือครอง

โดยจะนำเสนอในรูปของตาราง ดังนี้

ตาราง 25 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คูณ (R) ระหว่างตัวแปรอิสระจำนวนที่เข้าสมการกับตัวแปรตามด้านความตระหนักรู้ (V_{kap}) ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) และค่าเอฟ (F)

ลำดับขั้นการ เข้าสมการ	ตัวแปร อิสระ	R	R^2	R^2 change	F
1	V_4 : การศึกษา	.25234	.06367	.06367	9.92866**
2	V_{12} : จำนวนเงินที่ ถือครอง	.30997	.09608	.03241	7.70643**

** $P < .01$

จากตาราง 25 พบว่า ตัวแปรอิสระ การศึกษา (V_4) เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความตระหนักมากที่สุด โดยเข้าสมการทำนายเป็นลำดับที่ 1 ได้ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) .06367 ตัวแปรอิสระตัวที่เข้าสมการเป็นลำดับที่ 2 คือ จำนวนพื้นที่ที่ถือครองทางการเกษตร (V_{12}) มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเป็น .09608 ต่อจากนั้น ปรากฏว่าไม่มีตัวแปรอิสระอื่น ๆ ที่ให้ค่าสัมประสิทธิ์การทำนายเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอีก ฉะนั้นการวิเคราะห์การถดถอยหยุดเพื่อหาตัวแปรอิสระที่เข้าสมการทำนายกับความตระหนัก จึงมีเพียง 2 ตัวเท่านั้น

สรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระที่ทำนายกับตัวแปรตามด้านความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประธาน กนสผ. ที่ดีที่สุด คือ ระดับการศึกษา (V_4) และ จำนวนพื้นที่ที่ถือครองทางการเกษตร (V_{12}) ตามลำดับ โดยตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวนี้สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความตระหนักได้ร้อยละ 9.60 ($R^2 = .09608$) การใช้ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวมาประมาณค่าความตระหนักมีความคลาดเคลื่อน 5.34922 (Standard Error = 5.34922)

ตาราง 26 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หุคูณในรูปคะแนนดิบ (b) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของตัวแปรอิสระที่เข้าสมการ (S.E.b) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หุคูณ (R) ค่าที (t) สำหรับทดสอบสมมติฐานโดยทดสอบนัยสำคัญของ b ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการทำนาย (S.E.est) และค่าคงที่ของสมการทำนาย (a) ที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตัวแปรอิสระ ที่เข้าสมการ	β	b	S.E.b	t
V4 : การศึกษา	.25458	.45642	.14157	3.224**
V12 : จำนวนพื้นที่ ที่ก่อกอง	.18004	.05832	.02558	2.280**

$$R = .30997$$

$$S.E.est = 5.34922$$

$$a = 39.07430$$

$$** P < .01$$

จากตาราง 26 จะเห็นว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หุคูณระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัว กับตัวแปรตามความตระหนัก มีค่า .30997 ($R = .30997$) ซึ่งมีค่าสูงกว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัวกับตัวแปรตาม แสดงว่า การใช้ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัว ร่วมกันทำนาย สามารถอธิบายความแปรปรวนของความตระหนักได้ดีกว่าการใช้ตัวทำนายเพียงตัวเดียว โดยตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัว ต่างก็สามารถอธิบายความแปรปรวนของความตระหนักได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระในรูปของคะแนนดิบ (b) พบว่าตัวแปรอิสระที่มีค่า b สูงที่สุด คือ การศึกษา (V_4) $b = .45642$ รองลงมา คือ จำนวนพื้นที่ที่ถือครองทางการเกษตร (V_{12}) $b = .05832$ สามารถสร้างสมการทำนาย (Predicted Model) ความตระหนักได้ ดังนี้

สมการในรูปของคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = a + b_1 x_1 + b_2 x_2$$

$$\text{ความตระหนัก} = 39.07430 + .45642 (\text{การศึกษา}) + .05832 (\text{จำนวนพื้นที่ที่ถือครอง})$$

ฉะนั้น ตัวแปรอิสระ การศึกษา (V_4) มีผลต่อตัวแปรตามด้านความตระหนัก (V_{kap}) มากที่สุด รองลงมาคือ จำนวนพื้นที่ที่ถือครองทางการเกษตร (V_{12}) พิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระตามลำดับ (จากค่า b ในตาราง) ดังนี้

1. ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปร การศึกษา คือ .45642
2. ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปร จำนวนพื้นที่ที่ถือครองทางการเกษตร

คือ .05832

โดยค่าคงที่ของคะแนนความตระหนักคือ 39.07430

กล่าวโดยสรุป สมการทำนายความรู้และความตระหนักที่สร้างขึ้น พอจะทำให้เข้าใจถึงเหตุปัจจัยที่มีผลกระทบหรือมีอิทธิพลต่อความรู้และความตระหนัก แต่สมการที่สร้างขึ้นสามารถอธิบายความแปรปรวนของความรู้และความตระหนักอยู่ในระดับต่ำ เพราะค่าของ R^2 ได้สูงสุดประมาณ 0.14

บทที่ 5

การอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องความรู้และความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประธาน กนสผ. จากกลุ่มเป้าหมายในอำเภอดาโต๊ะ จำนวน 87 หมู่บ้าน และอำเภอสบ้าย้อย จำนวน 61 หมู่บ้าน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 148 หมู่บ้าน รวม 148 คน ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นเองและ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS) สำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ ค่าสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยอย่างง่าย และการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณ

1. สรุปผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากรตัวอย่างเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลและลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจ

ประชากรส่วนใหญ่ของทั้งสองอำเภอ มีอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.52 ระดับการศึกษา จบประถมศึกษาตอนต้นคิดเป็นร้อยละ 62.84 อาชีพหลักเป็นเกษตรกรคิดเป็นร้อยละ 64.86 ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งไม่เกิน 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 91.90 แหล่งความรู้ที่ได้รับมากที่สุด เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับจาก วิทยุ/โทรทัศน์/ภาพยนตร์ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.46 ความถี่ของการได้รับข่าวสารเดือนละ 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 35.14 ความถี่ในการร่วมประชุมในรอบปีที่ผ่านมา 1-10 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 92.56 ความถี่ในการเข้าร่วมงานพิธีต่าง ๆ ในชุมชน ส่วนใหญ่เข้าร่วมทุกครั้ง คิดเป็นร้อยละ 48.60 จำนวนที่ดินที่ถือครองในการเกษตร ส่วนใหญ่ไม่เกิน 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 43.24 รายได้ของครอบครัวต่อเดือนอยู่ระหว่าง 3,001-6,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 47.30

การวิจัยครั้งนี้เสนอวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาถึงความรู้และความตระหนักของประธาน กทม. ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของอำเภอหาดใหญ่ และอำเภอสะบ้าย้อย และได้ตั้งสมมุติฐานไว้ว่า ประธาน กทม. ส่วนใหญ่มีความรู้และความตระหนักในระดับปานกลาง

จากการวิจัย พบว่า ในส่วนของความรู้ ประธาน กทม. ส่วนใหญ่มีความรู้อยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 58.78 ซึ่งตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ รองลงมา คือ มีความรู้ในระดับที่ต่ำ คิดเป็นร้อยละ 22.30 และระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 18.92 ในส่วนของความตระหนักพบว่า ประธาน กทม. ส่วนใหญ่มีความตระหนักอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 36.49 รองลงมาคือ ระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 35.13 และระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 28.38

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาถึงตัวแปรที่มีผลต่อความรู้และความตระหนักของประธาน กทม. ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของอำเภอหาดใหญ่ และอำเภอสะบ้าย้อย

ผู้วิจัย ได้กำหนดตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษาว่ามีผลต่อความรู้และความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนี้ อายุ การศึกษา อาชีพ ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง การรับรู้ข่าวสาร การมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน รายได้และ จำนวนเงินที่ถือครองทางการเงิน

ตัวแปรตาม คือ ความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (V_k) และ ความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (V_{kap})

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานว่า ตัวแปรลักษณะส่วนบุคคลและลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจ ด้านอายุ การศึกษา อาชีพ ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง การรับรู้ข่าวสาร รายได้และจำนวนเงินที่ถือครองทางการเงินทางการเงิน น่าจะมีความสัมพันธ์กับความรู้และความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประธาน กทม. อำเภอหาดใหญ่และอำเภอสะบ้าย้อยไปในทิศทางเดียวกัน

1.1 การทดสอบสมมุติฐานในส่วนของความรู้ (V_k)

1.1.1 ยอมรับสมมุติฐาน

จากผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับความรู้ มี 2 ตัว คือ

1. การศึกษา พบว่า มีความสัมพันธ์กับความรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงเป็นการยอมรับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า ประชาชน กทม. ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่า จะมีความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า

2. จำนวนพื้นที่ที่ถือครองทางการเกษตร พบว่า มีความสัมพันธ์กับความรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงเป็นการยอมรับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า ประชาชน กทม. ที่มีจำนวนพื้นที่ที่ถือครองทางการเกษตรมากกว่า จะมีความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่มีจำนวนพื้นที่ที่ถือครองทางการเกษตรน้อยกว่า

1.1.2 ปฏิเสธสมมุติฐาน

ตัวแปรอิสระ ที่ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับตัวแปรตามความรู้ (V_k) จึงไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ คือ

- ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง
- อาชีพ
- การรับรู้ข่าวสาร
- การมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน
- รายได้

ส่วนตัวแปรอิสระด้านอายุ พบว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กับความรู้ แต่สัมพันธ์กันในทิศทางตรงกันข้าม คือ ประชาชน กทม. ที่มีอายุน้อย จะมีความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่มีอายุมากจึงเป็นการปฏิเสธสมมุติฐานที่ตั้งไว้

1.2 การทดสอบสมมติฐานในส่วนของความตระหนัก (V_{kap})

1.2.1 ยอมรับสมมติฐาน

จากผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรอิสระ ที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับความตระหนัก มี 3 ตัว คือ

1. การศึกษา พบว่า มีความสัมพันธ์กับความตระหนักอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ประธาน กสม. ที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาดำรงว่า

2. รายได้ พบว่า มีความสัมพันธ์กับความตระหนักอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ประธาน กสม. ที่มีรายได้มาก จะมีความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อยกว่า

3. จำนวนพื้นที่ที่ถือครองทางการเกษตร พบว่า มีความสัมพันธ์กับความตระหนักอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ประธาน กสม. ที่มีจำนวนพื้นที่ที่ถือครองทางการเกษตรมาก จะมีความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่มีจำนวนพื้นที่ที่ถือครองทางการเกษตรน้อยกว่า

1.2.2 ปฏิเสธสมมติฐาน

ตัวแปรอิสระที่ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับตัวแปรตามความตระหนัก (V_{kap}) คือ

- อายุ
- ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง
- อาชีพ
- การรับรู้ข่าวสาร
- การมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อสร้างสมการทำนาย (Predicted Models)

ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระที่ศึกษาพร้อมกันหลายตัว (Multiple Regression)

จากผลการวิเคราะห์ พบว่า สมการทำนายระหว่างตัวแปรที่ศึกษาร่วมกันกับความรู้และความตระหนัก โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หาค่า ดังนี้

1. สมการทำนายระหว่างตัวแปรที่ศึกษาร่วมกันกับความรู้ (V_k) มีตัวทำนายที่ดีที่สุด 3 ตัวทำนาย คือ การศึกษา (V_4) จำนวนพื้นที่ที่ถือครองทางการเกษตร (V_{12}) และอายุ (V_2) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หาค่า (R) 0.37462 ซึ่งสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนความรู้ ได้ร้อยละ (R^2) 14.03 สมการทำนายในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

$$\hat{Y} = 14.80566 + .17143 (V_4) + .03167 (V_{12}) - .04906 (V_2)$$

2. สมการทำนายระหว่างตัวแปรที่ศึกษาร่วมกันกับความรู้และความตระหนัก (V_{kap}) มีตัวทำนายที่ดีที่สุด 2 ตัวทำนาย คือ การศึกษา (V_4) และจำนวนพื้นที่ที่ถือครองทางการเกษตร (V_{12}) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หาค่า (R) 0.30997 ซึ่งสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนความรู้ได้ร้อยละ (R^2) 9.60 สมการทำนายในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

$$\hat{Y} = 39.07430 + .45642 (V_4) + .05832 (V_{12})$$

ผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์คะแนนด้านความรู้และความตระหนัก แจกแก่กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม รวม 148 คน และได้จัดอบรมให้ความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกลุ่มละ 1 วัน เนื้อหาในการอบรมมุ่งเน้นให้เห็นถึงวิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวัน (60 วิธีในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) และได้ขอความร่วมมือให้ประธาน กทสม. นำความรู้ดังกล่าวไปเผยแพร่แก่สมาชิกในครอบครัว สมาชิกกลุ่มสตรีอาสาพัฒนา และสมาชิกในชุมชนหมู่บ้าน จากการพูดคุยสอบถามประธาน กทสม. ที่เคยผ่านการอบรมจากหน่วยงานต่าง ๆ ในหลักสูตรการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติมาก่อน ซึ่งมีเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 17.58 ของประธาน กทสม. ทั้ง 2 อำเภอ ให้ความเห็นว่าหลักสูตรที่เข้าอบรมส่วนใหญ่ไม่ค่อยกล่าวถึงวิถีปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมในศักยภาพที่จะปฏิบัติได้ในชีวิตประจำวัน หากได้มีการให้ความรู้และแรงจูงใจปฏิบัติอย่างจริงจัง และสามารถจัดตั้งกลุ่ม/ชมรมอาสาสมัครพิทักษ์สิ่งแวดล้อม ขึ้นในชุมชนด้วยความสมัครใจอย่างแท้จริง และสนับสนุนให้มีกิจกรรมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนอย่างต่อเนื่องได้ น่าจะช่วยแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนได้มากยิ่งขึ้น

2. การอภิปรายผลการศึกษา

2.1 จากผลการทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่มีผลต่อความรู้และความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประธาน กทสม. อำเภอหาดใหญ่ และอำเภอสะบ้าย้อย พบว่า

2.1.1 อายุ

อายุที่แตกต่างกันของประธาน กทสม. จะมีอิทธิพลต่อความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ ขวัญ สงวนเสริมศรี (2529 : ข) พบว่า คณะกรรมการหมู่บ้านที่มีอายุต่างกัน จะมีความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่างกัน แต่ขัดแย้งกับผลงานวิจัยของ อติศร เหลืองไทรงาม (2529 : บทคัดย่อ) พบว่า พนักงานขับรถที่มีอายุแตกต่างกันจะมีความรู้เกี่ยวกับมลพิษทางเสียงไม่แตกต่างกัน

อายุที่แตกต่างกันของประธาน กทสม. จะมีความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกันซึ่งตรงกับงานวิจัยของ อติศร เหลืองไทรงาม (อ้างแล้ว) พบว่า พนักงานขับรถที่มีอายุต่างกันจะมีความตระหนักเกี่ยวกับมลพิษทางเสียงไม่ต่างกัน แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของ ชลาพรรณ ลิขิตวสินกุล (2532 : บทคัดย่อ) พบว่า อายุของมัคคุเทศก์ที่แตกต่างกันจะมีความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมแตกต่างกันด้วย

2.1.2 ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง

ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของประธาน กทสม. ที่แตกต่างกัน จะไม่มีอิทธิพลต่อความรู้และความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมซึ่งตรงกับงานวิจัยของ ขวัญ สงวนเสริมศรี (อ้างแล้ว) พบว่า คณะกรรมการหมู่บ้านที่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งแตกต่างกันจะไม่มีอิทธิพลต่อความรู้และความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมต่างกัน แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของ สุชิน สงวนบุญศิริ (2532 : บทคัดย่อ) พบว่า ระยะเวลาที่รับราชการของเจ้าหน้าที่ตำรวจในภาคตะวันออกเฉียงใต้ที่แตกต่างกันจะมีอิทธิพลต่อความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับกฎหมายสิ่งแวดล้อมของเจ้าหน้าที่ตำรวจต่างกัน

2.1.3 การศึกษา

ระดับการศึกษาของประธาน กสม. ที่ต่างกัน จะมีอิทธิพลต่อความรู้และความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ จินตนา เลิศ-ทวีสินธุ์ (2527 : บทคัดย่อ) พบว่า ระดับการศึกษาของตำรวจจราจรที่แตกต่างกันจะมีอิทธิพลต่อความรู้และความตระหนักในการป้องกันอันตรายจากมลพิษทางอากาศและเสียงในกรุงเทพมหานครที่ต่างกัน แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของ อติศร เหลืองไทรงาม (อ้างแล้ว) พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันของพนักงานขับรถ จะไม่มีอิทธิพลต่อความตระหนักเกี่ยวกับมลพิษทางเสียงเท่านั้น

2.1.4 อาชีพ

อาชีพของประธาน กสม. ที่ต่างกันไม่ว่าอาชีพเกษตรกร หรืออาชีพอื่น ๆ จะไม่มีอิทธิพลต่อความรู้ และความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ ชัยโรจน์ ธนสันต์ (2535 : บทคัดย่อ) พบว่า อาชีพที่แตกต่างกันของคณะกรรมการสภาพัฒนาลงจังหวัดอุบลราชธานีไม่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากการมีส่วนร่วมเป็นพฤติกรรมหนึ่งของความตระหนัก แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของ วิภา ลอยกุลนันท์ (2532 : บทคัดย่อ) พบว่า อาชีพที่แตกต่างกันของผู้ขับขีรถจักรยานยนต์ในกรุงเทพมหานคร จะมีอิทธิพลต่อความรู้ และความตระหนักในมลพิษทางเสียงที่ต่างกัน

2.1.5 การได้รับข่าวสาร

การได้รับข่าวสารของประธาน กสม. ในความถี่ของการได้รับข่าวสารที่แตกต่างกัน ไม่มีอิทธิพลต่อความรู้และความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมซึ่งตรงกับงานวิจัยของ ชัญญ์ สงวนเสริมศรี (อ้างแล้ว) พบว่า การได้รับข่าวสารที่แตกต่างกันของคณะกรรมการหมู่บ้าน ไม่มีอิทธิพลต่อความรู้และความตระหนักในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศิลปกรรมที่ต่างกันแต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของ สุวิมล ภักดีทิพย์ (2535 : บทคัดย่อ) พบว่า การได้รับข่าวสารที่แตกต่างกันของแม่บ้านในเขตกรุงเทพมหานคร จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอย ที่ต่างกัน ซึ่งพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยถือเป็นส่วนหนึ่งของความตระหนัก

2.1.6 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน เช่น การร่วมในกิจกรรมตามประเพณีของชุมชน การร่วมในพิธีกรรมต่าง ๆ ของประธาน กพสม. ที่แตกต่างกันจะไม่มีอิทธิพลต่อความรู้ความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ต่างกัน ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ ขวัญ สงวนเสริมศรี (อ้างแล้ว) พบว่า คณะกรรมการหมู่บ้านที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างกัน ไม่มีอิทธิพลต่อความรู้และความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ต่างกันแต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของ ดรุณี อภัยตระกูล (2532 : 156) พบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนที่แตกต่างกันของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาเขียว-เขาชมภู่ จะมีอิทธิพลต่อความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติต่างกัน

2.1.7 รายได้

รายได้ในครอบครัวของประธาน กพสม. ต่อเดือน ที่แตกต่างกันจะไม่มีอิทธิพลต่อความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ อติสร เหลืองไทรงาม (อ้างแล้ว) พบว่า รายได้ที่แตกต่างกันของพนักงานขับรถโดยสารประจำทางขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ จะไม่มีอิทธิพลต่อความรู้ต่อมลพิษทางเสียง และขัดแย้งกับงานวิจัยของ ดารณี อภรณ์พัฒนา (2533 : บทคัดย่อ) พบว่า รายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกันของประชาชนในเขตอำเภอเมืองนครปฐม อำเภอนครชัยศรี และอำเภอดอนตูมจังหวัดนครปฐม จะมีอิทธิพลต่อความรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมในท้องถิ่นที่ต่างกัน

แต่รายได้ในครอบครัวของประธาน กพสม. ต่อเดือนที่แตกต่างกัน พบว่า จะมีอิทธิพลต่อความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ อติสร เหลืองไทรงาม (อ้างแล้ว) พบว่า รายได้ที่แตกต่างกันของพนักงานขับรถโดยสารประจำทางขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ จะไม่มีอิทธิพลต่อความตระหนักต่อมลพิษทางเสียง

2.1.8 จำนวนพื้นที่ที่ถือครองทางการเกษตร

จำนวนพื้นที่ที่ถือครอง ของประธาน กพสม. ที่แตกต่างกันจะมีอิทธิพลต่อความรู้และความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ต่างกันผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ ชัยโรจน์ ธนสันติ (อ้างแล้ว) พบว่า จำนวนพื้นที่ที่ถือครองของคณะกรรมการสภาตำบลที่ต่างกัน จะมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์

ทรัพยากรธรรมชาติที่ต่างกัน ซึ่งการมีส่วนร่วมถือเป็นส่วนหนึ่งของความตระหนัก ดังนั้น ประธาน กพสม. ที่มีจำนวนที่ดินที่ถือครองทางการเกษตรมากจะมีความรู้ ความตระหนักมากกว่าผู้ที่ถือครองที่ดินทางการเกษตรน้อยกว่า

2.2 จากสมการถ้อยทำนายระหว่างตัวแปรที่ศึกษากับความรู้และความตระหนักของประธาน กพสม. ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จะเห็นได้ว่า มีตัวทำนายที่ดี 2 ตัว คือ การศึกษา และจำนวนพื้นที่ที่ถือครองทางการเกษตร สำหรับอายุ เป็นตัวทำนายที่สามารถร่วมทำนายกับความรู้ได้แต่ตัวทำนายนี้สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนความรู้และความตระหนักได้ค่อนข้างต่ำ คิดเป็นร้อยละ (R^2) 14.03 และ 9.60 ตามลำดับเท่านั้น หากจะให้สามารถทำนายได้ดีแล้วควรจะมีเปอร์เซ็นต์ที่สูงกว่านี้

อย่างไรก็ตาม จากผลการวิจัยก็ยังถือว่า การศึกษาเป็นตัวทำนายที่ดีที่สุดที่มีส่วนช่วยทำให้ประธาน กพสม. มีความรู้และความตระหนักมากขึ้น และจำนวนพื้นที่ที่ถือครองทางการเกษตรมากก็จะทำให้ประธาน กพสม. เป็นผู้มีความรู้และความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเช่นกัน และพบว่า ประธาน กพสม. ที่อายุน้อยจะมีความรู้มากกว่าที่มีอายุมาก

2.3 ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ตัวแปรที่ศึกษามีทั้งที่สอดคล้องและขัดแย้งกับผลงานวิจัยที่ผู้วิจัยได้พบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ตามที่ได้นำเสนอในข้อ 2.1 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การศึกษาแต่ละเรื่องมีข้อแตกต่างกันเกี่ยวกับ กลุ่มตัวอย่าง การเก็บข้อมูล ระเบียบวิธีการที่ศึกษา ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ ที่ใช้ในการวัด

2.4 จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว น่าจะเป็นข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้พิจารณาให้การส่งเสริมสนับสนุน ดังนี้

ตัวแปรด้านการศึกษา น่าจะเป็นข้อมูลให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้กับประชาชน โดยเฉพาะการศึกษามัคบังคัมในระบบโรงเรียนควรจะได้มีการบรรจุหลักสูตรการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อใช้ในการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อให้ทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาเพียงแค่ภาคบังคับจะได้รู้ถึงสถานการณ์ ปัญหาวิกฤตของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ตลอดจนแนวทางการปฏิบัติตนเพื่อช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในศักยภาพของแต่ละบุคคลที่พึงจะกระทำได้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบการศึกษานอกระบบ เช่น การศึกษานอกโรงเรียนควรจะบรรจุความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไว้ในหลักสูตรดังกล่าวด้วยเช่นกัน

สำหรับประธาน กนส. ผู้ที่มีจำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตรมาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการเกษตร ควรได้ส่งเสริมสนับสนุนให้เป็นผู้นำกลุ่มเกษตรกรด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในลักษณะแปลงสาธิต เพื่อเป็นแบบอย่างให้กับกลุ่มเกษตรกรรายย่อยต่อไป

กรมการพัฒนาชุมชน ในฐานะที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบในการเพิ่มประสิทธิภาพผู้นำสตรีในชนบทและมีทรัพยากรจำกัดน่าจะเริ่มต้นจากการส่งเสริมรวมกลุ่มแกนนำสตรีจากประธาน กนส. ผู้ที่มีการศึกษาดี มีจำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตรมาก และเป็นคนรุ่นใหม่หัวก้าวหน้าพร้อมที่จะรับรู้รับทราบและร่วมแก้ปัญหาในชุมชนของตนเองโดยเฉพาะปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อมที่ปรากฏให้เห็นอยู่ขณะนี้ก่อนแล้วขยายผลออกไปสู่กลุ่มสตรีอื่น ๆ ในชุมชนในระยะต่อมา

3. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากการศึกษา พบว่า ตัวแปรร่วมที่มีผลต่อความรู้และความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประธาน กนส. มีดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ การศึกษา
2. ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจ ได้แก่ จำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างเป็นประธาน กนส. ของอำเภอขนาดใหญ่ และอำเภอสะบ้าย้อย ซึ่งถือเป็นตัวแทนของกลุ่มประธาน กนส. ฉะนั้น ผลการศึกษาจึงน่าจะใช้ได้กับเฉพาะกลุ่มประธาน กนส. ซึ่งนับว่าเป็นกลุ่มบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกจากสมาชิกกลุ่มให้ผู้นำสตรีในแต่ละหมู่บ้าน

จากผลการศึกษาข้างต้น มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรส่งเสริมให้ประธาน กนส. ที่มีอายุมาก และประธาน กนส. ที่มีระดับการศึกษาต่ำ ได้มีโอกาสเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้นโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ทำงานในชนบท ได้แก่ พัฒนาการ เกษตรตำบล สาธารณสุขตำบล ครู ตลอดจนองค์กรเอกชนต่าง ๆ

2. ในกรณีที่จะต้องจัดลำดับความสำคัญของการสาธิตการเกษตรเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควรมุ่งเน้นที่ประธาน กนส. ที่มีสภาพทางเศรษฐกิจดี ได้แก่ ผู้ที่มีจำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตรมาก และเป็นผู้ที่มีการศึกษาดีเป็นผู้นำทางการเกษตรเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นแบบอย่างให้แก่กลุ่มเกษตรกร

ในชุมชนต่อไป โดยส่งเสริมให้ผู้นำเกษตรกรเหล่านี้จัดทำในลักษณะแปลงสาธิตเกษตรกรรมผสมผสานเน้นวิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ไม่จำเป็นต้องใช้พื้นที่มากไม่ต้องใช้เงินทุนสูงเพื่อเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรที่พื้นที่ถือครองน้อยมองเห็นว่าเกษตรกรทุกคนสามารถจัดการเกี่ยวกับการเกษตรในลักษณะการร่วมมือกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้ หากเกษตรกรทุกคนในชุมชนให้ความร่วมมือโดยลดปริมาณสารเคมี ยาฆ่าแมลง หันมาใช้พืชสมุนไพรแทน ลดจำนวนปุ๋ยเคมีหันมาใช้ปุ๋ยคอกปุ๋ยหมักแทนใช้การเกษตรแบบการผสมผสาน เป็นต้น ในชุมชนนั้น ๆ จะสามารถช่วยลดปัญหาด้านคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำ ปัญหาคูณภาพดินเสื่อม และปัญหาสุขภาพอนามัยของเกษตรกรได้อีกส่วนหนึ่ง

3. หน่วยงานของรัฐ ควรจัดให้มีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่พึงปฏิบัติได้ในชีวิตประจำวัน โดยเผยแพร่ความรู้ผ่านสื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ ซึ่งสื่อประเภทนี้จะมีอิทธิพลต่อความรู้มากที่สุด

4. หน่วยงานที่รับผิดชอบในการเพิ่มประสิทธิภาพผู้นำสตรีในชนบท โดยกรมการพัฒนาชุมชน ควรจัดตั้งแกนนำสตรีเพื่อเป็นผู้นำในการเผยแพร่ความรู้และการปฏิบัติตนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนของตน โดยการคัดเลือกประธาน กสม. ที่มีการศึกษาดี และมีอายุไม่มากนักมาร่วมเป็นแกนนำดังกล่าว

5. เพื่อให้ประธาน กสม. เหล่านี้ ได้มีบทบาทในการเสนอแผนงาน/โครงการ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับตำบลมากขึ้น ควรสนับสนุนให้ประธาน กสม. ซึ่งนับว่าเป็นกลุ่มที่มีความรู้ความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับหนึ่งได้มีโอกาสเข้าไปบริหารท้องถิ่นของตนเองโดยส่งเสริมให้ลงสมัครรับเลือกตั้งเพื่อเข้าไปร่วมบริหารท้องถิ่นในสภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลมากยิ่งขึ้นเพื่อผลักดันให้เกิดกิจกรรมการอนุรักษ์ฯ มากขึ้นในอนาคต

4. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

4.1 ขยายขอบเขตการศึกษาในกลุ่มองค์กรประชาชนอื่น ๆ ในทุกระดับ เช่น สมาชิกสภาตำบล สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาจังหวัด และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความรู้และความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของสมาชิกกลุ่มองค์กรดังกล่าวเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาคุณสมบัติคัดเลือกเป็น

ตัวแทนของประชาชนก่อนรัฐฯ โดยปรับเปลี่ยนข้อความ ให้เหมาะสมตามลักษณะกลุ่มเป้าหมาย
นั้น ๆ

4.2 การได้มีการศึกษาในเชิงคุณภาพกับกลุ่มองค์กรที่มีการรวมตัวกันในการอนุรักษ์ทรัพยากร
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนต่าง ๆ ที่รวมกลุ่มกันโดยชุมชน มิใช่เกิดจากการรวมกลุ่มโดยทาง
ราชการ เช่น กลุ่มประมงขนาดเล็ก กลุ่มสตรีทอผ้าด้วยสีธรรมชาติ ศึกษาถึงเหตุปัจจัยใดที่ทำให้
กลุ่มคนเหล่านี้เกิดความรู้และความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อ
หารูปแบบการเผยแพร่ความรู้ความตระหนักต่อไป

4.3 จากผลการศึกษาที่ได้รับ จะเห็นว่าสมการที่สร้างขึ้นสามารถอธิบายความแปรปรวนของ
ความรู้และความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับต่ำ ประมาณ
ร้อยละ 14 อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างที่วิจัยครั้งนี้ เป็นกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงการสุ่มตัวอย่าง
ประเภทนี้มีโอกาสที่จะได้ตัวอย่างที่คลาดเคลื่อน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างกลุ่ม
อื่น การศึกษากับกลุ่มสตรีทั่วไปที่มีใช้ประธาน กนสน. โดยทดลองนำสมการที่สร้างขึ้นนี้มาทำนายเพื่อ
เปรียบเทียบความแตกต่างต่อไป

บรรณานุกรม

เกษม จันทรแก้ว และ ประพันธ์ ไกยสมบัติ. 2525. หลักการสิ่งแวดล้อมศึกษา.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

การปกครอง, กรม. 2532. คู่มือวิทยากรและที่ปรึกษาคณะกรรมการหมู่บ้าน.

กรุงเทพฯ : ส่วนท้องถิ่น

การพัฒนาชุมชน, กรม. 2531. คู่มือการปฏิบัติงานของคณะกรรมการพัฒนา

สตรีหมู่บ้าน. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดเพิ่มเสริมกิจ.

การพัฒนาชุมชน, กรม. 2519. รายงานการวิจัยโครงการสารกิตาบลขั้วมุง

อำเภอสารภีจังหวัดเชียงใหม่. กรุงเทพฯ : ส่วนท้องถิ่น.

ขวัญ สงวนเสริมศรี. 2529. "ความรู้และความตระหนักของคณะกรรมการหมู่บ้าน

ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ศิลปกรรม : เฉพาะกรณีอำเภอไทรโยก จังหวัด

กาญจนบุรี", วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย

มหิดล.

คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ, สำนักงาน. 2528. แนวทางการอนุรักษ์ธรรมชาติ.

กรุงเทพฯ : วิกตอรีเนอาเวอร์พอยท์จำกัด.

คณะกรรมการจัดทำคู่มือการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระดับตำบลและหมู่บ้าน.

2532. คู่มือการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระดับตำบลหมู่บ้าน.

หน้า 32. กรุงเทพฯ : พลชัย.

จังหวัดสงขลา, สำนักงาน. 2537. บรรยายสรุปจังหวัดสงขลา. สงขลา :
มณฑลการพิมพ์

จินตนา เลิศทวีสินธุ์. 2527. "ความรู้ความตระหนักและการปฏิบัติของตำรวจจราจร
เพื่อป้องกันอันตรายจากมลพิษทางอากาศและเสียงในกรุงเทพมหานคร",
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

จิราพร จักรไพบูลย์. 2530. "ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาในการบริโภค
อาหารที่มีวัตถุเจือปนและเครื่องปรุงรสของแม่บ้านในเขตกรุงเทพมหานคร",
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

ชัยโรจน์ ธนสันติ. 2535. "การมีส่วนร่วมของกรรมการสภาพาสในการอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติ : ศึกษากรณีจังหวัดอุบลราชธานี", วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

ชลพรรณ ลิขิตาศินกุล. 2532. "ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
ของมัคคุเทศก์อาชีพ", วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล.

ชวาล แพรัตกุล. 2526. เทคนิคการวัดผล. หน้า 201. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

ชุลม ฉัตรทอง. 2533. "ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมชนบทของ
เจ้าหน้าที่บริหารงานพัฒนาชุมชน", วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตภาควิชา
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

ดารณี อากรณ์พัฒนา. 2533. "ความรู้และความตระหนักของประชาชนที่มีต่อการอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมในท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัด
นครปฐม", วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

ดรุณี อ๋อยตระกูล. 2532. "ความรู้และความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาเขียว เขาชมัญ", วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

ดิเรก ฤกษ์ร้าย. 2522. การพัฒนาชนบท. หน้า 71. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์.

ธวัชชัย ชัยจิรธาดา. ม.ป.ป. จุดหมายสำหรับการเรียนการสอนและการพัฒนาหลักสูตร
: แนวคิดและการปฏิบัติ. หน้า 63. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.

ธีรศรี วิจิตรศิริ. 2527. จิตวิทยาการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.

นัส อัสวไชยชาญ. 2537. "ผู้หญิงจากห้วยขวานถึงห้วยขวานของการรักษาสิ่งแวดล้อม",
ผู้หญิงกับอนาคตที่เปลี่ยนแปลง, หน้า 99. กอบกุล อิงคุทานนท์. กรุงเทพฯ :
โครงการจัดพิมพ์คปไฟ.

นวัต เรียงพานิช. 2528. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ
: เฉลิมชาญการพิมพ์.

บุญลือ ศุภเสถียร. 2532. "ความรู้และความตระหนักของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการ
อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวชายทะเล : ศึกษากรณีเกาะเสม็ด
จังหวัดระยอง", วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล.

เบนจามิน, เอส บลม. 2523. สารบบจำแนกจุดหมายทางการศึกษา : การ
จัดจำพวกวัตถุประสงค์ทางการศึกษา(พหุปริเอก). แปลโดย อุทุมพร ทองอุไร.
 กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปกครองอำเภอสาย้อย, ที่ทำการ. 2532. แผนพัฒนาอำเภอสาย้อย 5 ปี
(2535-2539). สงขลา : สำนักงานเลขาธิการ กพอ.(สำเนา)

ปกครองอำเภอหาดใหญ่, ที่ทำการ. 2535 แผนพัฒนาอำเภอหาดใหญ่ 5 ปี
(2535-2539). สงขลา : สำนักงานเลขาธิการ กพอ.(สำเนา)

ประนอม ไชมพันธ์. 2527. "ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์นกน้ำและความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนการอนุรักษ์นกน้ำของครูประถมศึกษาในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย",
 วิทยานิพนธ์ปริญฑามหาบัณฑิต ภาควิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

ประกาศแผญ สุวรรณ. 2520. การจัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย.
 กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

รัฐ จำปาทอง. 2528 "ความรู้และทัศนคติและการปฏิบัติเมื่อบริโภคผัก : ศึกษากรณี
 แม่บ้านในเขตกรุงเทพฯ", วิทยานิพนธ์ปริญฑามหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหิดล.

รังสี จรุงรัตน์. 2524. "ความรู้และความตระหนักของพนักงานขับรถโดยสารประจำทาง
 ขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพมหานครที่มีผลการเปลี่ยนแปลงภาวะประชากรใน
 กรุงเทพมหานคร", วิทยานิพนธ์ปริญฑามหาบัณฑิต ภาควิชาศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหิดล.

วราพร ศรีสุพรรณ. 2534. "แนวทางในการจัดสิ่งแวดล้อมศึกษา" , มนุษย์ สิ่งแวดล้อม และ สิ่งแวดล้อมศึกษา , หน้า 199. เต็มดวง รัตนาศิณี. ม.ป.ท. : โครงการการศึกษาต่อเนื่องมหาวิทยาลัยมหิดล

วลัยลักษณ์ ดาวสุวรรณ. 2533. "การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นต่อการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมบึงขุนทะเล", วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

วิชัย เทียนน้อย. ม.ป.ป. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ. กรุงเทพฯ : อักษรวัฒนา.

วิเชียร เกตุสิงห์. 2524. คู่มือการวิจัยหลักสูตรการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือใช้ในการวิจัย. กรุงเทพฯ : เรือนแก้ว.

วิเชียร เกตุสิงห์. 2526. สถิติวิเคราะห์(สำหรับการวิจัย). กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช

วิภา ลอยกุลนันท์. 2532. "ความรู้และความตระหนักของผู้ขับขีรถจักรยานยนต์ใน กรุงเทพมหานครที่มีผลต่อมลพิษทางเสียง", วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมศาสตร์ สาขาสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล.

ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ. 2537. การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศิริชัย มงษ์วิชัย. 2532. การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศุภวิทย์ เปี่ยมพงษ์สานต์ และคณะ. 2528. กฎหมายสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : อักษรไทย

เศกสิน ศรีวัฒนกุลกิจ และคณะ. 2529. ขีดความสามารถในการวางแผนพัฒนา
ของพื้นที่ท้องถิ่นระดับตำบล. หน้า 124. เชียงใหม่ : สถาบันวิจัย
สังคมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เสน่ห์ พบพาน. 2526. "ความตื่นตัวของประชาชนเกี่ยวกับสภาวะแวดล้อมภายหลัง
การก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรม : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลบ่อฝง ตำบล
คลองสะแก และตำบลปากจั่น อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา",
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2536. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 8.
ม.ป.ท. : ม.ป.พ.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. และ ลัดดาวัลย์ รอดมณี. 2527. เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปร
หลายตัวสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.

สุชิน สงวนบุญศิริ. 2532. "ความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับกฎหมายสิ่งแวดล้อมของ
เจ้าหน้าที่ตำรวจในภาคตะวันตก", วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชา
ศึกษาศาสตร์ สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.

สุภัทรา สุภาพ. 2522. สังคมวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. 2528. การเสียเปรียบทางสังคมและวัฒนธรรมแนวทางการ
ศึกษาวิเคราะห์และวางแผน. หน้า 99. ขอนแก่น : คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สวนา พรหมกุล. 2520. ความสนใจในหน้าที่พลเมืองของเด็กไทย.
กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา.

สุวิมล ภักดีหิบลย์. 2535. "ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของแม่บ้านในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีผลต่อการกำจัดขยะมูลฝอย", วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชา สังคมศาสตร์ สาขาสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล.

สุโท เจริญสุข. 2515. หลักจิตวิทยาและพัฒนาการมมนุษย์. กรุงเทพฯ : แพรวศึกษา.

สุบรรณ นันทวิศาล. 2522. ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

อัครารณี อินสว่าง. 2532. "ความรู้และความตระหนักของพนักงานขับเรือหางยาวที่มีต่อ มลพิษทางเสียงของเรือหางยาว", วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชา สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

อดิศร เหลืองไทรงาม. 2529. "ความรู้ความตระหนักของพนักงานขับรถโดยสาร ประจำทางขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพที่มีผลต่อมลพิษทางเสียง", วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาสังคมศาสตร์ สาขาสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล.

อดุลย์ ตันประยูร. 2523. สังคมวิทยาชนบทและเมือง. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

อานาจ เจริญศิลป์. 2528. โลกและการอนุรักษ์. หน้า 81. กรุงเทพฯ : OS. Prienting House Co., Ltd.

Eysenck, H.J. and Arnold, Wo. 1972. Encyclopedia of Psychology. 110 p. London : Search Press.

Good, Carter V. 1973. Dictionary of Education. 325 p. New York : Mc Graw-Hill Book Company.

Runes, Dagabert D. 1971. Dictionary of Philosophy. 11 p.

New Jersey : Little field Adams & Co.

Thomas Nelson. 1937. Nelson Complete Encyclopedia. vol 6,

309 p. s.l : s.n.

Wolman Benjamin B. 1973. Dictionary of Behavioral Science.

38 p. London : Litton Education Publishing.

ภาพรวม

ภาคผนวกที่ 1

แบบสอบถาม

เรื่อง

ความรู้และความตระหนัก

ของ

ประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน (กพสม.)

ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ศึกษากรณี อำเภอนาทมใหญ่ และอำเภอสบเมย จังหวัดสงขลา

แบบสอบถามนี้ประกอบด้วย 4 ส่วน

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประธาน กพสม. มี 11 ข้อ
- ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มี 20 ข้อ
- ส่วนที่ 3 การเห็นคุณค่าและประโยชน์ในการดำรงรักษาคุณค่าของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มี 16 ข้อ
- ส่วนที่ 4 การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มี 22 ข้อ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. อายุ..... ปี
2. ท่านดำรงตำแหน่งประธาน กพสม. จนถึงปัจจุบันเป็นเวลา.....ปี
3. ระดับการศึกษา.....
4. ปัจจุบันท่านประกอบอาชีพหลัก
 - ☐ ทำสวนยาง
 - ☐ ทำนา
 - ☐ ทำสวนผลไม้
 - ☐ ค้าขาย
 - ☐ รับราชการ
 - ☐ แม่บ้าน
 - ☐ อื่น ๆ ระบุ.....
5. ครอบครัวท่านมีรายได้เดือนละ.....บาท/เดือน
6. ท่านได้รับความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจากที่ใดมากที่สุด
 - ☐ หนังสือพิมพ์/วารสาร/เอกสารเผยแพร่
 - ☐ วิทยุ/โทรทัศน์/ภาพยนตร์
 - ☐ เพื่อน/ญาติ/บุคคลในครอบครัว
 - ☐ การอบรม/บรรยายจากหน่วยงานต่าง ๆ
 - ☐ การสังเกตเอง
 - ☐ ไม่เคย (ไม่ต้องตอบข้อ 7)
7. ในรอบเดือนที่ผ่านมา ท่านได้รับความรู้ตามที่ได้ระบุในข้อ 6. บ่อยครั้งเพียงใด
 - ☐ ทุกวัน
 - ☐ 2-3 วัน/ครั้ง
 - ☐ อาทิตย์ละครั้ง
 - ☐ เดือนละครั้ง
 - ☐ ไม่ได้รับเลย
8. ในรอบปีที่ผ่านมาท่านเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้านประมาณ.....ครั้ง

9. เมื่อมีงานพิธีต่าง ๆ ในหมู่บ้าน เช่น งานบวช งานศพ ฯลฯ ท่านไปร่วมงานด้วย

- ☐ ทุกครั้ง
- ☐ เกือบทุกครั้ง
- ☐ เข้าร่วมนาน ๆ ครั้ง
- ☐ ไม่เคยไป

10. นอกจากเป็นคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้านแล้ว ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้านหรือไม่

- ☐ เป็น ได้แก่.....
- ☐ ไม่เป็น

11. ท่านมีที่ดินถือครองทางการเกษตรหรือไม่

- ☐ มี.....ไร่
- ☐ ไม่มี

ส่วนที่ 2 การขยายเครื่องหมาย / ในช่องที่ท่านเห็นว่าถูกต้อง

1. ตามความเข้าใจของท่าน ทรัพยากรธรรมชาติหมายถึง

- ☐ ก. ดิน น้ำ ป่าไม้ สัตว์ป่า
- ☐ ข. มนุษย์
- ☐ ค. ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวท่าน
- ☐ ง. ไม่ทราบ

2. การอนุรักษ์ หมายถึง

- ☐ ก. การรู้จักใช้ทรัพยากรให้เป็นประโยชน์มากที่สุดและใช้ได้นานที่สุด
- ☐ ข. การดูแลให้คงสภาพเดิมที่เป็นอยู่ห้ามแตะต้องหรือเข้าไปใช้ประโยชน์
- ☐ ค. การใช้ประโยชน์ให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้
- ☐ ง. ไม่ทราบ

3. วันสิ่งแวดล้อมไทย คือ

☐ ก. 5 มีนาคม

☐ ค. 4 ธันวาคม

☐ ข. 5 มิถุนายน

☐ ง. ไม่ทราบ

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่	
4. การทิ้งขยะมูลฝอยในแม่น้ำลำคลองเป็นวิธีกำจัดขยะมูลฝอยที่ดีวิธีหนึ่ง			()
5. การทิ้งขยะมูลฝอยลงในแม่น้ำลำคลองธรรมชาติจะช่วยให้มีการย่อยสลายเองโดยไม่มีปัญหาน้ำเสีย			()
6. การมีที่พักอยู่บริเวณริมน้ำมาก ๆ มักทำให้แหล่งน้ำบริเวณนั้นสกปรก			()
7. โรงงานอุตสาหกรรมเป็นตัวปล่อยน้ำเสียสู่แม่น้ำลำคลอง ทำให้แม่น้ำเสีย ชาวบ้านไม่มีส่วนทำให้น้ำเสียแต่ประการใด			()
8. ในเขตอุทยานที่เสื่อมโทรมแล้ว ควรจัดให้เป็นที่ทำกินแก่ประชาชนทั่วไปทั้งหมด			()
9. ป่าไม้เป็นทรัพยากรที่เกิดขึ้นเองตัดเท่าไรก็ไม่หมดสิ้น			()
10. ป่าไม้ในเมืองไทยเท่าที่มีอยู่ในปัจจุบันมีเพียงพอแล้ว			()
11. การสร้างถนน เขื่อน มีส่วนทำให้ป่าไม้ลดลง			()

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่	
12. การปลูกป่าเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยเฉพาะ ไม่เกี่ยวกับชาวบ้านแต่อย่างใด			()
13. สาเหตุที่ทำให้เกิดน้ำท่วม ภูเขาถล่ม เกิดจากการทำลายป่าไม้			()
14. การใส่ปุ๋ยเคมีเป็นประจำจะช่วยสงวนรักษาให้ดินมีความสมบูรณ์อยู่ได้นาน ๆ โดยไม่ทำให้ดินเสื่อม			()
15. ปุ๋ยเคมีช่วยรักษาคุณภาพดินได้ดีกว่าปุ๋ยคอก			()
16. พืชตระกูลถั่วจะช่วยรักษาคุณภาพดิน			()
17. การฉีดยาฆ่าแมลงในพืชไม่ก่อให้เกิดสารตกค้างลงในแม่น้ำ ลำคลอง			()
18. สิ่งของเครื่องใช้ เช่น รองเท้า กระเป๋า เข็มขัด กำไล ที่ทำจากสัตว์ มีส่วนทำให้สัตว์เหลือน้อยลง			()
19. การที่คนนิยมกินสัตว์ป่าเป็นเหตุให้สัตว์ลดจำนวนและสูญพันธุ์ในที่สุด			()
20. เสียดังและควันขาวจากท่อไอเสียรถจักรยานยนต์มีผลทำลายสุขภาพของมนุษย์			()

ส่วนที่ 3 กรณียัดเครื่องหมาย / ลงในช่องความคิดเห็นของท่าน

ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
1. สภาพป่าที่อุดมสมบูรณ์ช่วยให้แม่น้ำลำธารมีน้ำไหลตลอดปี			()
2. การที่สภาพป่าถูกทำลายมีผลทำให้สัตว์ป่าบางชนิดสูญพันธุ์ และเกิดปัญหาน้ำท่วม			()
3. การไปเที่ยวตามแหล่งธรรมชาติเป็นการพักผ่อนที่ดี			()
4. ในขณะที่ประชาชนบางส่วนยังมีที่ดินทำกินไม่เพียงพอรัฐบาล น่าจะแบ่งที่ดินอุทยานแห่งชาติหรือป่าสงวนบางส่วนมาจัดสรร ให้ประชาชน			()
5. การพัฒนาเพื่อสร้างความเจริญให้ชุมชนควรคำนึงถึงผลเสียหายน ที่จะเกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อมในชุมชนนั้น ๆ ก่อนสิ่งอื่น			()
6. การที่ชุมชนใดมีสภาพชุมชนที่สวยงามจะทำให้ประชาชนในชุมชน นั้นมีรายได้จากกิจกรรมการท่องเที่ยว			()
7. การคุ้มครองรักษาสภาพธรรมชาติให้คงอยู่ก็เพื่อคนรุ่นหลังจะได้ มีโอกาสใช้ประโยชน์จากสิ่งเหล่านี้			()
8. ผู้ที่ลักลอบตัดไม้ไม่ควรได้รับโทษเนื่องจากเป็นของสาธารณะ			()

ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
9. การขีดเขียนต้นไม้หรือผนังกำแพงหรือแหล่งธรรมชาติเป็นการกระทำเพื่อความสนุกสนานไม่ควรถือเป็นความผิด			()
10. แหล่งน้ำและที่สาธารณะเป็นสมบัติของคนทั้งประเทศ เป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่จะต้องดูแลรับผิดชอบไม่เกี่ยวกับประชาชน			()
11. แหล่งต้นน้ำลำธารควรมีกฎหมายคุ้มครองเพื่อไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรมหรือสกปรก			()
12. ต้นน้ำ ลำธาร ลำคลอง เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ทุกคนมีสิทธิ์จะใช้ประโยชน์อย่างใดก็ได้			()
13. ผู้ที่ทำให้ต้นน้ำลำธารสกปรกควรจะได้รับโทษหรือเสียค่าปรับ			()
14. ควรให้มีการให้ความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามสถานศึกษาทุกแห่ง			()
15. ประชาชนส่วนใหญ่เข้าใจวิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างดีแล้ว			()
16. แม้บ้านทุกคนสามารถช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้โดยเริ่มปฏิบัติให้เป็นตัวอย่างในครอบครัวตนเอง			()

ส่วนที่ 4 กรณียัดเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ท่านต้องการ

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่	
1. ท่านเคยเป็นผู้เสนอต่อที่ประชุม กนสผ. ในการจัดกิจกรรมเพื่อ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในนันทาสัญต่างๆ ของหมู่บ้านด้วยตนเองหรือไม่			()
2. ท่านเคยเป็นผู้เสนอแผนงาน/โครงการที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมต่อคณะกรรมการหมู่บ้านหรือไม่			()
3. ท่านเคยร่วมกิจกรรมปลูกต้นไม้ในโอกาสต่าง ๆ ในหมู่บ้าน หรือไม่			()
4. ท่านเคยชักชวนให้สมาชิกกลุ่มสตรีฯ ปลูกต้นไม้ในบริเวณที่รกร้างว่างเปล่าหรือไม่			()
5. ท่านเคยลงมือปลูกต้นไม้ ไม้ยืนต้นในบริเวณบ้านท่านหรือไม่			()
6. ท่านเคยตัดไม้มาทำรั้วบ้านหรือไม่			()
7. ท่านเคยตัดไม้มาทำฟืน หรือเผาถ่านหรือไม่			()
8. ท่านเคยพูดคุยในเรื่องประโยชน์ของป่าไม้กับเพื่อน ญาติ สมาชิกกลุ่มหรือไม่			()
9. ท่านใช้แต่ปุ๋ยเคมีเท่านั้นในการปลูกพืชโดยไม่ใช้ปุ๋ยหมักเลย			()

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่	
10. ท่านทำปุ๋ยหมักไว้ใช้เพื่อการเกษตร			()
11. ท่านปลูกพืชตระกูลถั่ว เช่น ถั่วต่าง ๆ กระถิน จามจุรี และอื่น ๆ หรือไม่			()
12. ที่บ้านท่านร่อนน้ำฝนไว้ใช้หรือไม่			()
13. ท่านทิ้งขยะมูลฝอยลงในหลุมขยะทุกครั้ง			()
14. ท่านเคยเก็บกวาดขยะบริเวณสาธารณะที่ใกล้เคียงบ้านท่าน เช่น บริเวณถนนหน้าบ้านท่านหรือไม่			()
15. ท่านเคยซื้อเครื่องใช้ประเภทหนังสัตว์หรือไม่			()
16. ท่านเคยซื้อผลิตภัณฑ์ที่บรรจุในโฟม กระป๋องสเปรย์หรือไม่			()
17. ท่านเคยใช้หรือแนะนำให้คนอื่นใช้น้ำมันเครื่องรถจักรยานยนต์ ประเภทลดควันขาวหรือไม่			()
18. ท่านเคยดักเตียนบุตรหลาน ญาติพี่น้อง เมื่อเห็นเขาทิ้งเศษ ขยะลงในที่สาธารณะหรือไม่			()

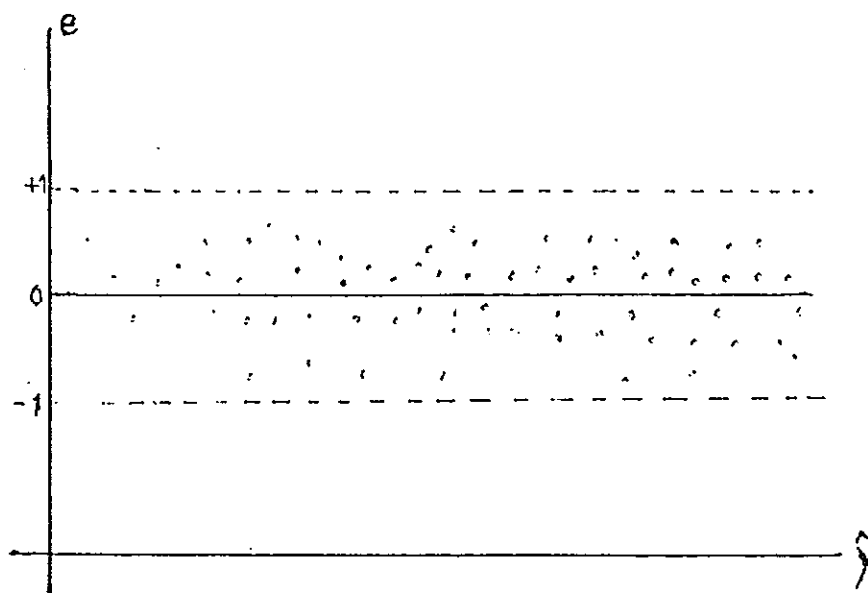
ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่	
19. ท่านเคยสำรวจ สังเกต คำนวณจากท่อไอเสียและเสียงดัง จากยานพาหนะที่บ้านของท่านหรือไม่			()
20. ท่านเคยช่วยเหลือรักชาติต้นไม้สาธารณะหรือไม่ (รดน้ำ ใส่ปุ๋ย)			()
21. ท่านเคยช่วยเหลือบ้านเก่าๆหาเมื่อเขาได้รับความเดือดร้อน ต่าง ๆ ในชุมชนหรือไม่			()
22. ท่านเคยติดตาม สังเกต ผลสำเร็จของกิจกรรมที่สมาชิกกลุ่ม หรือชุมชนร่วมกันจัดขึ้นบ้างหรือไม่ เช่น การปลูกต้นไม้ หรือ กิจกรรมอื่น ๆ			()

ภาคผนวก 2

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อน

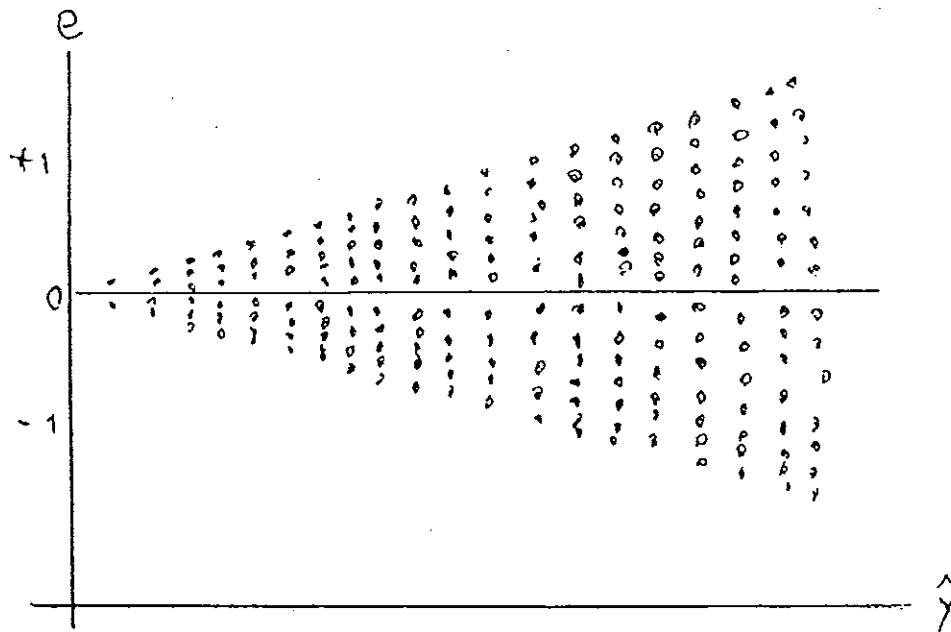
ความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนกำหนดไว้ว่า ต้องเป็นเอกภาพกัน หรือมีค่าคงที่ (Homoscedasticity) กล่าวคือ ความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนทุกค่าสังเกตจะมีค่าเท่ากัน ตลอด ซึ่งสามารถทดสอบได้ โดยเขียนกราฟ ระหว่างค่าความคลาดเคลื่อน (Residual : e) กับค่าประมาณของตัวแปรตาม ($\hat{y}$) (ศิริชัย พงษ์วิชัย , 2532 : 436-437)

ตัวอย่างกราฟแสดงความคลาดเคลื่อนที่ความแปรปรวนเป็นเอกภาพ

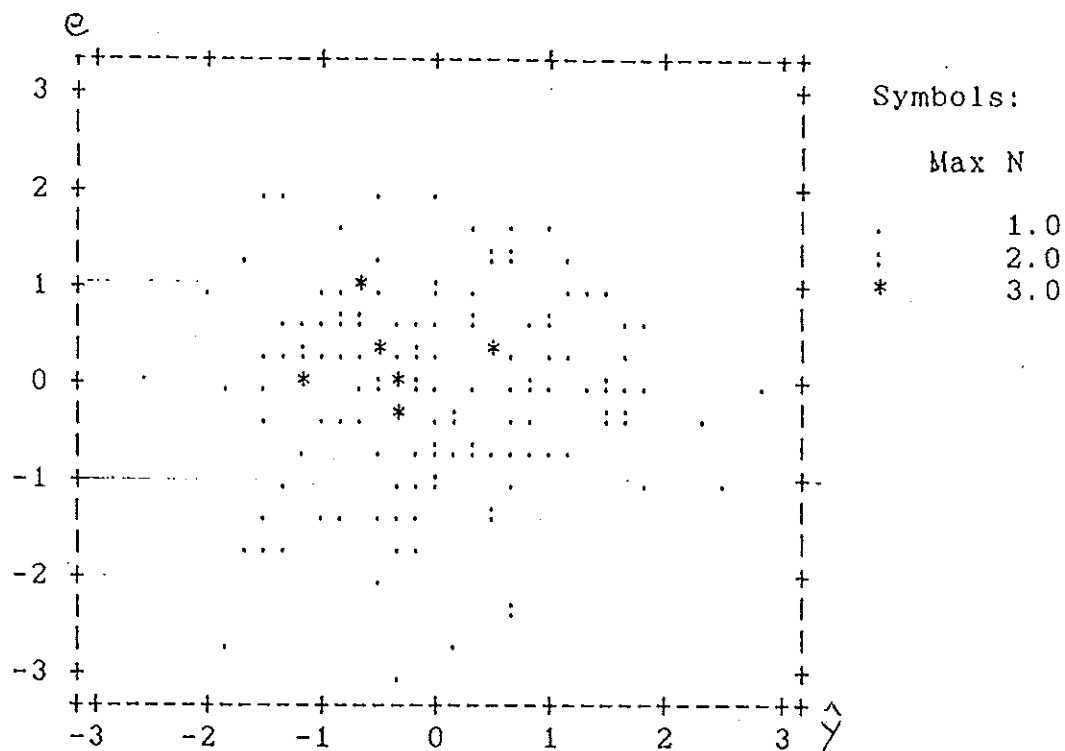
จากกราฟจะเห็นว่า ค่าของความคลาดเคลื่อนจะมีขอบเขตอยู่ในช่วง -1 กับ 1 โดยจะมีการกระจายรอบ ๆ ค่า 0 และไม่มีรูปแบบของความสัมพันธ์ที่แน่นอน จึงถือว่า ความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนมาเขียนกราฟกับค่าของตัวแปรอิสระแต่ละตัว ซึ่งควรจะให้ผลเช่นเดียวกันจึงจะถือว่า ความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนเป็นเอกภาพ

กรณีที่ความคลาดเคลื่อนมีความแปรปรวนไม่คงที่ จะเรียกว่า ความแปรปรวนไม่เป็นเอกภาพ (Heteroscedastic) ตัวอย่างเช่นกราฟต่อไปนี้

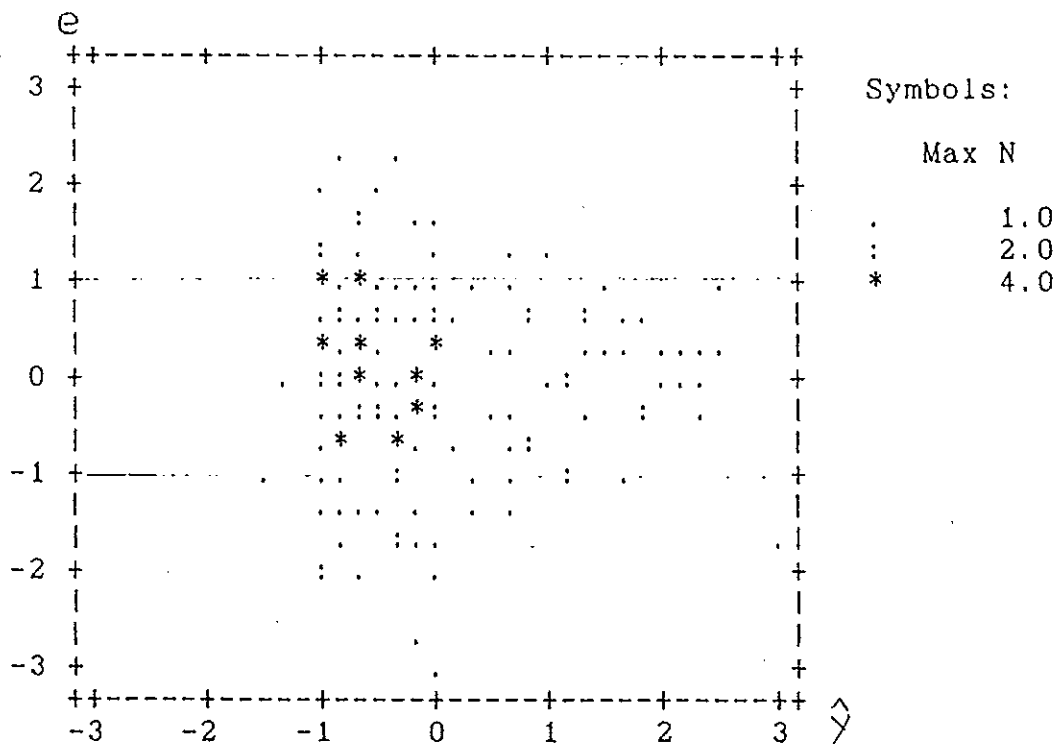

ตัวอย่างกราฟแสดงค่าความคลาดเคลื่อนที่ความแปรปรวนไม่เป็นเอกภาพ โดยค่าความคลาดเคลื่อนจะเพิ่มขึ้น เมื่อค่าประมาณเพิ่มขึ้น

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนจากการวิจัยในครั้งนี้ สามารถทดสอบได้โดยเขียนกราฟระหว่างความคลาดเคลื่อนทุกค่าสังเกตกับค่าประมาณของตัวแปรตาม ($\hat{Y}$) ด้านความรู้ (V_k) ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนจากการวิจัยในครั้งนี้ สามารถทดสอบได้โดยเขียนกราฟระหว่างความคลาดเคลื่อนทุกค่าสังเกตกับค่าประมาณของตัวแปรตาม ($\hat{Y}$) ด้านความตระหนัก (V_{kap}) ดังนี้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ นางสาวสมพร วิทวัสการเวช

วัน เดือน ปีเกิด 27 กันยายน 2500

วุฒิการศึกษา

วุฒิ	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
ศึกษาศาสตรบัณฑิต (บริหารการศึกษา)	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	2526
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการสิ่งแวดล้อม)	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่	2538